

**Valsts budžeta finansētās
programmas “NVO fonds”
darbības (rezultātu un ieguldījuma)
izvērtēšana 2022**
Izvērtējuma rezultātu ziņojums

Pētījuma īstenotājs:
Latvijas Kultūras akadēmija

Pētījuma pasūtītājs:
Sabiedrības integrācijas fonds

Rīga, 2022

Saturs

1.	IEVADS	2
2.	IZVĒRTĒJUMA METODOLOĢIJA	3
3.	KOPSAVILKUMS	5
3.1.	Būtiskākās 2022. gada projektos novērotās tendences	5
3.2.	Galvenie secinājumi	6
3.3.	Ieteikumi	14
4.	PROGRAMMA “NVO FONDS”: PĀRSKATS	16
4.1.	Konteksta informācija: iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība	16
4.2.	Konteksta informācija: NVO sektora attīstība	19
4.3.	Programmas “NVO fonds” darbības pamatojums	24
4.4.	Programmas “NVO fonds” darbības pamatprincipi	25
4.5.	Programmas finansējuma saņēmēji	26
4.6.	Projektu vērtēšana	27
4.7.	Programmas finansējums	29
4.8.	Atbalstāmās aktivitātes	30
4.9.	Pieteiktie un īstenotie projekti	31
5.	PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS REZULTĀTU APRAKSTS UN ANALĪZE	34
5.1.	NVO sektora informētība par programmu “NVO fonds”	34
5.2.	NVO sektora interese iesniegt projektus programmā “NVO fonds”	36
5.3.	Sadarbības ar Sabiedrības integrācijas fondu vērtējums	39
5.4.	Programmas “NVO fonds” vērtējums	40
5.5.	Programmas mērķgrupa: projektu pieteicēju un īstenotāju raksturojums	41
5.6.	Projektos aktualizētās tēmas	45
5.7.	Projektos īstenotās aktivitātes	49
5.8.	Projektu mērķgrupas	53
5.9.	Sadarbība projektu ietvaros	55
5.10.	Ģeogrāfiskais pārklājums	57
5.11.	Projektu ietekme uz organizācijām	58
5.12.	Programmas projektus īstenojušo organizāciju finanšu un darbības kapacitātes raksturojums	60
6.	PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS IEGULDĪJUMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS NOTEIKTO MĒRĶU SASNIEGŠANĀ	64
6.1.	Ieguldījums programmas “NVO fonds” rezultātu sasniegšanā	64
6.2.	Ieguldījums programmas “NVO fonds” mērķa sasniegšanā	72
6.3.	Ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā	73
6.4.	Programmā īstenoto projektu ilgtspēja	78
7.	PIELIKUMI	81
7.1.	Labās prakses piemēri	81
	Biedrība "Ascendum"	81
	Biedrība "Free Riga"	81
	Nodibinājums "HOSPISS LV"	82
	Latvijas Izvērtētāju asociācija	83
	Biedrība “Jaunolaines attīstībai”	83
	Biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse”	84
	Biedrība “Latvijas Mazpulki”	85
	Biedrība “Neklusē”	86
	Biedrība “Kopienu sadarbības tīkls “Sēlijas salas””	86
	Biedrība “Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “ZELDA””	87
7.2.	NVO sektoram pieejamie finanšu instrumenti	88
	Finansējums, kas pieejams pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanai	88
	Finansējums nozaru griezumā	96
	Citi finanšu avoti	98
7.3.	Pētījuma anotācija	100

1. IEVADS

Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” (turpmāk – Programma) izveides priekšvēsture saistās ar arvien pieaugošo nevalstiskā sektora lomu demokrātijas procesu attīstībā un iesaisti visos publiskās pārvaldes līmeņos. Tieši caur nevalstiskajām organizācijām (turpmāk – NVO) sabiedrība var līdzdarboties un iesaistīties tai aktuālo jautājumu risināšanā. Latvijas Republikas Kultūras ministrijai (turpmāk – KM) un Sabiedrības integrācijas fondam (turpmāk – SIF) uzņēmoties atbildību, pilsoniskās sabiedrības ilgtspējības attīstības stiprināšanai un NVO darbības atbalstam tika izveidota atsevišķa valsts budžeta programma “NVO fonds”, kas darbību uzsāka 2016. gadā. Katru gadu tiek izsludināts atklāts konkurss, kurā var piedalīties biedrības un nodibinājumi, kas darbojas sabiedrības interesēs, veicinot pilsonisko līdzdalību, sabiedrības interešu aizstāvību un demokrātiju.

Pētījumu “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana” pēc SIF pasūtījuma izstrādāja Latvijas Kultūras akadēmija 2022. gada novembrī – 2023. gada janvārī.

Pētījuma mērķis bija noteikt Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības rezultātus 2022. gadā un to ieguldījumu programmas virsmērķim – stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā. Pētījums turpina iepriekš veiktos Programmas izvērtējumus¹, atsevišķos aspektos sniedzot datu salīdzinājumu ar iepriekšējiem periodiem un analizējot tendences projektu veidu dalījumā (mikro un makro).

¹ <https://www.sif.gov.lv/lv/programmu-izvertejumi>

2. IZVĒRTĒJUMA METODOLOĢIJA

Izvērtējums īstenots saskaņā ar novērtējuma pētījuma dizainu, kas paredz plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanas atbilstības, efektivitātes un ilgtspējas noteikšanu. Pētījuma projekta metodoloģija balstījās jauktā tipa pētniecības metožu izmantošanā un kombinēšanā (sistēmiskā pieeja), paredzot datu un informācijas ieguvei kā ar kvalitatīvās, tā kvantitatīvās pētniecības pieejām. Abu šo pieeju kombinācija dod iespēju pētījuma tēmas analizēt, no vienas puses, statistiskā aspektā (konkrēti rādītāji, konkrēti dati, konkrēti statistiskie raksturojumi), un, no otras puses, padziļināti analizēt iesaistīto mērķgrupu un ekspertu vērtējumus, viedokļus un ieteikumus. Šāda sinerģiska pieeja (triangulācija) nodrošināja plašu analītisko bāzi secinājumu un ieteikumu izstrādei.

Pētījuma saturam ir trīs tematiskie pamata aspekti:

1. Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” (turpmāk – Programmas “NVO fonds”) darbības rezultātu apraksts un analīze.
2. Programmas “NVO fonds” darbības ieguldījums plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanā (programmas rezultāti, politikas rezultāti).
3. Potenciāls un ieteikumi NVO ieguldījuma efektīvizēšanai un palielināšanai “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānā 2021.-2027.gadam” definēto mērķu sasniegšanā.

Papildus tika apzināta un analizēta arī kontekstuāla informācija par iedzīvotāju pilsonisko līdzdalību, NVO sektora attīstību, tai skaitā finansējuma pieejamības aspektā.

Izvērtējuma datu apkopošanai un ieguvei tika īstenotas vairākas pētnieciskās aktivitātes.

Pirmkārt, tika īstenota plaša dokumentu analīze, apkopojot un analizējot programmas “NVO fonds” darbību tieši un netieši definējošo dokumentu saturu. Šī informācija kalpoja, no vienas puses, kā izvērtējuma tematiskais konteksts, un, no otras puses, noteica izvērtējuma metodikas izvēli un izmantoto metožu un analītisko aspektu atlasī.

Otrkārt, tika papildināta 2016.-2021.g. periodā pieteikto un atbalstu guvušo (īstenoto) projektu datu bāze, tajā iekļaujot arī 2022. gada projektus. Datu bāzē pēc tam tika veikta projektu satura analīze divos aspektos. (1) Tika apkopota informācija par projektu tēmām, projektos īstenotajām aktivitātēm, projektos sasniegtajām mērķgrupām, projektos īstenoto sadarbību, kā arī projektu norises vietām. Šie dati tika izmantoti programmas darbības rezultātu pārskata izstrādei. (2) Tika noteikts projektu ieguldījums programmas un politikas rezultātu sasniegšanā. Lai to noteiktu, tika pielietota ekspertu vērtējuma paneļa metode. Projekti pēc nejaušības principa tika sadalīti starp ekspertiem-pētniekiem, un katrs veica sev piekritīgo projektu noslēguma pārskatu satura analīzi, katram projektam piešķirot vērtējumu 10-punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no programmas 10 rezultātiem un politikas 4 rezultātiem. Tā rezultātā tika iegūts vērtējums divos aspektos: (1) projektam ir/nav ietekmes uz konkrētajiem rezultātiem, (2) cik izteikta jeb

būtiska ir ietekme (vērtējums 10-punktu skalā, kur 0 nozīmē, ka ietekmes nav nemaz, bet 10, ka ietekme ir ļoti būtiska). Šie piešķirtie vērtējumi tika tālāk izmantoti, lai novērtētu projektu ieguldījumu programmas un politikas rezultātu sasniegšanā. Detalizētāks izklāsts par vērtēšanas procesu un pieeju sniegts 6.nodaļā.

Treškārt, tika īstenota NVO sektora aptauja, lai iegūtu biedrību un nodibinājumu vērtējumus par pilsoniskās sabiedrības attīstības un NVO sektora attīstības izaicinājumiem un esošo situāciju, kā arī vērtējumu par programmas “NVO fonds” nozīmi un pieejamību. Aptaujā tika sasniegta 365 respondentu izlase.

Ceturtkārt, izvērtējuma ietvaros pētījuma autori veica arī eksperimentālu papildu analīzi par Programmas projektu īstenotāju finanšu un darbības kapacitātes rādītājiem, balstoties organizāciju gada pārskatu datus (metodoloģija detalizētāk aprakstīta 5.9 nodaļā).

Piektkārt, tika izstrādāti apraksti labās prakses piemēriem. Sabiedrības integrācijas fonda atlasītie projekti tika papildus analizēti, lai sagatavotu īsu pārskatu par konkrētajām organizācijām un to programmas ietvaros īstenotajām aktivitātēm. Labās prakses piemēri pievienoti ziņojuma pielikumā.

Sestkārt, tika apkopota uz izvērtējuma brīdi pieejamā informācija par NVO sektoram pieejamajiem finanšu instrumentiem 2021.-2027.g. laika posmā. Arī šī informācija pievienota ziņojuma pielikumā.

Šajā ziņojumā iekļauta visa apkopotā informācija un dati, sniedzot daudzpusīgu analīzi un definējot būtiskākos secinājumus un ieteikumus.

3. KOPSAVILKUMS

Izvērtējumā apkopotie dati liecina par Programmas finansējuma būtisku lomu pilsoniskās sabiedrības attīstībā kā nacionālā, tā pašvaldību līmenī. Laika periodā no 2016. līdz 2022. gadam kopā projektu pieteikumus iesniegušas 545 unikālās organizācijas un tas veido aptuveni pusi no visām pilsoniskās sabiedrības jomā strādājošajām organizācijām Latvijā. Projektus īstenojušas 217 unikālās organizācijas, tai skaitā 89 organizācijas 2022. gadā. Šo organizāciju īstenoto projektu ietvaros īstenotas aktivitātes, kas stiprinājušas interešu aizstāvību kā pilsoniskās sabiedrības jomā kopumā, tā arī specifiskās jomās (veselības aprūpe, sociālais atbalsts, drošība, vides aizsardzība, u.c.), veicināta iedzīvotāju pilsoniskā aktivitāte ar izglītojošām un praktiskām līdzdalības aktivitātēm, sekmēta brīvprātīgā darba aktivitāte, stiprināts sociālais kapitāls visas sabiedrības, kā arī atsevišķu pašvaldību līmenī. Dati liecina, ka ik gadu pieaug projektos iekļauto mērķgrupu skaits, aktivitāšu dažādība, kā arī savstarpējā sadarbība starp organizācijām, starp organizācijām un iedzīvotājiem, starp iedzīvotājiem un lēmumpieņēmējiem. Gan makro, gan mikro projektu ietvaros būtiski tiek stiprināta organizāciju kapacitāte – mikro projektos ar katru gadu tiek ietvertas arvien plašākas mērķgrupas un aktivitāšu tvērums, savukārt makro projektu īstenotājiem Programmas finansējums ļauj nodrošināt to pamatdarbības nepārtrauktību un pēctecību, kas būtiski stiprina šo organizāciju ilgtspēju un lomu pilsoniskās sabiedrības spēcīnāšanā.

3.1. Būtiskākās 2022. gada projektos novērotās tendences

Mikro projektu izstrādātāji projektus veidojuši izvērstākus un apjomīgākus. Novērojams, ka mikro projektu ietvaros 2022. gadā būtiski pieaudzis iekļauto aktivitāšu skaits – vidēji vienā mikro projektā īstenotas 5,5 dažādas aktivitātes (iepriekšējos divos gados šis rādītājs bijis nemainīgs 4,3 aktivitātes). Pieaudzis arī vidēji vienā mikro projektā iekļauto mērķgrupu skaits (2,7 mērķgrupas), biežāk īstenotas sadarbības ar citām organizācijām vai institūcijām, vairāk aktivitāšu vērsts uz mērķgrupām, nevis tikai pašu organizāciju. Pēdējo trīs gadu laikā pieaudzis mikro projektu ar vidēja termiņa ietekmi īpatsvars (no 33% 2020. gadā līdz 58% 2022. gadā, tai pat laikā projektiem ar īstermiņa ietekmi samazinoties no 52% līdz 24%).

Programmas projektu īstenošanai ir kapacitāti stiprinoša ietekme uz to īstenotājorganizācijām. 58% organizāciju norāda, ka dalība Programmā ir stiprinājusi to kapacitāti, 55% radušās jaunas idejas citiem projektiem, bet 50% ir ieviesuši jaunas aktivitātes un pasākumus. Dati arī liecina – katra piektā organizācija ir finansiāli nostiprinājusies un/vai piesaistījusi lielāku finansējumu no citiem finansējuma avotiem, katrai ceturtajai organizācijai projekti ļāvuši piesaistīt jaunus darbiniekus, un katrai trešajai piesaistīt jaunus biedrus. Pēdējo trīs gadu periodā pieaudzis to organizāciju īpatsvars, kuras norāda, ka pēc Programmas projektu īstenošanas ir īstenoti vēl citi, līdzīgi projekti. Tas liecina, ka Programmas projektiem ir arī ilgtspējas ietekme uz organizāciju darbību kopumā.

Pieaudzis projektu skaits, kas vērsti uz jauniešu mērķgrupu. Ja 2020. gadā bija 12 šādi projekti, tad 2021. gadā 21 un 2022. gadā jau 28. Jauniešu līdzdalības sekmēšanai aktivitātes tikušas iekļautas 17 projektos,

bet jauniešu neformālajai izglītībai 11 projekti. Pēdējos trīs gados kopā 61 projekts iekļāvis aktivitātes, kas vērstas uz jauniešiem.

Pieaudzis tādu projektu skaits, kas iekļauj dažāda veida sadarbības. 2019. gadā dažādas sadarbības notikušas 29% projektu, 2020. gadā 14%, bet 2021. gadā 56% un 2022. gadā pat 81% projektu. 2022. gadā 66% projektu notikusi sadarbība ar citām NVO, 47% – ar pašvaldību institūcijām, 42% – ar jomas ekspertiem, bet 30% – ar valsts institūcijām.

3.2. Galvenie secinājumi

1. Latvijas Kultūras akadēmijas īstenoto kultūras patēriņa un līdzdalības pētījumu² dati liecina – **pēdējo trīs gadu periodā iedzīvotāju sabiedriskā un pilsoniskā līdzdalība kopumā ir samazinājusies.** Atsevišķās aktivitātēs novērojams, ka 2020. gadā bijis izteikts kritums, bet pēc tam aktivitāte atkal pieaugusi, tomēr nesasniedzot pirms-pandēmijas laiku. Piemēram: pirms pandēmijas 2018. gadā vides sakopšanas talkās piedalījās 26% iedzīvotāju, pandēmijas 2020. gadā tikai 15%, bet pēc-pandēmijas 2022. gadā 20%. **Līdz pirmspandēmijas aktivitātes līmenim pieaugusi tikai iedzīvotāju naudas ziedošana labdarībai** (attiecīgi – 25%, 12%, 23%), kas, visdrīzāk, saistīts ar ziedošanas aktivitātēm palīdzībai Ukrainai. Tai pat laikā **vairākās aktivitātēs pēdējo trīs gadu posmā vērojama iedzīvotāju aktivitātes samazināšanās tendence.** Brīvprātīgajā darbā (neskaitot vides sakopšanas talkas) iesaistīto īpatsvars samazinājies no 8% līdz 4%. Nevalstisko organizāciju darbā iesaistīto īpatsvars krities no 3% līdz 2%. No 14% līdz 12% samazinājies tālākizglītībā iesaistīto iedzīvotāju īpatsvars. **Nemainīgs un izteikti zems saglabājies vietējo kopienu aktivitātēs iesaistīto īpatsvars** – tas bijis 5% gan pirms pandēmijas, gan pandēmijas un pēc-pandēmijas laikā.
2. Lai identificētu **iemeslus iedzīvotāju pasivitātei līdzdalībā**, izvērtējuma ietvaros īstenotajā biedrību un nodibinājumu aptaujā respondenti tika lūgti norādīt, kas, viņuprāt, ir būtiskākie šķēršļi Latvijas iedzīvotāju pilsoniskai līdzdalībai. Sniegto atbilžu tvērums ir ļoti plašs, bet **to iespējams segmentēt vairākos tematiskos blokos: intereses trūkums, informācijas, zināšanu un pieredzes trūkums, iespēju trūkums, neticība savām iespējām panākt pārmaiņas.**
3. Kā norādīts Latvijas Pilsoniskās alianses veiktajā pētījumā “Pilsoniskās sabiedrības organizāciju resursi: esošā situācija un vajadzības 2022”³, 2022. gada sākumā Latvijā kopumā **bija reģistrētas 25 048 biedrību un nodibinājumu.** Tomēr jāņem vērā, ka **ne visas reģistrētās biedrības un nodibinājumi ir aktīvi un faktiski strādā.** Viens no rādītājiem, kas netieši ļauj konstatēt aktīvo organizāciju skaitu, ir gada pārskatu iesniegšana. Dati liecina, ka **pēdējo trīs gadu laikā tādu organizāciju īpatsvars, kas nav iesniegušas gada pārskatus, ir palielinājies.** Ja 2019. gadā tādu bija 14% no visām organizācijām, tad 2020. gadā – 18%, bet **2021. gadā jau 29%.** Lai gan gada pārskatu iesniegšana liecina par zināmu aktivitāti organizācijā,

² Kultūras aktivitātes barometrs 2022. Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums. Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/petijumi>.

³ Pilsoniskās sabiedrības organizāciju resursi: esošā situācija un vajadzības 2022. Latvijas Pilsoniskā alianse. Pieejams: https://nvo.lv/uploads/pilsoniskas_sabiedribas_organizaciju_resursi_esosa_situacija_un_vajadzibas_2022946.pdf

tomēr to nevar izmantot kā drošticamu rādītāju organizāciju ikdienas darbībai. To, savukārt, netieši iespējams identificēt pēc organizāciju finanšu aktivitātes. **Ja gada pārskatos tiek uzrādīta kaut minimāla finanšu plūsma, iespējams pieņemt, ka organizācijā notiek darbība.** Analizējot organizācijas šādā aspektā, novērojams, ka **2021. gadā kopumā bija 13 206 organizācijas, kuru gada pārskatos tiek uzrādīta finanšu plūsma ieņēmumos.** Tas nozīmē, ka **no visām aktīvajām organizācijām, kuras ir iesniegušas gada pārskatus, par ekonomiski aktīvām var uzskatīt 76%, kamēr 24% neuzrāda nekādu finanšu aktivitāti. Pēdējo trīs gadu laikā šis rādītājs nav mainījies** un finansiāli neaktīvo organizāciju īpatsvars saglabājas aptuveni 25% līmenī.

4. Iepriekšējos NVO fonda izvērtējumos⁴ **tika mēģināts identificēt, cik liela daļa no aktīvajām organizācijām darbojas pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomās.** Ar SIA “Lursoft IT” palīdzību veiktie aprēķini un pēc tam īstenotā NVO sektora kvantitatīvā izpēte liecināja, ka ir vismaz 800 organizāciju, kuras var tikt uzskatītas par programmas NVO fonds potenciālajiem projektu iesniedzējiem. Tā kā jāpieņem, ka ne visas organizācijas atsaucās kvantitatīvajā izpētē, tad pētnieki pieņēma, ka **aptuveni 1 tūkstotis organizāciju ir tādu, kas darbojas pilsoniskās sabiedrības jomā.**
5. NVO sektora aptaujā organizācijas tika lūgtas norādīt, kas ir to **darbības būtiskākie šķēršļi.** Kopumā novērojams, ka **visbiežāk nosauktie šķēršļi pēdējo trīs gadu laikā nav mainījušies,** lai arī to minēšanas biežums ir nedaudz mainījies. Visbiežāk kā šķērslis tiek norādīts **nepietiekams finansējums (57%), liela birokrātija projektu konkursos (55%), neregulārs finansējums (53%), kā arī zema iedzīvotāju interese un līdzdalība (49%).** Salīdzinot pēdējo trīs gadu datus, novērojams, ka **izteikti pieaudzis divu konkrētu šķēršļu minēšanas biežums** – par 13% pieaudzis to organizāciju īpatsvars, kas norāda uz **cilvēkresursu trūkumu** (no 25% 2020. gadā līdz 38% 2022. gadā), un par 7% to īpatsvars, kas norāda uz **neregulāru finansējumu** (attiecīgi no 47% līdz 53%).
6. **2022. gadā Programmā saņemti 162 pieteikumi un noslēgti 90 līgumi** (viens līgums tika pārtraukts, jo īstenotājs neredzēja iespēju īstenot ieceri saistībā ar karu Ukrainā). 2022. gada konkursā makro projektu grupā tika iesniegti pieteikumi par summu 2 553 949,34 eur, kas 1,7 reizes pārsniedza pieejamo finansējumu, bet mikro projektu grupā – par summu 685 785,23 eur, kas 1,8 pārsniedza pieejamo finansējumu šajā grupā. Tādējādi **pirmo reizi pēdējo gadu laikā izlīdzinājās konkurence abās projektu kategorijās.**
7. **Laika periodā no 2016. līdz 2022. gadam kopā projektu pieteikumus iesniegušas 545 unikālās organizācijas un projektus īstenojušas 217 unikālās organizācijas, tādējādi atbalstu projektu konkursos ir ieguvušas 40% no visām organizācijām, kas pieteikušās.** Rādītāji pa gadiem gan atšķiras, un tas saistīts ar izmaiņām konkursa norisē, pieejamā finansējuma apjomā. Pēdējo trīs gadu periodā pieteikumu iesniedzošo organizāciju skaits bijis stabils, lai arī ar nelielu samazināšanās tendenci (no 166

4 Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana. 2020. Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”. Pieejams: https://www.sif.gov.lv/sites/sif/files/media_file/NVO_fonds_Izv%C4%93rt%C4%93jumsLKALAB_2020_LAT_1.pdf Par konkrēto tēmu skatīt 6.1.nodaļu.

unikālajām organizācijām 2020. gadā līdz 162 organizācijām 2022. gadā). Tai pat laikā **pēdējo trīs gadu laikā pieaudzis atbalstīto organizāciju īpatsvars attiecībā pret projektu iesniedzējiem** – ja 2020. gadā tika atbalstīti 42% organizāciju iesniegtie projekti, tad 2022. gadā jau 55%. Tam iemesls ir Programmā pieejamā finansējuma pieaugums, kas ļāvis atbalstīt lielāku skaitu projektu.

8. **Pēdējo piecu gadu laikā atbalstīto unikālo organizāciju skaits ir pakāpeniski pieaudzis** – ja 2018. gadā tika atbalstīts 31 organizācijas projekts, tad 2020. gadā 70 un 2022. gadā jau 89. Tas nozīmē, ka **finansējums nonāk pie arvien plašāka organizāciju skaita un nekonzentrējas tikai atsevišķu organizāciju lokā**. To pierāda arī aprēķins par to, cik liela daļa no organizācijām, kas īstenojušas projektus pēdējo septiņu gadu periodā, konkursos ir atbalstītas vairākas reizes. No 217 organizācijām, kas septiņu gadu periodā saņēmušas atbalstu projektu īstenošanai, **120 ir atbalstītas tikai vienu reizi (55%), bet 97 ir tādas, kuras ir atbalstītas vairākas reizes (45% no visām)**.
9. To organizāciju, kuras ir ieguvušas finansējumu Programmas konkursos (jebkurā no konkursiem 2016.-2022.g. posmā), profila analīze liecina, ka **atbalstītas biežāk ir tādas organizācijas, kurās darbs notiek regulāri katru dienu (59% no šādām organizācijām ir saņēmušas atbalstu programmā), kuras darbību plāno gadam līdz trim gadiem uz priekšu (61% no tādām ir saņēmušas atbalstu), kurām ir algoti darbinieki un brīvprātīgie**.
10. Dati liecina, ka **informētība par Programmu pēdējo trīs gadu periodā ir pieaugusi visās izdalītajās mērķgrupās**. NVO sektorā kopumā informētība par Programmu pieaugusi no 24% 2020. gadā līdz 36% 2022. gadā. Šai pašā laika periodā Programmas mērķgrupā informētība pieaugusi no 28% līdz 44%. **Projektu iesniedzēju mērķgrupā informētība pieaugusi no 53% līdz 62%**, bet īstenojamā mērķgrupā tā pēdējo trīs gadu periodā bijusi stabila aptuveni 70% līmenī. Tai pat laikā jāuzsver, ka **aptuveni 40% no projektu iesniedzējiem un 30% no projektu īstenojamajiem sevi par labi informētiem neuzskata**. 2022. gada aptaujas dati liecina, ka projektu iesniedzēju mērķgrupā 13% novērtējuši, ka ir viduvēji informēti, bet 25%, ka vāji informēti. Savukārt projektu īstenojamā mērķgrupā šie rādītāji ir attiecīgi 10% un 19%.
11. Tās organizācijas, kuras ir iesniegušas projektus Programmā, tika lūgtas novērtēt **sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu projektu iesniegšanas un īstenošanas gaitā**. 2022. gadā 65% no projektu iesniedzējiem sadarbību ar SIF vērtē pozitīvi. Programmas finansējuma saņēmēju mērķgrupā šie rādītāji ir izteikti augstāki – 2022. gadā kopumā 90% finansējuma saņēmēju sadarbību vērtē pozitīvi. Savukārt noraidīto projektu mērķgrupā 36% organizāciju pozitīvi vērtē sadarbību ar SIF un 24% negatīvi (40% nav varējušas (vai vēlējušās) sniegt konkrētu vērtējumu).
12. Projektu iesniedzēji papildus novērtēja arī programmu "NVO fonds" dažādos tās aspektos. **Programmu kopumā 67% projektus iesniegušo vērtē pozitīvi**. Izteikti pozitīvi vērtēti arī tādi aspekti kā: SIF darbinieku pieejamība, atsauce, atbalsts (70% pozitīvo vērtējumu), projektu iesniegšanas kārtība (70%), informācijas pieejamība par programmu "NVO fonds" (68%), SIF mājas lapā pieejamā informācija par programmu "NVO fonds" (67%). Salīdzinoši **retāk pozitīvie vērtējumi sniegti par projektu vērtēšanas**

kārtību (48% pozitīvo vērtējumu), projektu vērtējumu saprotamību un pamatotību (48%), vienam projektam maksimālo pieejamo finansējumu (47%). Kopumā šie dati liecina, ka **projektu iesniedzēji pozitīvi vērtē informācijas un atbalsta pieejamību un konkursa kārtību kopumā, bet retāk pozitīvos vērtējumus sniedz par projektu vērtēšanas kārtību un kritērijiem**. Visos anketā iekļautajos aspektos Programmas vērtējumi 2022. gadā ir būtiski pozitīvāki nekā iepriekš.

13. Izvērtējuma ietvaros veiktā projektu satura analīze liecina, ka 2022. gadā īstenotie **projekti visbiežāk bijuši vērsti uz tēmām un problemātiku, kas skar vietējās kopienas attīstību** (25 projekti, 28% no visiem projektiem aktualizē šo tēmu), **jauniešu līdzdalības sekmēšanu** (17 projekti, 17%), **jauniešu neformālo izglītību** (11 projekti, 12%), kā arī **pilsoniskās līdzdalības veicināšanu netiešā veidā** (10 projekti, 11%).
14. Salīdzinot ar 2020.-2021. gadu, **izteikti pieaudzis jauniešu mērķgrupai orientēto projektu skaits**, īpaši attiecībā uz jauniešu neformālās izglītības aktivitātēm. Tāpat novērojams, ka pēdējo trīs gadu posmā ik gadu **palielinās projektu skaits, kas vērsti uz vietējās kopienas attīstību** (no 6 projektiem 2020. gadā līdz 25 projektiem 2022. gadā).
15. Tai pat laikā 2022. gadā **izteikti krities tādu projektu skaits, kas vērsti uz pilsoniskās līdzdalības veicināšanu tiešā veidā**, nedaudz palielinoties to projektu skaitam, kas pilsonisko līdzdalību sekmē netieši. Var izteikt minējumu, ka šīs izmaiņas notikušas pandēmijas radīto ierobežojumu un to seku dēļ. Tai pat laikā šo arī iespējams identificēt kā kritiski vērtējamu izmaiņu aspektu, jo tas mazinājis tādu projektu skaitu, kas vērsti uz Programmas mērķi tiešā veidā.
16. Projektu satura analīze liecina, ka ik gadu ir **pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuru aktivitātes ir vērstas uz konkrētām mērķgrupām** (no 81% 2016. gadā līdz 100% 2020. gadā, un pēdējo trīs gadu periodā tas nav būtiski mainījies (98%-99% līmenī)). Tai pat laikā – **lai gan līdz 2020. gadam samazinājies tādu projektu īpatsvars, kuros aktivitātes vērstas uz konkrēto organizāciju** (no 84% 2018. gadā līdz 67% 2020. gadā), **pēdējo trīs gadu periodā tas atkal ik gadus palielinājies** (2021. gadā līdz 70%, 2022. gadā līdz 75%). Iespējams, tas saistīts ar pandēmijas radīto ietekmi, kad nebija iespējams rīkot aktivitātes un pasākumus ārējām mērķgrupām, tādēļ organizāciju pārstāvji apzināti plānojuši vairāk tādas aktivitātes, kuras neietekmē iespējami pandēmijas dēļ noteikti pulcēšanās ierobežojumi. Jāuzsver – lai gan palielinājies šādu projektu īpatsvars, tomēr kopumā gandrīz visos projektos ir iekļautas arī tādas aktivitātes, kas vērstas uz konkrētām ārējām mērķgrupām.
17. Analizējot projektu ietvaros īstenotās aktivitātes detalizēti un konkrēti, kā **biežāk īstenotās aktivitātes, kas vērstas uz konkrētām mērķgrupām, identificējamās: seminārs, diskusijas, domnīcas** (42 projekti, 47% no visiem projektiem), interešu aizstāvība: **darba grupas, komisijas** (29 projekti, 33%), **apmācības mērķgrupai** (25 projekti, 28%), interešu aizstāvība: **ieteikumu, priekšlikumu izstrāde** (23 projekti, 26%), **radošās nodarbības**, aktivitātes (19 projekti, 21%), **konference, forums** (18 projekti, 20%). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, **2022. gadā izteiktas izmaiņas nav notikušas**.

18. **Kā biežāk īstenotās aktivitātes, kas vērstas uz konkrēto organizāciju, identificējamās:** organizācijas komunikācijas aktivitātes (25 projekti, 28% no visiem projektiem), diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam (21 projekts, 24%), organizācijas pamatdarbības nodrošināšana (19 projekti, 21%), organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana (16 projekti, 18%), apmācības organizācijas kolektīvam (14 projekti, 16%), sadarbība ar citām NVO (12 projekti, 13%). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, **2022. gadā biežāk īstenotas tādas aktivitātes kā diskusijas, sanāksmes un darba grupas organizācijas kolektīvam, projektu pieteikumu sagatavošana, dalība citu organizāciju pasākumos, organizācijas attīstības dokumentu izstrāde, organizācijas mājas lapas izveide vai pilnveidošana. Pēdējo trīs gadu periodā ik gadu samazinājies projektu skaits, kuru ietvaros veikti izvērtējumi par konkrēto jomu.**
19. **Ja iepriekšējos gados bija novērojams, ka uz mērķgrupām vērstās aktivitātes vairāk īsteno mikro projektu ietvaros, bet makro projekti vairāk vērsti uz konkrētās organizācijas aktivitātēm, tad 2022. gadā šāds dalījums vairs nav identificējams.** Proti – gan makro, gan mikro projektu ietvaros īstenotās aktivitātes ir līdzīgas, atšķiras tikai to mērogs.
20. Projektu satura analīze liecina, ka visā septiņu gadu periodā ik gadu ir pieaudzis projektu ietvaros īstenoto aktivitāšu skaits. Ja 2016. gadā katrs projekts īstenoja vidēji 3,2 aktivitātes, tad 2020. gadā jau 5,3 aktivitātes, bet 2022. gadā 6,6 aktivitātes.
21. Veiktā mērķgrupu analīze liecina, ka 2022. gada projektos **mērķgrupas visbiežāk bijušas:** konkrētās organizācijas biedri, darbinieki, brīvprātīgie (37 projekti, 42% no projektiem tā bijusi viena no mērķgrupām), jaunieši (28 projekti, 31%), pašvaldības, novada iedzīvotāji (24 projekti, 27%), brīvprātīgie (18 projekti, 20%), vietējās politikas veidotāji (14 projekti, 16%). Pēdējo trīs gadu periodā projektos arvien vairāk iekļauta jauniešu mērķgrupa (ja 2020. gadā bija 12 šādi projekti, tad 2021. gadā 21 un 2022. gadā jau 28), vietējās politikas veidotāji (attiecīgi – 0, 7, 14), bērni (2, 6, 9).
22. Visu Programmas īstenošanas gadu laikā pakāpeniski ir pieaudzis arī vidējais viena projekta aptverto mērķgrupu skaits. Ja 2016. gadā vienā projektā vidēji bija iesaistītas 2,1 mērķgrupas, tad 2018. gadā 2,5 mērķgrupas, bet 2022. gadā 3,3 mērķgrupas. Šādā aspektā gan ir atšķirības pēc projekta veida – 2022. gadā makro projektos tikušas iesaistītas vidēji 3,8 dažādas mērķgrupas, bet mikro projektos 2,7 (2020. gadā attiecīgi – 3,2 un 2,3, 2021. gadā – 3,6 un 2,3). **Viena projekta vidējais mērķgrupu skaits ir pieaudzis kā makro, tā mikro projektos.**
23. 2020. gada izvērtējumā tika secināts, ka vairākums no mērķgrupām tiek aktualizētas tikai kādā vienā gadā vai divos, kamēr pārējos uz tām vērstās aktivitātes nenotiek. Šādā aspektā **pēdējos divos gados vērojamas izmaiņas un lielāka mērķgrupu pēctecība** – lielākā daļa no tām tiek iesaistītas projektos ik gadus. Epizodiska mērķgrupu aktualizācija vērojama vien tajos gadījumos, kad tās ir ļoti specifiskas un darbu ar tām veic tikai kāda konkrēta organizācija.
24. **Pēdējo trīs gadu periodā izteikti pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuros notikusi sadarbība ar citām organizācijām, institūcijām vai ekspertiem.** 2019. gadā, pirms pandēmijas, dažādas sadarbības

notikušas 29% projektu, 2020. gada pandēmijas apstākļos 14%, bet 2021. gadā 56% un 2022. gadā pat 81% projektu. Jāuzsver, ka sadarbības izteikti bijušas gan makro, gan mikro projektos, lai arī mikro projektos nedaudz retāk (86% makro projektos, 74% mikro projektos). Tas, visdrīzāk, saistīts ar faktu, ka projektu iesniedzēji varēja saņemt papildu punktus, ja projekts atbilst kvalitātes vērtēšanas kritērijam “NVO un iedzīvotāju savstarpējā sadarbība”. Līdz ar to lielākā daļa organizāciju savos projektos centušās iekļaut šādas aktivitātes. 2022. gadā **66% projektu notikusi sadarbība ar citām NVO, 47% – ar pašvaldību institūcijām, 42% – ar jomas ekspertiem, bet 30% – ar valsts institūcijām.**

25. **2022. gadā projekti īstenoti 21 no kopumā 43 pašvaldībām** (makro projekti īstenoti 9 pašvaldībās, mikro projekti 27 pašvaldībās). Jāuzsver – novērojams, ka **2022. gadā vietējā līmeņa aktivitātes vairāk nekā iepriekšējos gados īstenotas arī makro projektu ietvaros un tā vairs nav tikai mikro projektu iezīme.**
26. NVO sektora aptaujā programmas projektu īstenotāji tika lūgti novērtēt, kāda bijusi **īstenoto projektu ietekme uz pašām organizācijām. Puse un vairāk organizāciju norāda, ka to īstenotajiem projektiem ir bijusi šāda veida ietekme:** paplašināta organizācijas **atpazīstamība** (60%), **stiprināta organizācijas kapacitāte** (58%), **radušās jaunas idejas** citiem projektiem (55%), **ieviestas jaunas aktivitātes, pasākumi** (50%). To, ka **Programmas projekti ļāvuši stiprināt kapacitāti**, papildus pierāda arī dati, ka katra piektā organizācija ir **finansiāli nostiprinājusies** un/vai **piesaistījusi lielāku finansējumu** no citiem finansējuma avotiem, katrai ceturtajai organizācijai projekti ļāvuši **piesaistīt jaunus darbiniekus**, un katrai trešajai **piesaistīt jaunus biedrus** un izveidot **jaunas partnerības ar citām organizācijām**. Kopumā šie dati liecina, ka **Programmas ietvaros īstenotajiem projektiem ir būtiska ietekme arī uz pašām organizācijām, vidējā un ilgtermiņā stiprinot to kapacitāti un ilgtspēju.** Pie tam – **pozitīvā ietekme novērojama gan attiecībā uz makro, gan mikro projektu īstenotajiem.**
27. Veiktā projektu satura vērtēšana liecina, ka **absolūtais vairākums** (vairāk nekā 85% no visiem) **2022. gada projektu ir bijuši tieši vai netieši vērsti uz šādu Programmas rezultātu sasniegšanu:** veicināta **NVO kapacitāte** un veikspēja (100%), veicināta **uzticēšanās nevalstiskajam sektoram** (97%), veicināta **iedzīvotāju iesaiste** NVO un veicināts brīvprātīgais darbs (90%), veicināta **sabiedrības aktivitāte** un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā (87%), veicināta **sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību** un līdzdalības veidiem (85%). Arī pārējo programmas rezultātu aspektā novērojams, ka puse vai vairāk projektu ir bijuši uz tiem vērsti. **Salīdzinoši zemākie rādītāji ir divu programmas rezultātu aspektā:** veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai (uz to bijuši vērsti 49% projektu), nodrošināta datu un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde (47% projektu).
28. **Lai gan lielākā daļa projektu ir bijuši vērsti uz konkrētiem programmas rezultātiem, ne visu projektu ietekme ir vienāda.** Kādam projektam ietekme uz konkrētu rezultātu var būt ļoti izteikta, bet kādam tikai neliela un pastarpināta. Tādēļ **papildus tika noteikta arī ietekmes izteiktība jeb būtiskums.** Kopumā ietekmes izteiktības vērtējumi liecina, ka **būtiskākā 2022. gadā īstenoto projektu ietekme ir uz tādiem programmas rezultātiem kā:** veicināta NVO kapacitāte un veikspēja (6,9 punkti 10punktu skalā),

veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram (5,9 punkti), nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā (5,8 punkti), veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā (5,8 punkti).

29. Vērtējot projektu potenciālo ietekmi uz rezultātu sasniegšanu ilgākā laika periodā (2016.-2022.g.), atsevišķas tendences ir novērojamas. Lielākajā daļā no 10 Programmas rezultātiem rādītāji par projektu vērstību uz tiem un ieguldījuma būtiskumu pēdējo trīs gadu periodā bijuši pieaugoši. **Izteikta lejupejoša tendence novērojama tikai divu Programmas rezultātu aspektā.** Būtiski mazinājies tādu projektu īpatsvars, kas veicina piederību Latvijai un latviešu valodai (no 99% 2020. gadā līdz 49% 2022. gadā, ieguldījuma būtiskuma kritums no 3,9 līdz 3,1 punktam). Savukārt pierādījumos balstītu priekšlikumu izstrādes aspektā novērojams – lai gan uz šo rezultātu vērsto projektu īpatsvars nav būtiski mainījies ir aptuveni 50%, tomēr kopš 2018. gada ik gadu samazinās projektu ieguldījuma būtiskums šī rezultāta sasniegšanā (no 5,2 punktiem 2018. gadā līdz 3,3 punktiem 2022. gadā). Tas liecina, ka projektu īstenotāji šādas aktivitātes iekļauj projektos, tomēr tās ik gadu kļūst formālākas un ar zemāku kvalitāti attiecībā uz datu kvalitāti.
30. Pēc detalizētas analīzes par īstenoto projektu ieguldījumu konkrētu programmas rezultātu sasniegšanā tika veikts **kopnovērtējums par to ietekmi uz programmas mērķa sasniegšanu.** Šie vērtējumi liecina, ka **2022. gadā samazinājies projektu ieguldījums Programmas mērķa sasniegšanā** – 10punktu skalā tas vidēji ir 6,4 punkti. Līdz 2021. gadam tas ik gadu bija pieaugošs, bet šajā gadā samazinājies līdz aptuveni 2017. gada līmenim. Šīs izmaiņas skaidrojamas ar faktu, ka 2022. gada projektos salīdzinoši daudz bijušas aktivitātes, kas tiešā veidā nav attiecināmas uz pilsoniskās sabiedrības tematisko jomu. Izteikti vairāk šādu aktivitāšu bijis mikro projektu ietvaros. To rāda arī vērtējumi projektu veida dalījumā – makro projektu aspektā novērojams rādītāja pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu (no 7,4 līdz 7,6), savukārt mikro projektu aspektā izteikts kritums (no 7,0 līdz 4,8). Tas liecina, ka **mikro projektu ietvaros bijušas aktivitātes, kuru sasaiste ar Programmas mērķi ir diskutabla.**
31. **NVO fonda darbība ir saskaņota ar un izriet no sabiedrības integrācijas politikas.** Izstrādājot 2022. gada Programmas projektu konkursa dokumentāciju, nolikums saskaņots ar “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņem 2021.–2027. gadam”⁵ (turpmāk – SPASAP 2021.–2027.) Programma sniedz ieguldījumu 2. rīcības virziena “Demokrātijas kultūra un iekļaujošs pilsoniskums” uzdevumu sasniegšanā. Veiktā projektu satura vērtēšana liecina, ka **uz diviem no politikas rezultātiem bijuši vērsti 90% Programmas projektu:** palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs, uzlabojusies iedzīvotāju savstarpējā sadarbība un uzticēšanās. Savukārt **uz pārējiem diviem politikas rezultātiem bijuši vērsti aptuveni 75% Programmas projektu:** pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību (75%), paaugstinājusies visas sabiedrības pilsoniskā un politiskā uzticēšanās (73%). **Lai gan lielākajai daļai**

⁵ Ministru kabineta 2021.gada 5. februāra rīkojums Nr.72 (prot. Nr.12 24§)

projektu ir bijusi ietekme uz konkrētajiem politikas rezultātiem, ne visu projektu ietekme ir vienāda. Kopumā iegūtie vērtējumi liecina, ka **Programmas projektu ietekme uz politikas rezultātiem ir viduvēja** un nevienā no politikas rezultātiem nepārsniedz 5,7 punktu vērtējumu 10punktu skalā.

32. Vērtējot projektu potenciālo ietekmi uz politikas rezultātu sasniegšanu ilgākā laika periodā (2016.-2022.g.), novērojams – pēdējo gadu periodā **samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērsti uz konkrētajiem politikas rezultātiem.** Īpaši izteikti tas novērojams attiecībā uz politikas rezultātu "Pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībspolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību" – ja 2020. gadā uz šādu rezultātu bija vērsti 99% Programmas projektu, tad 2021. gadā 88% un 2022. gadā 75%. **Tai pat laikā projektu ieguldījuma būtiskuma vērtējumi ir palielinājušies.** Īpaši tas novērojams attiecībā uz politikas rezultātu "Palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs" – ja 2020. gadā Programmas projektu ieguldījuma vērtējums bija 4,4 punkti, tad 2021. gadā 5,2 punkti un 2022. gadā 5,7 punkti. Tas liecina, ka **mazāk projektu iekļauj aktivitātes, kas vērstas uz vispārīgi definētiem politikas rezultātiem, bet tiem, kas iekļauj, šīs aktivitātes ir jēgpilnākas un ar potenciāli lielāku ietekmi uz rezultātu sasniegšanu.**
33. **Kopumā jāsecina, ka īstenoto Programmas projektu ietekme uz politikas rezultātiem ir mazāka nekā uz programmas rezultātiem.** To iespējams skaidrot ar faktu, ka politikas rezultāti ir vispārīgāki un plašāki nekā programmas rezultāti. Īstenotie projekti ir kā laikā, tā aktivitātēs un budžetā ierobežoti, tādēļ to ietekme uz vispārīgiem un plašiem rezultātiem nav tik izteikta. Tai pat laikā īpaši jāuzsver tas, ka īstenoto projektu ietekme ir bijusi uz visiem politikas rezultātiem, nevis tikai kādu atsevišķu vai dažiem. To, savukārt, jāvērtē kā būtisku daudzpusīgu NVO fonda projektu ieguldījumu politikas rezultātu sekmēšanā.
34. Izvērtējuma ekspertu vērtējumi par projektu aktivitāšu ilgtspēju liecina – 2022.gadā **30% projektu bijuši tādi, kurus var uzskatīt pa ilgtspējīgiem un vēl 44% tādi, kuru ietekmei varētu būt vidēja termiņa raksturs.** Savukārt 26% novērtēti kā projekti ar īstermiņa ietekmi. **Projektu veidu dalījumā šie rādītāji gan būtiski atšķiras** – ja makro projektu grupā kopumā 39% projektu ir ilgtermiņa ietekmes pazīmes, tad mikro projektu grupā tikai 18%. Interpretējot šos rādītājus, gan jāņem vērā, ka programmas ietvaros īstenoti kā maza, tā plaša mēroga projekti – maza mēroga projektiem ilgtspēja saprotami būs ne tik izteikta kā liela mēroga projektiem.
35. Ilgtspējas aspektā **papildus tika analizēta arī projektu darbības virzienu savstarpējā sinerģija.** Šādi iegūtie dati liecina, ka 97% no 2022. gadā īstenotajiem projektiem bijuši tieši vai netieši vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, 84% projektu īstenotas pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, 69% projektu stiprināta NVO savstarpējā sadarbība, bet 61% bijuši vērsti uz interešu aizstāvību. **Jebkuram no darbības virzieniem ir ietekme arī uz jebkuru no pārējiem darbības virzieniem.** Piemēram, 85% no projektiem, kas vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, vienlaikus ir vērsti arī uz pilsonisko aktivitāšu īstenošanu, 70% – uz NVO savstarpējo sadarbību, bet 62% – uz interešu aizstāvības stiprināšanu. Savstarpējā sinerģija ir izteikta visu darbības virzienu gadījumos. Jāpiebilst un jāuzsver – ik gadu palielinās projektu atbilstība

vienlaikus vairākiem darbības virzieniem. **2022. gadā vairāk nekā 60% no visiem projektiem atbilda vienlaikus visiem četriem darbības virzieniem.** Šie rādītāji lielā mērā liecina, ka **darbības virzienu dalījums ir nosacīts. Neatkarīgi no konkrētā definētā darbības virziena, projektiem vienlaikus ir daudzpusīgas ietekmes arī uz jebkuru citu darbības virzienu.**

3.3. Ieteikumi

1. **Sekmēt lielāku pieprasījumu mikro projektu īstenošanā,** jo tiem ir būtiska loma vietējā, pašvaldību līmeņa pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā. Iespējams, nepieciešams padziļināti analizēt mikro projektu pieprasījuma kritumu (piemēram, apzinot tās organizācijas, kas iepriekš ir iesniegušas projektu pieteikumus un/vai īstenojušas projektus, bet sekojošajos gados nav to darījušas atkārtoti).
2. **Veicināt mazo organizāciju izaugsmi,** lai tās nākotnē spētu īstenot mērķtiecīgākus un apjomīgākus projektus pilsoniskās sabiedrības jomā. Īpaši aktuāli tas ir vietējā līmenī, kur lielās organizācijas konkrētās apdzīvotās vietās aktivitātes neīsteno.
3. **Turpināt veicināt dažāda mēroga organizāciju savstarpējo sadarbību,** lai stiprinātu nevalstiskā sektora attīstību kopumā un ilgtspējīgas nevaldības organizāciju ekosistēmas izveidi kā nacionālā, tā pašvaldību līmenī.
4. Ņemot vērā, ka organizāciju, kuras kopumā atbilst Programmas mērķgrupas nosacījumiem, informētība par programmu nav izteikti augsta (44% apgalvo, ka ir labi informēti), **turpināt un paplašināt komunikāciju** tām organizācijām, kuras līdz šim nav iesniegušas projektus, it īpaši tādām, kurām ir neliela projektu pieredze un līdz ar to arī zemākas prasmes sagatavot kvalitatīvus projektu pieteikumus.
5. **Pilnveidot projektu vērtēšanas pieeju,** lai prioretizētu projektus, kuru aktivitātes ir ar lielāku ilgtspējas potenciālu, kā arī lielāka atbilstība Programmas mērķim pēc būtības.
6. **Apsverama būtu iespēja mikro projektu jomā konkursa procesā nodalīt projektu ideju vērtēšanu –** organizācijām dodot iespēju sākotnēji iesniegt projektu idejas, neizstrādājot pilnu projekta pieteikumu (lai tālāku projektu izstrādi veiktu tikai konceptuāli atbalstīto ideju iesniedzēji). Šādai kārtībai varētu būt arī netiešs ieguvums – organizācijas, kas iegulda laiku un resursus projektu iesniegumiem, bet netiek atbalstītas, ir mazāk motivētas atkārtoti piedalīties, jo uzskata, ka tērējušas veltīgi laiku.
7. Ņemot vērā, ka projektu īstenoņāji kritiskāk vērtējuši projektu vērtēšanas kārtību un kritērijus, **plašāk skaidrot Programmas kopējo mērķi un no tā izrietošo projektu vērtēšanas metodoloģiju.** Netieši tam varētu būt arī pozitīva ietekme uz projektu iesniedzēju izpratni par Programmā atbalstāmo aktivitāšu raksturu un tādējādi projektos vairāk tiktu iekļautas Programmas mērķim atbilstošas aktivitātes.
8. **Lielāku uzmanību pievērst iedzīvotāju līdzdalības ieradumu maiņām** un atbilstoši programmā rosināt projektu iesniedzējus vairāk iekļaut "mazo formu" līdzdalības aktivitātes (**apkaimes, kopienu aktivitātes**), kā arī plašāk izmantot interneta un jauno tehnoloģiju, mediju sniegtās iespējas.

9. Apsvērt iespēju un nepieciešamību veidot **centralizētu projektu rezultātu uzkrāšanas platformu**, kur būtu pieejami projektos radītie konkrētie materiāli (metodiskie materiāli, pētījumi, video u.tml.). Tas nodrošinātu lielāku projektu ilgtspēju un vienlaikus ļautu izvairīties no gadījumiem, kad dažādos projektos dažādos gados tiek izstrādāti identiski vai līdzīgi materiāli.
10. **Apsvērt iespēju īstenot papildu izpēti, kas ļautu vērtēt Programmas finansējumu saņēmušo organizāciju kapacitātes stiprināšanu ilgtermiņā.** 2022. gada izvērtējuma ietvaros īstenota eksperimentāla izpēte, izmantojot finansējumu saņēmušo organizāciju gada pārskatos sniegtos datus par apgrozījumu, darbinieku skaitu, dažādiem finansējuma avotiem, u.c. Šo analīzi iespējams izvērst, analizējot arī tās organizācijas, kas finansējumu nav saņēmušas, vai salīdzinot ar NVO sektoru kopumā. Esošā izvērtējuma ietvaros to pilnvērtīgi veikt nav iespējams ierobežoto laika un finanšu resursu dēļ.
11. **Apsvērt iespēju koriģēt līdz šim pielietoto pētniecisko metodoloģiju, lai padziļinātāk analizētu finansējumu saņēmušo organizāciju īstenotās aktivitātes** un to jēgpilnumu un ilgtspēju gan attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības attīstību kopumā, gan pašu organizāciju kapacitāti. Piemēram, to iespējams īstenojot, izmantojot gadījumu izpētes metodoloģiju, padziļināti analizējot konkrētu organizāciju darbību un pieredzi Programmas projektu ietvaros.

4. PROGRAMMA “NVO FONDS”: PĀRSKATS

4.1. Konteksta informācija: iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība

Veidojoties NVO fondam 2015.–2016. gadā (pamatojoties uz Valdības rīcības plānu⁶ un Konceptuālo ziņojumu "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi"⁷), jau no pašiem pirmsākumiem tika **aktualizēta tēma par pilsonisko sabiedrību un tās attīstību** – nodrošinot iedzīvotāju līdzdalību un veicinot biedrību un nodibinājumu iesaisti, tām pārstāvējot iedzīvotājus, lai pilnveidotu demokrātijas procesus visos publiskās pārvaldes līmeņos. Atbilstoši kā **NVO fonda mērķis** tika izvirzīts: “**veicināt iedzīvotāju līdzdalību un sadarbību sabiedriskajos procesos, uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un stiprināt demokrātiju un pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā**”. Tādēļ sākumā īsumā raksturosim pilsoniskās līdzdalības un NVO sektora attīstību Latvijā.

Pēdējo trīs gadu laika periodu nav iespējams analizēt ārpus Covid-19 pandēmijas konteksta. Tāpat kā citus sektorus, **pandēmija būtiski ietekmēja un joprojām ietekmē gan pilsonisko līdzdalību kā tādu, gan arī NVO sektora attīstību kopumā**. Ņemot vērā periodiski noteiktos Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumus, iedzīvotāju līdzdalības aktivitāšu iespējas tika būtiski ierobežotas. Tā kā iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība jau pirmspandēmijas apstākļos bija neliela, tad pandēmijas ietekme vērtējama kā īpaši kritiska.

Latvijas Kultūras akadēmijas īstenoto kultūras patēriņa un līdzdalības pētījumu⁸ dati liecina – **pēdējo trīs gadu periodā iedzīvotāju sabiedriskā un pilsoniskā līdzdalība kopumā ir samazinājusies**. Atsevišķās aktivitātēs novērojams, ka 2020. gadā bijis izteikts kritums, bet pēc tam aktivitāte atkal pieaugusi, tomēr nesasniedzot pirms-pandēmijas laiku. Piemēram: pirms pandēmijas 2018. gadā vides sakopšanas talkās piedalījās 26% iedzīvotāju, pandēmijas 2020. gadā tikai 15%, bet pēc-pandēmijas 2022. gadā 20%. **Līdz pirmspandēmijas aktivitātes līmenim pieaugusi tikai iedzīvotāju naudas ziedošana labdarībai** (attiecīgi – 25%, 12%, 23%), kas, visdrīzāk, saistīts ar ziedošanas aktivitātēm palīdzībai Ukrainai.

Tai pat laikā **vairākās aktivitātēs pēdējo trīs gadu posmā vērojama iedzīvotāju aktivitātes samazināšanās tendence**. Brīvprātīgajā darbā (neskaitot vides sakopšanas talkas) iesaistīto īpatsvars samazinājies no 8% līdz 4%. Nevalstisko organizāciju darbā iesaistīto īpatsvars krities no 3% līdz 2%. No 14% līdz 12% samazinājies tālākizglītībā iesaistīto iedzīvotāju īpatsvars.

Nemainīgs un izteikti zems saglabājies vietējo kopienu aktivitātēs iesaistīto īpatsvars – tas bijis 5% gan pirms pandēmijas, gan pandēmijas un pēc-pandēmijas laikā.

⁶ Ministru kabineta 2014. gada 7. aprīļa rīkojums Nr.151 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" 2.pielikumā apstiprinātā Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 128.3.pasākumā noteikto uzdevumu, kas zaudēja spēku ar Ministru kabineta 2015.gada 16.februāra rīkojuma Nr.78 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" pielikumā apstiprināto Valdības rīcības plāna 136.1.pasākumā noteikto uzdevumu.

⁷ Ministru kabineta 2015. gada 16. decembra rīkojums Nr.792 (prot.Nr.64, 41.§).

⁸ Kultūras aktivitātes barometrs 2022. Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums. Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/petijumi>.

Grafiks 1. Latvijas iedzīvotāju pilsoniskā un sociālā aktivitāte (%)

Datu avots: Kultūras aktivitātes barometrs 2022. Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums. Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija.
Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/petijumi>

Tai pat laikā jāuzsver, ka līdz ar interneta arvien plašāku pieejamību iedzīvotājiem, kā arī jauno mediju un sociālo tīklu attīstību, **attīstās arī dažādas jaunas līdzdalības formas**. Tādēļ arī šādas, netradicionālas, līdzdalības formas būtu apzināmas un monitorējamas pilnvērtīgai iedzīvotāju līdzdalības kopainai. Diemžēl Latvijā līdz šim tā ir maz pētīta joma. Dati, kas iegūti kādā no Rīgas Tehniskās universitātes projektiem⁹, liecina, ka **iedzīvotāju pilsoniskā aktivitāte internetā ir viena no biežākajām līdzdalības forma** – dažādās interešu grupās un kopās internetā un sociālajos tīklos 2021. gadā bija iesaistīti 22% iedzīvotāju. Kopumā dati liecina, ka **iedzīvotāju līdzdalības veidi un formas būtiski mainās**, un dažādi jaunienākuši līdzdalības veidi dažkārt ir pat plašāk izplatīti kā tradicionālās līdzdalības formas. Līdz ar to **izaicinājums ir šīs jaunās iesaistes formas pilnvērtīgi integrēt kopējā līdzdalības tvērumā**.

Lai identificētu **iemeslus iedzīvotāju pasivitātei līdzdalībā**, izvērtējuma ietvaros īstenotajā biedrību un nodibinājumu aptaujā organizāciju pārstāvji tika lūgti norādīt, kas, viņuprāt, ir būtiskākie šķēršļi Latvijas iedzīvotāju pilsoniskai līdzdalībai. Sniegto atbilžu tvērums ir ļoti plašs, bet **to iespējams segmentēt vairākos tematiskos blokos**.

Pirmkārt, **intereses trūkums** – uz to norāda 59% aptaujāto organizāciju pārstāvju un tā ir visbiežāk sniegtā NVO sektora atbilde. Šeit gan jāuzsver, ka intereses trūkums visdrīzāk pats par sevi jau ir sekas kādiem citiem iemesliem un apsvērumiem. Viens no skaidrojumiem varētu būt iedzīvotāju nevēlēšanās kaut ko darīt bezmaksas, uz ko norāda 47% aptaujāto.

⁹ Latvijas Zinātnes padomes Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekta "Tilts uz oglekļa neitralitāti enerģijas kopienās: sociālās un humanitārās zinātnes satiekas ar enerģētikas pētījumiem" ietvaros īstenota iedzīvotāju aptauja (SKDS). RTU Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts, 2021.

Otrkārt, **informācijas, zināšanu un pieredzes trūkums** – uz informācijas trūkumu norāda 46% aptaujāto, savukārt uz zināšanu un prasmju trūkumu norāda 56% aptaujāto un šis rādītājs pēdējā gada laikā būtiski pieaudzis (2021. gada aptaujā to minēja 45% aptaujāto).

Treškārt, **iespēju trūkums** – 12% norāda uz Covid-19 dēļ ieviestajiem ierobežojumiem un to sekām, 25% uzskata, ka pieejamās iespējas neatbilst iedzīvotāju interešu jomām, 14% norāda, ka trūkst iespēju tuvu dzīvesvietai, savukārt 7% valodas barjeru identificē kā būtisku šķērslī (2021. gadā šo šķērslī norādīja 12% aptaujāto).

Ceturtkārt, **laika trūkums** – 41% norādījuši, ka iedzīvotājiem nav laika līdzdalībai (augstākais rādītājs pēdējo trīs gadu laikā (2020. gadā to norādīja 38%, 2021. gadā 32% aptaujāto)).

Piektkārt, **neticība savām iespējām panākt pārmaiņas** – uz to norāda gan tikai 6% aptaujāto, tomēr jāuzsver, ka anketā šāda kategorija nebija iekļauta un to paši respondenti norādījuši papildus (tāpat jāuzsver, ka 2020. gada aptaujā šo papildu atbildi norādīja 4% aptaujāto, tātad novērojams pieaugums tās pieminēšanas biežumā). Ja tā tiktu iekļauta anketā kā viena no atbilžu kategorijām, iespējams, tās minēšanas biežums būtu izteikti augstāks. Tieši neticība iespējām panākt pārmaiņas varētu būt arī vēl viens skaidrojums iedzīvotāju intereses trūkumam iesaistīties līdzdalībā.

Grafiks 2. NVO sektora vērtējums par būtiskākajiem šķēršļiem iedzīvotāju pilsoniskai līdzdalībai (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2020., 2021. un 2022. gadā.

Jautājums aptaujā: Jūsaprāt, kas ir būtiskākie šķēršļi Latvijas iedzīvotāju pilsoniskai līdzdalībai?

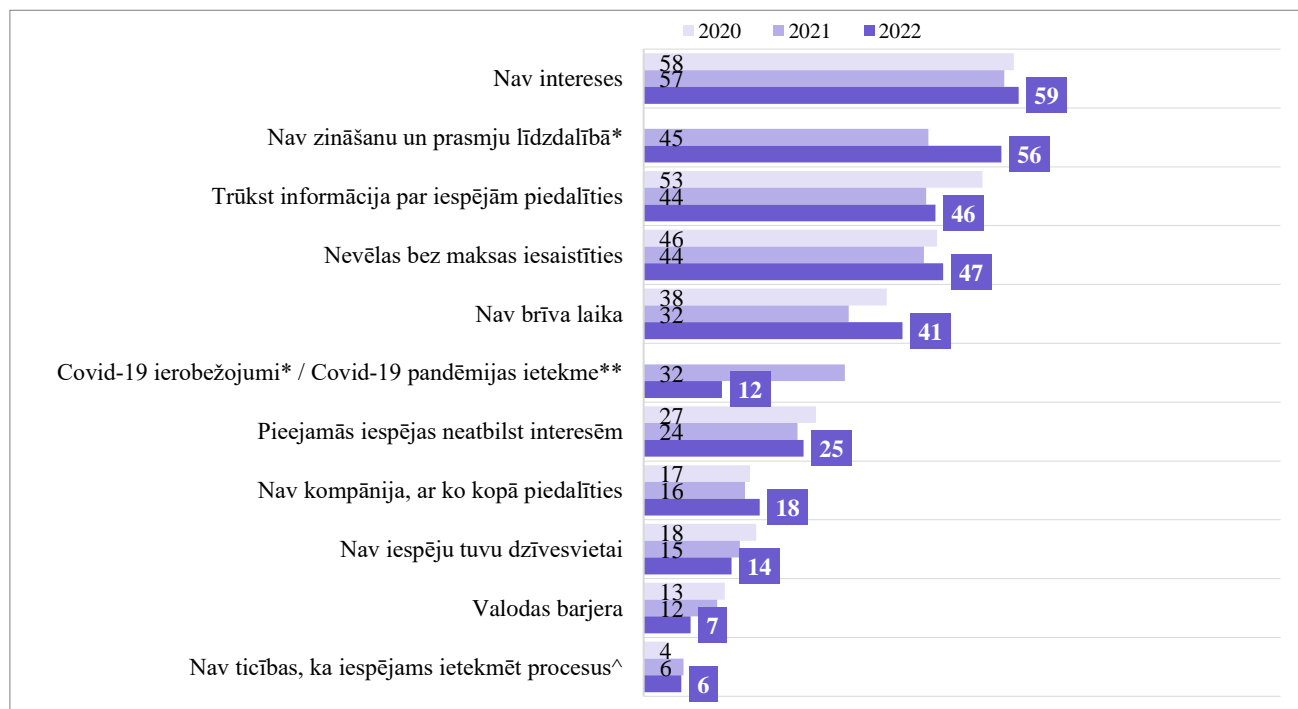
Piezīmes:

Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%.

*Šīs kategorijas nebija iekļautas 2020.gada aptaujā.

**2022. gada anketā kategorijas definīcija mainīta.

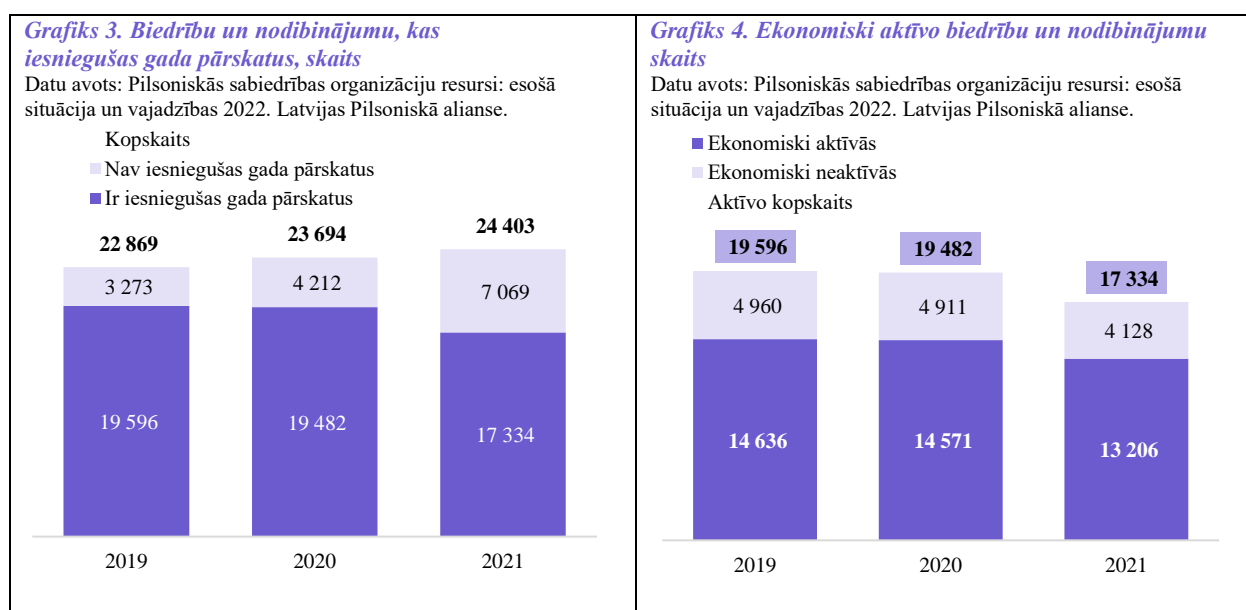
^Šī kategorija nebija iekļauta aptaujas anketā, to papildus norādījuši paši respondenti. Datu interpretācijā jāņem vērā – ja tāda kategorija būtu iekļauta anketā, tās nosaukšanas biežums var būt būtiski augstāks.

4.2. Konteksta informācija: NVO sektora attīstība

Kā norādīts Latvijas Pilsoniskās alianses veiktajā pētījumā “Pilsoniskās sabiedrības organizāciju resursi: esošā situācija un vajadzības 2022”¹⁰, 2022. gada sākumā Latvijā kopumā **bija reģistrētas 25 048 biedrību un nodibinājumu** (neskaitot pārējos organizāciju veidus: arodbiedrības, reliģiskās organizācijas, politiskās organizācijas u.c.). Ik gadu to skaits palielinās par aptuveni 3%-4% jeb 650-700 vienībām. Tomēr jāņem vērā, ka **ne visas reģistrētas biedrības un nodibinājumi ir aktīvi un faktiski strādā**. Viens no rādītājiem, kas netieši ļauj konstatēt aktīvo organizāciju skaitu, ir gada pārskatu iesniegšana. Dati liecina, ka **pēdējo trīs gadu laikā tādu organizāciju īpatsvars, kas nav iesniegušas gada pārskatus, ir palielinājies**. Ja 2019. gadā tādu bija 14% no visām organizācijām, tad 2020. gadā – 18%, bet **2021. gadā jau 29%**. 2021. gadā no kopumā 24 403 reģistrētajām organizācijām gada pārskatus nebija iesniegušas 7 069 organizācijas.

Mīnētā pētījuma autori norāda – lai gan gada pārskatu iesniegšana liecina par zināmu aktivitāti organizācijā, tomēr to nevar izmantot kā drošicamu rādītāju organizāciju ikdienas darbībai. To, savukārt, netieši iespējams identificēt pēc organizāciju finanšu aktivitātes. **Ja gada pārskatos tiek uzrādīta kaut minimāla finanšu plūsma, iespējams pieņemt, ka organizācijā notiek darbība**. Analizējot organizācijas šādā aspektā, novērojams, ka **2021. gadā kopumā bija 13 206 organizācijas, kuru gada pārskatos tiek uzrādīta finanšu plūsma ieņēmumos**. Tas nozīmē, ka **no visām aktīvajām organizācijām, kuras ir iesniegušas gada pārskatus, par ekonomiski aktīvām var uzskatīt 76%, kamēr 24% neuzrāda nekādu finanšu aktivitāti**. **Pēdējo trīs gadu laikā šis rādītājs nav mainījies** un finansiāli neaktīvo organizāciju īpatsvars saglabājas aptuveni 25% līmenī. Jāuzsver – ja vērtē attiecībā pret kopējo organizāciju skaitu (nevis tikai to, kuras iesniegušas gada pārskatus), tad ekonomiski aktīvo organizāciju īpatsvars ir tikai 54%, pie tam pēdējos trīs gados tas ir samazinājies (no 64% 2019. gadā un 61% 2020. gadā).

¹⁰ Pilsoniskās sabiedrības organizāciju resursi: esošā situācija un vajadzības 2022. Latvijas Pilsoniskā alianse. Pieejams: https://nvo.lv/uploads/pilsoniskas_sabiedribas_organizaciju_resursi_esosa_situacija_un_vajadzibas_2022946.pdf

Iepriekšējos NVO fonda izvērtējumos¹¹ tika mēģināts identificēt, cik liela daļa no aktīvajām organizācijām darbojas pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomās. Ar SIA “Lursoft IT” palīdzību veiktie aprēķini un pēc tam īstenotā NVO sektora kvantitatīvā izpēte liecināja, ka ir vismaz 800 organizāciju, kuras var tikt uzskatītas par programmas NVO fonds potenciālajiem projektu iesniedzējiem. Tā kā jāpieņem, ka ne visas organizācijas atsaucās kvantitatīvajā izpētē, tad pētnieki pieņēma, ka **aptuveni 1 tūkstotis organizāciju ir tādu, kas darbojas pilsoniskās sabiedrības jomā**. Papildus šo aprēķināto skaitu pamato arī Latvijas Pilsoniskās alianses veiktie aprēķini¹² par ministriju un Saeimas līdzdalības mehānismos iesaistītajām organizācijām – aprēķini liecina, ka tādu organizāciju ir kopskaitā 720.

NVO sektora aptaujā organizācijas tika lūgtas norādīt, kas ir to **darbības būtiskākie šķēršļi**. Kopumā novērojams, ka **visbiežāk nosauktie šķēršļi pēdējo trīs gadu laikā nav mainījušies**, lai arī to minēšanas biežums ir nedaudz mainījies. Visbiežāk kā šķērslis tiek norādīts **nepietiekams finansējums (57%)**, **liela birokrātija projektu konkursos (55%)**, **neregulārs finansējums (53%)**, kā arī **zema iedzīvotāju interese un līdzdalība (49%)**. Salīdzinot pēdējo trīs gadu datus, novērojams, ka **izteikti pieaudzis divu konkrētu šķēršļu minēšanas biežums** – par 13% pieaudzis to organizāciju īpatsvars, kas norāda uz **cilvēkresursu trūkumu** (no 25% 2020. gadā līdz 38% 2022. gadā), un par 7% to īpatsvars, kas norāda uz **neregulāru finansējumu** (attiecīgi no 47% līdz 53%). Pārējo šķēršļu aspektā būtiskas izmaiņas nav notikušas.

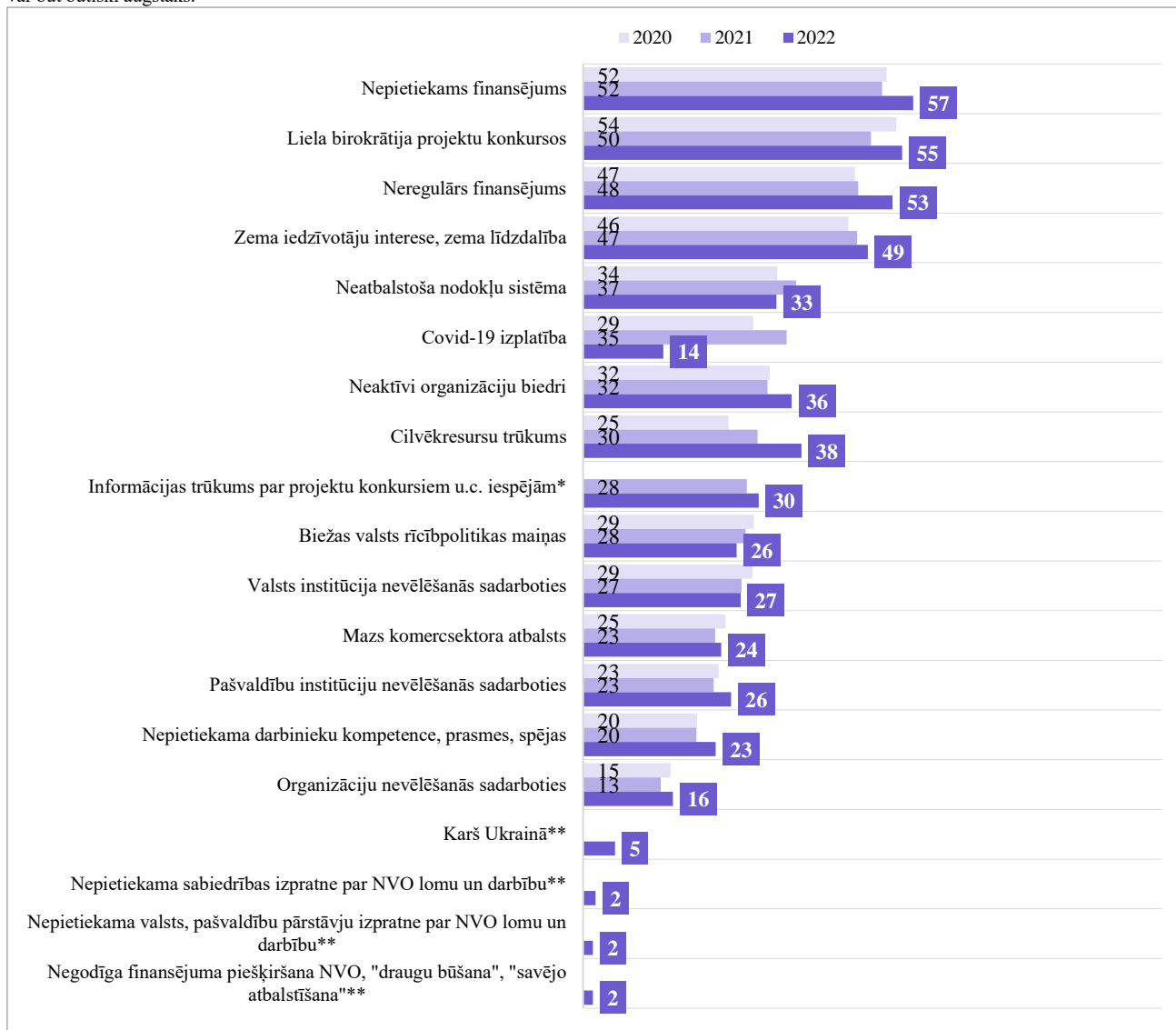
¹¹ Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana. 2020. Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”. Pieejams: https://www.sif.gov.lv/sites/sif/files/media_file/NVO_fonds_Izv%C4%93rt%C4%93jumsLKALAB_2020_LAT_1.pdf Par konkrēto tēmu skatīt 6.1.nodaļu.

¹² Sabiedriskā līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā. Latvijas Pilsoniskā aliansē. 2021. Pieejams: https://nvo.lv/uploads/zinojums_līdzdalība_lēmumu_pienemsana_2021.pdf

Grafiks 5. Būtiskākie šķēršļi NVO sektora attīstībai (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2020., 2021. un 2022. gadā. Jautājums aptaujā: Kas ir būtiskākie šķēršļi, kas kavē NVO sektora attīstību Latvijā?

Piezīme: Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%. *Šī kategorija nebija iekļauta 2020. gada aptaujā. ** Šīs kategorijas nebija iekļautas aptaujas anketā, tās papildus norādījuši paši respondenti. Datu interpretācijā jāņem vērā – ja konkrētās kategorijas būtu iekļautas anketā, to nosaukšanas biežums var būt būtiski augstāks.

NVO sektora aptaujas dati ļauj gūt arī **raksturojumu par pilsoniskās sabiedrības un iedzīvotāju līdzdalības jomā iesaistīto organizāciju ikdienas darbību**. Dati liecina, ka šajā jomā ir pārstāvētas **gan jau ilgstoši strādājošas organizācijas (26% ir tādu, kuras darbojas jau vairāk nekā 20 gadus), gan neseno dibinātas (6% dibinātas pēdējo 3 gadu laikā). 42% organizāciju ir tādas, kuru darbs notiek regulāri**, katru dienu. Vēl **38% – tādas, kuru darbs ir situatīvs**, no gadījuma uz gadījumu. Savukārt 4% organizāciju šobrīd ir neaktīvas un to darbība apturēta.

Dati arī liecina, ka **vairākums (68%) organizāciju savu darbību plāno ne vairāk kā tuvākajam gadam**.

47% organizāciju darbojas vietējā mērogā, 30% reģionālā, 45% nacionālā, bet 34% apgalvojušas, ka strādā starptautiskā mērogā. Jāuzsver, ka organizācijai var būt vairāki darbības mērogi vienlaikus.

10% organizāciju pēdējo 3 gadu laikā nav īstenojušas nevienu projektu, bet 47% īstenojušas ne vairāk kā 5 projektus. 42% organizāciju ir īstenojušas vairāk nekā 5 projektus.

Kopumā **52% organizāciju norāda, ka tām nav neviena algota darbinieka,** bet 13% algo 1 vai 2 darbiniekus, 15% – 3 līdz 5 darbiniekus.

Tai pat laikā **vairākums organizāciju savās aktivitātēs ir iesaistījušas brīvprātīgos** – tikai 15% apgalvo, ka nav iesaistījušas nevienu brīvprātīgo.

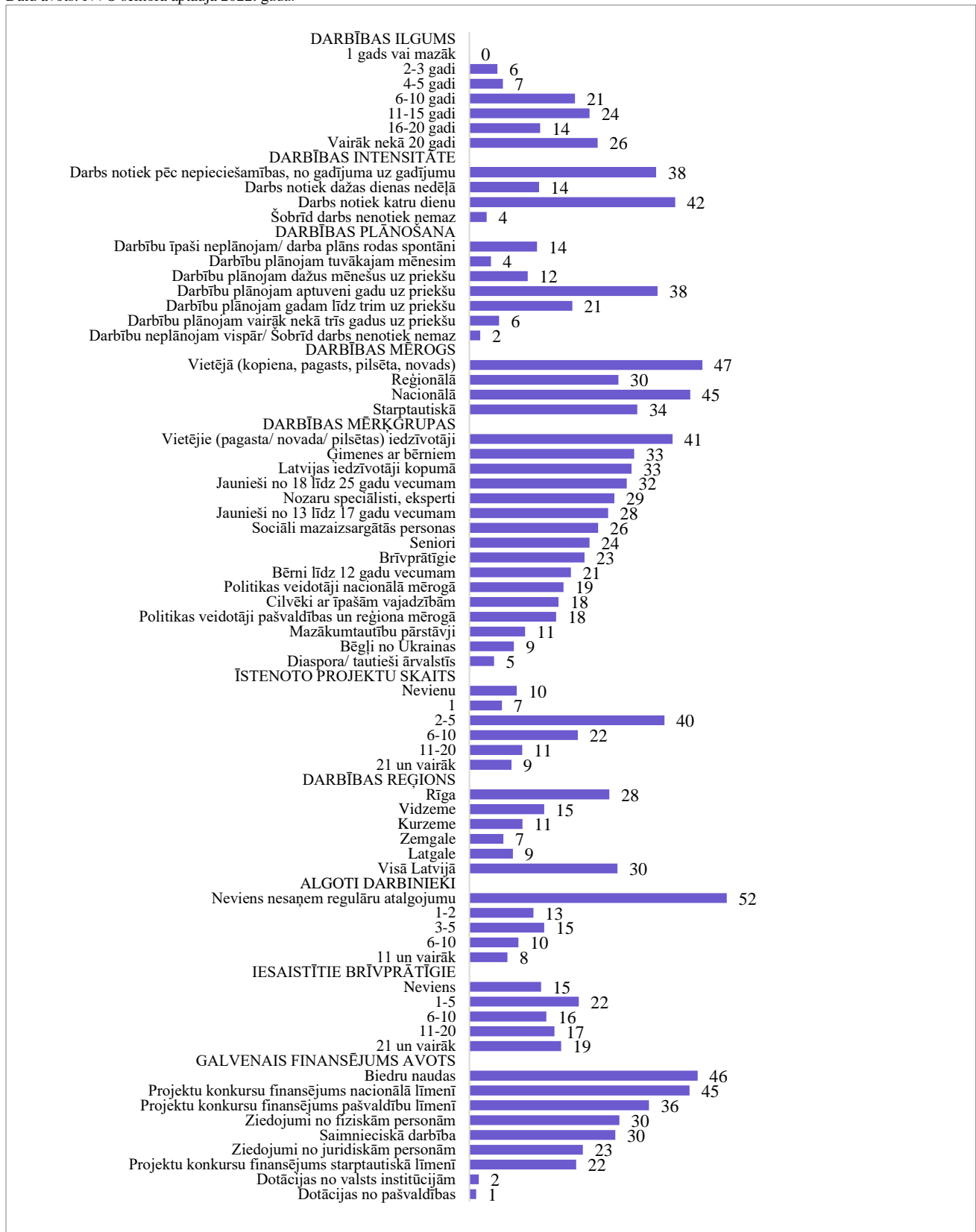
41% organizāciju norāda, ka strādā ar vietējo kopienu. Katra trešā organizācija strādā ar ģimenēm ar bērniem, kā arī jauniešiem. Katra ceturta organizācija strādā ar sociāli mazaizsargātām personām, senioriem. Jāuzsver, ka **katra organizācija norāda vairākas darbības mērķgrupas un tikai retos gadījumos organizācijai ir tikai viena mērķgrupa.**

Aptaujā organizācijas tika lūgtas norādīt, kas ir to **būtiskākie finansējuma avoti.** Dati liecina, ka gandrīz pusei organizāciju būtiskākais finansējuma avots ir **biedru naudas (46%) un projektu konkursu finansējums nacionālā līmenī (45%).** 36% organizāciju būtiskākais finansējuma avots ir projektu konkursu finansējums pašvaldību līmenī. 30% organizāciju kā būtisku finansējumu norāda **ziedojumus no fiziskām personām.** Tik pat liela ir to organizāciju daļa, kam būtisks ieņēmumu avots ir **saimnieciskā darbība.** Savukārt juridisko personu ziedojumi ir būtisks finansējuma avots 23% organizāciju. Starptautiskie projektu konkursi veido būtisku finansējuma daļu aptuveni katrai piektajai organizācijai.

Kopumā šie dati liecina, ka **pilsoniskās sabiedrības jomā ir pārstāvētas ļoti dažādas organizācijas** – gan pēc darbības ilguma un mērķgrupām, gan darbības intensitātes, mēroga un reģiona. Tai pat laikā **ir konstatējamas arī dažas kopīgas iezīmes** – darbība reti tiek plānota ilgtermiņam, algoti darbinieki ir nelielā daļā organizāciju, galvenokārt darbība balstās brīvprātīgo iesaistē, savukārt būtiskākie finansējuma avoti ir biedru naudas un projektu konkursu finansējums, kā arī fizisko personu ziedojumi. Tas sakrīt arī ar jau iepriekš norādītajiem datiem par **būtiskākajiem izaicinājumiem sektora attīstībā – finanšu resursu pieejamība, finanšu ilgtspēja, cilvēkresursu pieejamība, darbības nepārtrauktības nodrošināšana.**

Grafiks 6. Pilsoniskās sabiedrības jomā strādājošo organizāciju profils (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2022. gadā.

4.3. Programmas “NVO fonds” darbības pamatojums

Lai sniegtu ieguldījumu pilsoniskās sabiedrības attīstībā, 2014. gadā sāka veidot atbalsta instrumentu nevalstiskajam sektoram – pamatojoties uz Valdības rīcības plānu¹³, tika izveidota Kultūras ministrijas darba grupa un izstrādāts Konceptuālais ziņojums "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi"¹⁴ (turpmāk – “Konceptuālais ziņojums”). Saskaņā ar šo ziņojumu Kultūras ministrija un Sabiedrības integrācijas fonds tika noteikti par atbildīgajām institūcijām, un pilsoniskās sabiedrības ilgtspējības attīstības stiprināšanai un NVO darbības atbalstam tika izveidota atsevišķa valsts budžeta finansētā programma “NVO fonds” (turpmāk – Programma).

Programma uzsāka darbību 2016. gadā; līdz 2018. gadam tā tika īstenota saskaņā ar SIF izstrādāto NVO fonda darbības stratēģiju¹⁵ (turpmāk – Stratēģija) un atbilstoši “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņem 2012.–2018. gadam”¹⁶ (turpmāk – NIPSIPP 2012.–2018.), kas cita starpā akcentēja pilsoniskās sabiedrības nozīmi. Tālāk nepieciešamība stiprināt pilsonisko sabiedrību tika noteikta “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānā 2019.–2020. gadam”¹⁷, kas uzskatāms par pārejas perioda plānu un vadlīniju dokumentu Programmas darbībai pārejas periodā 2019.–2020. gadā; kā arī šis dokuments nosaka šajā periodā sasniedzamos politikas rezultātus un politikas rezultātīvos rādītājus. 2021. gada sākumā tika apstiprinātas “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam”¹⁸ (turpmāk – SPASAP 2021.–2027.), kas nosaka nākamajā periodā sasniedzamos politikas rezultātus un atbilstošos rezultātīvos rādītājus – to sasniegšanas progresu plānots izvērtēt atbilstoši sasniegtajam 2024. un 2027. gadā. Lai nodrošinātu SIF virsmērķu un mērķu sasniegšanu kopumā, 2022.gadā apstiprināta Sabiedrības integrācijas fonda stratēģija 2022.-2024.gadam¹⁹; saskaņā ar šo dokumentu izstrādāta Sabiedrības integrācijas fonda stratēģijas mērķu karte 2022.-2024. gadam – virzienā “Līdzdalība” paredzētas ar Programmas palīdzību sasniedzamās vērtības 2022., 2023. un 2024. gadam.

¹³ Ministru kabineta 2014. gada 7. aprīļa rīkojums Nr.151 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" 2.pielikumā apstiprinātā Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 128.3.pasākumā noteikto uzdevumu, kas zaudēja spēku ar Ministru kabineta 2015.gada 16.februāra rīkojuma Nr.78 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" pielikumā apstiprināto Valdības rīcības plāna 136.1.pasākumā noteikto uzdevumu.

¹⁴ Ministru kabineta 2015. gada 16. decembra rīkojums Nr.792 (prot.Nr.64, 41.§).

¹⁵ Pamatojoties uz MK rīkojumu, SIF izstrādāja nevalstisko organizāciju fonda (turpmāk – NVO fonds) darbības stratēģiju līdz 2018. gadam, kas tika saskaņota ar Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomi un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padomi un apstiprināta ar SIF padomes 21.09.2016. lēmumu (prot. Nr.99, 4.4.§).

¹⁶ Ministru kabineta 2011.gada 20.oktobra rīkojums Nr.542 (prot. Nr.58, 21.§)

¹⁷ Ministru kabineta 2018. gada 18. jūlija rīkojums Nr. 345 (prot. Nr. 33, 49. §)

¹⁸ Ministru kabineta 2021.gada 5. februāra rīkojums Nr.72 (prot. Nr.12 24§)

¹⁹ Informācija saskaņā ar informāciju SIF mājas lapā, pieejams: <https://www.sif.gov.lv/lv/strategija-misija-un-vizija>

4.4. Programmas “NVO fonds” darbības pamatprincipi

Programmas mērķis un darbības virzieni

Programmas **mērķis** ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā²⁰.

Saskaņā ar Konceptuālo ziņojumu²¹ tika izvirzīti **seši darbības virzieni**: NVO darbības stiprināšana; atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm; līdzfinansējums NVO projektiem, kas finansēti ar ārvalstu finanšu instrumentiem; NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana; NVO interešu aizstāvības stiprināšana; atbalsts biedrībām un nodibinājumiem neparedzētiem gadījumiem.

Katru gadu Stratēģiskās plānošanas komiteja lemj par konkrētu prioritāšu izvirzīšanu un finansējuma novirzīšanu visām prioritātēm kopumā vai arī konkrētu iezīmētu finansējumu katram no darbības virzieniem.

Tabula 1. Programmas darbības virzieni un katram virzienam plānotais finansējums 2016.-2022. gadam (euro)

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” atklāta projektu iesniegumu konkursu nolikumi; izvērtējuma ziņojumi.

*2020. gadā mainījās pieeja finansējuma iedalījumam – netika iezīmēts noteikts finansējums katram darbības virzienam, bet finansējums sadalīts makro un mikro projektiem, turklāt katrs iesniedzējs var atzīmēt vienu vai vairākus darbības virzienus.

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	NVO darbības stiprināšana – kopā	250 000	240 000	308 557,10	591 440	Jā*	Jā*	Jā*
	t.sk. mikroprojekti	70 000	50 000	61 711,42				
	t.sk. makroprojekti	180 000	190 000	246 845,68				
2.	Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm	100 000	90 000			Jā*	Jā*	Jā*
3.	Līdzfinansējums NVO projektiem, kas finansēti ar ārvalstu finanšu instrumentiem							
4.	NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana (kopš 2021.gada – NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšanas).					Jā*	Jā*	Jā*
5.	NVO interešu aizstāvības stiprināšana	50 000	50 000	77 139,28	147 860	Jā*	Jā*	Jā*
6.	Atbalsts biedrībām un nodibinājumiem neparedzētiem gadījumiem							
	Kopā	400 000	380 000	385 696,38	739 330	1 097 000	1 396 500	1 888 088

Programmas finansējuma saņēmēji – Latvijas Republikā reģistrētas biedrības un nodibinājumi, kas darbojas sabiedrības interesēs, veicinot pilsonisko līdzdalību, sabiedrības interešu aizstāvību un demokrātiju. Par šo tēmu detalizētāk skatīt apakšnodaļu 5.1.

Programmas finansējuma piešķiršana un izlietojuma uzraudzība

Programmas administrētājs ir publisks nodibinājums Sabiedrības integrācijas fonds (SIF). SIF atrodas Ministru prezidenta institucionālā pārraudzībā un kultūras ministra funkcionālā pārraudzībā. Programmas darbību īsteno SIF sekretariāts.

Programmas prioritātes nosaka SIF padomes apstiprināta Stratēģiskās plānošanas komiteja (turpmāk – SPK), kuras sastāvā ir divi SIF sekretariāta pārstāvji, SIF padomē ietilpstošu ministriju²² deleģēti pārstāvji un seši

²⁰ <https://www.sif.gov.lv/lv/nvo-fonds>

²¹ Ministru kabineta 2015. gada 16. decembra rīkojums Nr.792 (prot.Nr.64, 41.§).

²² Ārlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Labklājības ministrija, Tieslietu ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

NVO un Ministru kabineta (turpmāk – MK) sadarbības memoranda īstenošanas uzraudzības padomes (turpmāk – Memoranda padome) deleģēti pārstāvji. SPK izvirzītās prioritātes saskaņā Memoranda padome un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padome. Prioritātes apstiprina SIF Padome. Pamatojoties uz apstiprinātajām prioritātēm, SIF Struktūrvienība izstrādā atklāta projektu iesniegumu konkursa nolikumu, kuru apstiprina SIF padome.

Projektu vērtēšana notiek trīs kārtās: atbilstības, kvalitātes un administratīvā vērtēšana. Projektu pieteikumus vērtē projektu pieteikumu vērtēšanas komisija saskaņā ar Vērtēšanas komisijas nolikumu. Komisijas sastāvā ir pa vienam pārstāvim no Izglītības un zinātnes ministrijas, Labklājības ministrijas, Tieslietu ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Pārresoru koordinācijas centra, pa diviem pārstāvjiem no Kultūras ministrijas un Valsts kancelejas, kā arī vismaz viens NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda padomes deleģēts NVO sektora pārstāvis. Komisijā pārstāvētās organizācijas var nominēt arī komisijas locekļa aizvietotāju. Projektu pieteikumu vērtēšanai tiek piesaistīti atklātā konkursā atlasīti neatkarīgi eksperti.²³

4.5. Programmas finansējuma saņēmēji

Programmas finansējumu var saņemt Latvijas Republikā reģistrētas biedrības un nodibinājumi, kas darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā.

Nolikumos ir definētas atbilstības prasības; sešu gadu laikā tās ir papildinātas vai mainītas. Kopš 2017. gada ir uzsvērts, ka organizācija “darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā” un “sabiedrībā būtisku problēmu risināšanā, plašākas sabiedrības interesēs, valstisku mērķu sasniegšanā, veicinot sabiedrības līdzdalību”. Tāpat ir noteikts, ka “tā nedarbojas tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs, tās mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību”. Kopš 2019. gada ir precīzāk definēts nosacījums “neatkarīga no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām” – nosakot, ka valsts iestādes, pašvaldības un to iestādes vai komersanti nedrīkst pārsniegt pusi no biedru/dibinātāju skaita, kā arī tām nevar būt balsu vairākums lēmumu pieņemšanā. Nolikumos noteikts, ka finansējumam nevar pieteikties darba devēju organizācijas, arodbiedrības, reliģiskas organizācijas un politiskās partijas. Kopš 2020. gada – no dalības konkursā izslēgtas arī dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības un pašdarbības (amatieru) sporta un kultūras kolektīvi.

Atsevišķos konkursos ir izvirzītas papildu prasības, lai pretendētu uz finansējumu konkrētā Programmas darbības virzienā. Galvenokārt prasības ir saistītas ar noteiktu pieredzi – darbību pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā. Kopš 2020. gada trīs gadu pieredze šajā jomā prasīta makro projektu iesniedzējiem, kā arī tiek prasīts, lai ir iesniegti darbības pārskati pēdējo divu gadu laikā.

²³ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. 2021. gads, identifikācijas Nr. 2022.LV/NVOF.

Tabula 2. NVO fonda projektu iesniedzēji atbilstoši definējumam 2020.-2022.g. nolikumos

2020	2021-2022
Projektu var iesniegt Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kura atbilst Biedrību un nodibinājumu likumā noteiktajām prasībām un šādiem nosacījumiem:	Projektu var iesniegt Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas atbilst Biedrību un nodibinājumu likumā noteiktajam un šādiem nosacījumiem:
tā darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā	darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā
tā darbojas sabiedrībā būtisku problēmu risināšanā, plašākas sabiedrības interesēs, valstisku mērķu sasniegšanā, veicinot sabiedrības līdzdalību	risina būtiskas problēmas plašākas sabiedrības interesēs, valstisku mērķu sasniegšanā, veicinot sabiedrības līdzdalību
tā nedarbojas tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs, tās mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību	darbojas ne tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs; projekta iesniedzēja mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību
Makro projekta iesniedzējam - ir iesniegti darbības pārskati pēdējo 2 gadu periodā	Makro projekta iesniedzējiem - ir iesniegts gada pārskats par pēdējiem 2 noslēgtajiem pārskata gadiem
tā ir neatkarīga no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām.	projekta iesniedzējs ir neatkarīgs no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām.
Makro projektu var iesniegt organizācijas, kas uz projekta iesnieguma iesniegšanas brīdi vismaz pēdējo 3 gadu nepārtrauktā periodā darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā un tās darbības ir saistītas ar pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm.	Papildu prasības makro projekta iesniedzējam: Uz projekta pieteikuma iesniegšanas brīdi vismaz pēdējo 3 gadu nepārtrauktā periodā darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā un tās darbības ir saistītas ar pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm.

Tabula 3. NVO fonda projektu pieteicēju neatbilstība (uz programmas līdzfinansējumu nevar pretendēt šādas organizācijas) atbilstoši definējumam nolikumos

2020	2021-2022
biedrības un nodibinājumi, kas neatbilst 2.1.1.punktā minētajiem nosacījumiem	Vairāki administratīvi nosacījumi (parādi, finansējuma dublēšanās u.tml.)
darba devēju organizācijas un to apvienības	darba devēju organizācijas un to apvienības
arodbiedrības un to apvienības	arodbiedrības un to apvienības
reliģiskās organizācijas un to iestādes	reliģiskās organizācijas un to iestādes
politiskās partijas un to apvienības	politiskās partijas un to apvienības
dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības	dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības
pašdarbības sporta un kultūras kolektīvi	amatieru sporta un kultūras kolektīvi

2020. gadā veiktajā pētījumā “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana” secināts, ka definētās atbilstības prasības ir neskaidras, pieļauj interpretācijas iespējas. Tās neļauj atlasīt organizācijas pēc kāda noteikta klasifikatora (detalizētāk skatīt 5.1.nodaļu), ne arī viennozīmīgi ļauj noteikt pieteicēja atbilstību (skatīt 4.4.nodaļu). Viens no diskutējamiem jautājumiem ir, vai būtiska ir organizācijas kā juridiskas vienības definētā darbības joma vai arī jāvērtē aktivitātes, ko šī organizācija piedāvā īstenot. Piemēram, arī amatieru kultūras organizācijas var īstenot uz pilsonisko sabiedrību vai sabiedrības interešu aizstāvību vērstus projektus, bet tās kā neatbilstošas nolikumam var tikt noraidītas pēc atbilstības vērtēšanas kritērijiem. Organizācija var nebūt tiešā veidā saistīta ar pilsonisko sabiedrību, bet plānot un īstenot aktivitātes, kas tādas ir.

4.6. Projektu vērtēšana

Projektu iesniegumu vērtēšana notiek trīs kārtās – **administratīvā, atbilstības un kvalitātes vērtēšana**. Fonda darbinieki veic konkursā iesniegto projektu pieteikumu administratīvo vērtēšanu un nosūta pieteikumu iesniedzējiem informāciju par nepieciešamajām darbībām konstatēto trūkumu novēršanai. Tad tiek vērtēta

projektu atbilstība. Uz kvalitātes vērtēšanu tiek virzīti tikai atbilstības vērtēšanā par atbilstošiem atzītie projektu iesniegumi. Vērtēšanu veic Vērtēšanas komisija (skatīt 4.4.) un tās darbu nodrošina SIF sekretariāts.

Atbilstības vērtēšanā tiek vērtēta projekta iesniedzēja **atbilstība konkursa nolikuma nosacījumiem**. Informācija, kas sniegta 2022. gada konkursa Vērtēšanas ziņojumā²⁴ liecina, ka makro projektu kategorijā ir noraidīti 9 projekti. Galvenie noraidījuma iemesli ir neatbilstība konkursa nolikuma prasībai, lai makroprojekta iesniedzējs uz projekta pieteikuma iesniegšanas brīdi vismaz pēdējo 3 (trīs) gadu nepārtrauktā periodā būtu darbojies pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā un tā darbības ir saistītas ar pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm (6 noraidītie projekti). Otrs biežāk minētais noraidījuma pamatojums ir organizācijas nodokļu parādi, kas uz projekta iesniegšanas brīdi pārsniedz 150,00 EUR vai arī nav iesniegts gada pārskats par pēdējiem 2 noslēgtajiem pārskata gadiem (3 noraidīti projekti).

Mikro projektu kategorijā 2021. gadā atbilstībā noraidīti tikai 3 mikro projekti, bet 2022. gadā – 5 projekti. Galvenie iemesli 2022. gada konkursā – nodokļu parādi, vienā gadījumā konstatēts, ka biedrība nedarbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā.

Tālāk projektu iesniegumi tiek vērtēti pēc precīzi definētiem **kvalitātes vērtēšanas kritērijiem** ar konkrētu punktu skaitu – katru gadu izstrādāti metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai, kvalitātes kritēriju vērtēšanas veidlapas, noteikti maksimālie punkti katrā kritērijā un kopumā minimālais sasniedzamais punktu skaits, lai projekts atbilstu kvalitātes vērtēšanas kritērijiem. Kopš 2019. gada papildus izvirzīti arī specifiskie vērtēšanas kritēriji, kā arī vienā no kritērijiem pievienots koeficients – kas pieļauj papildu subjektivitāti kopumā ļoti formālai un objektīvos parametros balstītai sistēmai. Savukārt 2021. gada vērtēšanas kritērijos makro projektiem piešķirti divi papildus vērtēšanas kritēriji (iespēja piešķirt 2 papildus punktus) – lai veicinātu projektus, kas darbojas interešu pārstāvēniecības jomā un veido aktivitātes NVO un iedzīvotāju savstarpējai sadarbībai. 2022. gadā gan mikro, gan makro projektam bija iespējams piešķirt 4 papildu punktus²⁵. Vērtēšanas kritēriji, par kuriem projektam varēja piešķirt papildu punktus: iesniedzēja līdzšinējā darbība liecina par labas pārvaldības principu ievērošanu; projektā paredzētās aktivitātes ir vērstas ne tikai uz projekta, bet arī Programmas mērķa sasniegšanu; projekts iekļauj interešu pārstāvības aktivitātes un ir vērsts uz NVO un iedzīvotāju savstarpējo sadarbību.

Kā neatbilstoši kvalitātes kritērijiem (t.i. projekts nesaņem pietiekamu minimālo punktu skaitu) 2020. gadā tika atzīti 12 projekti, bet 2021. gadā šis skaits pieauga – noraidīts 31 projekts, 2022. gadā – 26 projekti. Šis ir nozīmīgākais noraidījuma iemesls mikro projektu kategorijā (skatīt apkopojumu tabulā).

Makro projektu kategorijā viens no būtiskākajiem noraidījuma iemesliem ir **nepietiekams finansējums**. Lai arī 2022. gadā noraidīto projektu proporcija kopumā ir izlīdzinājusies makro un mikro projektu kategorijās (atbilstoši 43% un 46%), tomēr skaitliski joprojām vairāk noraidīto projektu skaits ir makro projektu kategorijā

²⁴ Vērtēšanas ziņojums: NVO fonds. 10.12.2021.

²⁵ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. 2021. gads, identifikācijas Nr. 2022.LV/NVOF.

(22 noraidīti projekti, salīdzinājumā ar 10 mikro projektiem). To ietekmē arī tas, ka viens projekts makro kategorijā saņem lielāku finansējumu nekā mikro projektu kategorijā, tādēļ var atbalstīt mazāku skaitu projektu, un fonds ir noteicis proporcionālo sadalījumu par piešķiramo finansējumu katrai no kategorijām.

Nepietiekama finansējuma dēļ 2020.gadā noraidīti 52 makro projekti un tikai 9 mikro projekti; savukārt 2021.gadā – 38 makro projekti, bet mikro projektu kategorijā visiem kvalitatīvajiem projektiem pietika finansējums. 2022. gadā – nepietiekama finansējuma dēļ noraidīti 22 makro un 10 mikro projekti.

Gadījumos, ja veidojas finansējuma pārpalikums (neīstenoti projekti vai aktivitātes, laužti līgumi u.tml.), tad apstiprināšanai virza nākamus projektus ar lielāko punktu skaitu.

Tabula 4. Iesniegto projektu skaits un vērtēšanas rezultātā noraidīto projektu iesniegumu skaits 2020.-2022.gadā

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" izvērtējums. Identifikācijas Nr. 2020.LV/NVOF. Rīga, 2021.; SIF sniegtā informācija.

	Makro projekti	Mikro projekti	Kopā
Iesniegti projekti 2020.gadā	91	75	166
Noraidīti projekti 2020.gadā	67	25	92
%, iesniegti / noraidīti	74%	33%	55%
Atbilstības vērtēšanā	9	10	19
Kvalitātes vērtēšanā	6	6	12
Nepietiekama finansējuma dēļ	52	9	61
Iesniegti projekti 2021.gadā	93	70	163
Noraidīti projekti 2021.gadā	57	20	77
%, iesniegti / noraidīti	61%	29%	47%
Atbilstības vērtēšanā	5	3	8
Kvalitātes vērtēšanā	14	17	31
Nepietiekama finansējuma dēļ	38	0	38
Iesniegti projekti 2022.gadā	90	72	162
Noraidīti projekti 2022.gadā	39	33	72
%, iesniegti / noraidīti	43%	46%	44%
Atbilstības vērtēšanā	9	5	14
Kvalitātes vērtēšanā	8	18	26
Nepietiekama finansējuma dēļ	22	10	32

4.7. Programmas finansējums

NVO fonds tiek finansēts no valsts budžeta līdzekļiem. Konceptuālais ziņojums "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi" paredz no valsts budžeta NVO fonda īstenošanai ik gadu atvēlēt vismaz 700 000 eiro. Tomēr līdz 2019. gadam valsts piešķirtais finansējums bija mazāks. Saskaņā ar NVO fonda stratēģiju var tikt piesaistīts arī ārvalstu fondu un programmu finansējums un privātpersonu un uzņēmumu ziedojumi.

Tabula 5. NVO fonda pieejamais finansējums projektiem 2016.–2022. gadam (euro)

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” atklāta projektu iesniegumu konkursu nolikumi; izvērtējuma ziņojumi.

Gads	Finansējums, euro
2016	400 000,00
2017	380 000,00
2018	385 696,38
2019	739 330,00
2020	1 097 000,00
2021	1 396 500,00
2022	1 888 088,00

Kopējais Programmā 2020.-2022. gadā projektiem pieejamais valsts budžeta finansējums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ievērojami pieaudzis.

2020. gadā NVO fonda SPK ierosināja pieejamā finansējuma sadali makro un mikro projektu atbalstam veikt proporcijā 80%/20%. Fonda padome lēma par finansējuma sadalījumu makro un mikro projektiem proporcijā 70%/30%, to pamatojot ar fonda lomu, atbalstot jaunu, nelielu un reģionālu NVO kapacitātes stiprināšanai un sabiedrības līdzdalības paplašināšanai lēmumu pieņemšanas procesos. 2021.gada konkursā saskaņā ar nolikumu paredzēts 75% finansējuma novirzīt makro projektiem, bet 25% finansējuma – mikro projektiem. 2022. gadā – 80% makro projektiem, 20% – mikro projektiem.

Tabula 6. Programmai 2020. gada konkursā projektu konkursā pieejamā finansējuma sadalījums (euro)

Avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējums. Identifikācijas Nr. 2020.LV/NVOF. Rīga, 2021.

1 097 000 euro	
Makro projektiem (70%)	Mikro projektiem (30%)
767 900 euro	329 100 euro

Tabula 7. Programmai 2021. gada konkursā projektu konkursā pieejamā finansējuma sadalījums (euro)

Avots: Latvijas valsts budžeta finansētā programma “NVO fonds”. Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. Identifikācijas Nr. 2021.LV/NVOF.

1 396 500 euro	
Makro projektiem (75%)	Mikro projektiem (25%)
1 047 375	349 125

Tabula 9. Programmai 2022. gada konkursā projektu konkursā pieejamā finansējuma sadalījums (euro)

Avots: Latvijas valsts budžeta finansētā programma “NVO fonds”. Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. Identifikācijas Nr. 2022.LV/NVOF.

1 888 088 euro	
Makro projektiem (80%)	Mikro projektiem (20%)
1 510 470	377 618

4.8. Atbalstāmās aktivitātes

Programmas konkursu nolikumos ir noteiktas **atbalstāmās aktivitātes** – atšķirīgas projektiem, kas tiks īstenoti dažādos darbības virzienos (neatbalsta ideoloģiska, politiska vai reliģiska rakstura pasākumus un pasākumus, kas tiek finansēti citu projektu ietvaros), **finansējuma apjoms vienam projektam** (gan minimālais, gan maksimālais sliekšnis – skatīt tabulu) un **izmaksu atbilstība** – attiecināmās izmaksas, ierobežojumi noteiktām budžeta kategorijām un neattiecināmās izmaksas. Viens no galvenajiem principiem – izmaksām jāatbilst plānotajām aktivitātēm. Kopumā Programma pieļauj dažādas izmaksu kategorijas – projekta personāla izmaksas; lektoru, konsultantu un ekspertu izmaksas; transporta; komandējumu, telpu īres; pakalpojumu un

patēriņa preču iegādes; inventāra iegādes izmaksas. Būtiski, ka tiek segtas arī projekta administratīvās izmaksas – 2016. gadā 10% un 2017.–2019. gadā – 20% likme (netiešās izmaksas); savukārt 2020.–2022. gadā noteikts 20% ierobežojums (no projekta kopējām attiecināmām izmaksām) projektiem, kas iesniegti darbības virzienos “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” un/vai “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”, savukārt darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un/vai “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” – var pārsniegt šo ierobežojumu. Inventāra iegādes un pamatlīdzekļu iegādes izmaksas no kopējām attiecināmajām izmaksām ir ierobežotas: nedrīkst pārsniegt 20%.

Kopš 2020. gada nolikums ir vienkāršots, uzskaitot tikai dažus ierobežojumus, bet nenosakot konkrētas budžeta kategorijas.

Kopumā jāsecina, ka attiecināmās izmaksas ir dažādas, īpaši netiek ierobežotas, ja vien tās ir attiecināmas uz projekta aktivitātēm.

Būtiski, ka tādas izmaksu kategorijas kā projekta personāla izmaksas, administratīvās izmaksas, pamatlīdzekļu iegāde, telpu noma u.tml. ir vērstas uz NVO administratīvās kapacitātes stiprināšanu. Jāatzīmē, ka citu finansētāju projektu konkursos šīs izmaksu kategorijas reti tiek finansētas.

Tabula 8. NVO fonda projektu konkursu izmaksu atbilstība: attiecināmās izmaksas atbilstoši 2020.-2022.g. konkursa nolikumiem

2020	2021-2022
Komandējumu izmaksas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām	Izmaksas ārvalstīs nedrīkst pārsniegt 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Darbības virzienos “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” un/vai “NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana” projekta administratīvās izmaksas nepārsniedz 20% no projekta kopējām attiecināmām izmaksām. Ja darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un/vai “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” – var pārsniegt.	Darbības virziens “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” un/vai “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”, projekta administratīvās izmaksas nepārsniedz 20% no projekta kopējām attiecināmām izmaksām. Darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un/vai “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” – var pārsniegt.
Pamatlīdzekļu iegādes izmaksas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām	Projekta aktivitāšu īstenošanai vai organizācijas kapacitātes stiprināšanai nepieciešamā inventāra iegādes izmaksas un pamatlīdzekļu iegādes izmaksas kopā nedrīkst pārsniegt 20% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
PVN, ja tas nav atgūstams no valsts budžeta	PVN, ja tas nav atgūstams no valsts budžeta

To apliecina arī dati, kas iegūti 2016.–2018. gada izvērtējumā – dati par finansējuma izlietojuma struktūru īstenotajos projektos 2016.–2018. gadā liecina, ka programmas ietvaros stiprināta NVO sektora kapacitāte: 61% programmas finansējuma veido projektu īstenošanas personāla atalgojums, bet kopā ar projektu administratīvajām izmaksām, ko pamatā veido projekta vadītāja un/vai grāmatveža atalgojums, NVO sektorā piesaistītā personāla atalgojumam izlietoti 74% programmā apgūtā finansējuma²⁶.

4.9. Pieteiktie un īstenotie projekti

2016.–2022. gada periodā kopumā SIF sekretariāts interneta vietnē www.sif.gov.lv izsludināja septiņus atklātus projektu iesniegumu konkursus Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” ietvaros. Laika periodā līdz projektu iesniegšanai SIF atbilstoši izsludināja un organizēja seminārus par projektu iesniegumu sagatavošanu, kā arī sniedza cita veida atbalstu projektu iesniedzējiem.

²⁶ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējums 2016.–2018. gads.

Kopš 2020. gada katrs projekta iesniedzējs konkursa ietvaros var iesniegt ne vairāk kā vienu projekta iesniegumu. Šāds lēmums tika pieņemts, lai iespējami lielāks organizāciju skaits varētu saņemt programmas atbalstu. 2021.-2022. gada projektu konkursi tiek izsludināti savlaicīgāk – iepriekšējā gada rudenī; 2022. gadā projekta izmaksu attiecināmības periods ir no 1. janvāra līdz 31. oktobrim.

2020. gadā tiek lemts atgriezties pie dalījuma starp mikro un makro projektiem, nosakot šādu iedalījumu visam konkursam kopumā, ne tikai kādam atsevišķam darbības virzienam, kā arī tika vienkāršota pieteikuma forma un administrēšanas mehānisms. Viens no mērķiem ir šādā veidā veikt atbilstošāku projektu izvērtēšanu, salīdzinot līdzvērtīga apjoma projektus. Vēl viens mērķis – spēcīnāt mazās, lokālās NVO.

Tabula 9. Vienam projektam pieejamais programmas finansējums (Min/Max sliekšnis, tk. euro)

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” atklāta projektu iesniegumu konkursu nolikumi.

	2020	2021	2022
Mikroprojekti	1 tk / 7 tk	2 tk / 7 tk	2 tk/10 tk
Makroprojekti	7 tk / 40 tk	7 tk / 30 tk	10 tk/33 tk

2020. gadā tika saņemti 166 pieteikumi un noslēgti 71 līgums; 2021.gadā – 163 pieteikumi un noslēgts 89 līgumi; 2022. gadā – 162 pieteikumi un noslēgti 90 līgumi (viens līgums tika pārtraukts, jo īstenotājs neredzēja iespēju īstenot ieceri saistībā ar karu Ukrainā). Salīdzinot ar 2019.gadu skaits ir gandrīz dubultojies. Būtisks finansējuma pieaugums, kā arī izmainīti konkursa nosacījumi un lielāks ieguldījums konkursa popularizēšanā, iespējams, bija galvenie iemesli lielākam pieteikumu skaitam 2020. gadā. 2020.gada konkursā tika iesniegti projekti par kopējo pieprasītā finansējuma summu 3 411 773,21 euro, kas 3,11 reizes pārsniedza Programmā projektiem pieejamo finansējumu. Makro projektu grupā projektu iesniegumos pieprasītais finansējums 3,82 reizes pārsniedza makro projektu atbalstam pieejamo finansējumu, mikro projektu grupā – 1,45 reizes. 2021.gadā tika iesniegti projekti par kopējo summu 3 077 128,43 euro, kas 2,2 reizes pārsniedza pieejamo finansējumu. Makro projektu grupā projektu iesniegumos pieprasītais finansējums 2,49 reizes pārsniedza makro projektu atbalstam pieejamo finansējumu, mikro projektu grupā – 1,36 reizes. 2022. gada konkursā makro projektu grupā tika iesniegti pieteikumi par summu 2 553 949,34 eur, kas 1,7 reizes pārsniedza pieejamo finansējumu, bet mikro projektu grupā – par summu 685 785,23 eur, kas 1,8 pārsniedza pieejamo finansējumu šajā grupā. Tādējādi pirmo reizi pēdējo gadu laikā izlīdzinājās konkurence abās projektu kategorijās.

Tabula 10. Programmas projektu konkursos saņemto pieteikumu, noslēgto līgumu un īstenoto projektu skaits, 2016.–2022.

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējuma ziņojumi, Vērtēšanas ziņojumi, SIF sniegtā informācija.

Gads	Saņemtie pieteikumi	Noslēgtie līgumi	Īstenotie projekti	Īstenoto projektu skaita īpatsvars pret pieteikumiem
2016	261	66	63	24%
2017	149	42	42	28%
2018	102	31	31	30%
2019	80	49	48	60%
2020	166	71	70	42%
2021	163	87	87	53%
2022	162	90	89	55%

Tabula 11. Programmas projektu konkursos pieprasītais un piešķirtais finansējums (noslēgtie līgumi²⁷), 2016. –2022. (euro)

Gads	Pieprasītais finansējums	Noslēgtie līgumi	Piešķirtā īpatsvars pret pieprasīto
2016	1 720 326,55	389 784,91	23%
2017	1 469 231,11	388 473,96	26%
2018	1 295 397,42	385 682,16	30%
2019	1 220 997,35	736 641,8	60%
2020	3 411 773,21	1 097 000	32%
2021	3 077 128,43	1 396 538,13	45%
2022	3 339 734,57	1 882 408,96	56%

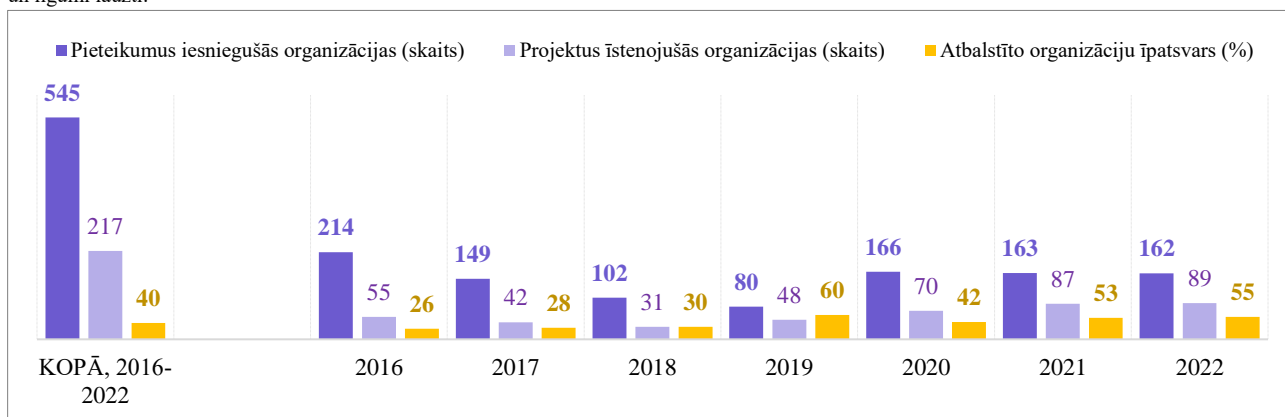
Laika periodā no 2016. līdz 2022. gadam kopā projektu pieteikumus iesniegušas 545 unikālās organizācijas un projektus īstenojušas 217 unikālās organizācijas, tādējādi atbalstu projektu konkursos ir ieguvušas 40% no visām organizācijām, kas pieteikušās. Rādītāji pa gadiem gan atšķiras, un tas saistīts ar izmaiņām konkursa norisē, pieejamā finansējuma apjomā. Pēdējo trīs gadu periodā pieteikumu iesniedzozo organizāciju skaits bijis stabils, lai arī ar nelielu samazināšanās tendenci (no 166 unikālajām organizācijām 2020. gadā līdz 162 organizācijām 2022. gadā). Tai pat laikā pēdējo trīs gadu laikā pieaudzis atbalstīto organizāciju īpatsvars attiecībā pret projektu iesniedzējiem – ja 2020. gadā tika atbalstīti 42% organizāciju iesniegtie projekti, tad 2022. gadā jau 55%.

Grafiks 7. Programmā pieteikumus iesniegušo un projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits kopā un pa gadiem

Datu avots: programmas projektu (pieteikto un īstenoto) satura analīze.

Piezīme 1: unikālās organizācijas – katra organizācija tiek uzskaitīta vienu reizi, neatkarīgi no tā, cik projektu tā iesniegusi/īstenojusi.

Piezīme 2: Norādīts īstenoto projektu skaits, nevis līgumus noslēgušo organizāciju skaits. Atsevišķos gados atsevišķi projekti nav tikuši pilnībā īstenoti un līgumi laužti.

²⁷ Projektu noslēdzot summa var mainīties, jo netiek iztērēts viss piešķirtais finansējums, kā arī atsevišķos gadījumos tiek laužti līgumi.

5. PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS REZULTĀTU APRAKSTS UN ANALĪZE

Šajā un nākamajā nodaļā tiek aprakstīti un analizēti programmas “NVO fonds” rezultāti attiecībā uz pēdējiem trim gadiem (makro un mikro projektu dalījumā). Plašāka analīze par programmas darbību un sasniegtajiem rezultātiem 2016.-2020. gada periodā kopumā pieejama 2020. gadā izstrādātajā ziņojumā “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana”²⁸. Atsevišķos gadījumos, kad tam ir būtiska kontekstuāla nozīme, šajā ziņojumā sniegts sasniegto rezultātu salīdzinājums arī ar iepriekšējiem programmas īstenošanas gadiem.

5.1. NVO sektora informētība par programmu “NVO fonds”

NVO sektora aptaujā tika iekļauts jautājums, cik lielā mērā organizāciju pārstāvji ir **informēti par programmu “NVO fonds”**. Dati liecina, ka **informētība par Programmu pēdējo trīs gadu periodā ir pieaugusi visās izdalītajās mērķgrupās**. NVO sektorā kopumā informētība par Programmu pieaugusi no 24% 2020. gadā līdz 36% 2022. gadā. Šai pašā laika periodā Programmas mērķgrupā informētība pieaugusi no 28% līdz 44%. **Projektu iesniedzēju mērķgrupā informētība pieaugusi no 53% līdz 62%**, bet īstenotāju mērķgrupā tā pēdējo trīs gadu periodā bijusi stabila aptuveni 70% līmenī. Tai pat laikā jāuzsver, ka **aptuveni 40% no projektu iesniedzējiem un 30% no projektu īstenotājiem sevi par labi informētiem neuzskata**. 2022. gada aptaujas dati liecina, ka projektu iesniedzēju mērķgrupā 13% novērtējuši, ka ir viduvēji informēti, bet 25%, ka vāji informēti. Savukārt projektu īstenotāju mērķgrupā šie rādītāji ir attiecīgi 10% un 19%.

²⁸ Izvērtējuma rezultātu ziņojums "Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana". Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, 2020. Pieejams: https://www.sif.gov.lv/sites/sif/files/media_file/NVO_fonds_Izv%C4%93rt%C4%93jumsLKALAB_2020_LAT_1.pdf

Grafiks 8. Informētība par programmu “NVO fonds” dažādās mērķgrupās, salīdzinājums pa gadiem (%)

Piezīme: Attēlots to īpatsvars, kuri novērtē, ka ir labi informēti (7-10 punkti 10punktu skalā).

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Jautājums aptaujas anketā: Cik lielā mērā Jūs (kā savas organizācijas pārstāvis/-e) esat informēts/-a par Latvijas valsts budžeta finansēto programmu “NVO fonds”, ko administrē Sabiedrības integrācijas fonds (SIF)?

Bāze: Visi respondenti, kuri snieguši atbildi uz konkrēto jautājumu.

Vājāk informētas ir organizācijas, kas darbojas kultūras un atpūtas, vides un dzīvnieku aizsardzības, sporta jomās. Zemāka informētība novērojama organizācijām Rīgā un Latgalē, kā arī tām, kurās nav neviena algota darbinieka un neviena iesaistīta brīvprātīgā. Tāpat dati rāda, ka vājāk informētas ir organizācijas, kuru darbības mērķgrupas ir vietējie iedzīvotāji, bērni un jaunieši, seniori, cilvēki ar īpašām vajadzībām, mazākumtautību pārstāvji.

Kopumā aptaujas dati liecina, ka **par Programmu labāk informētas ir organizācijas, kurās darbs notiek aktīvi, katru dienu, kurās ir algoti darbinieki un brīvprātīgie, tās, kuru darbība orientēta uz vietējās vai nacionālās politikas veidotājiem un īstenotājiem, kā arī tās, kuru būtiskākie ienākumu avoti ir projektu konkursu finansējums.**

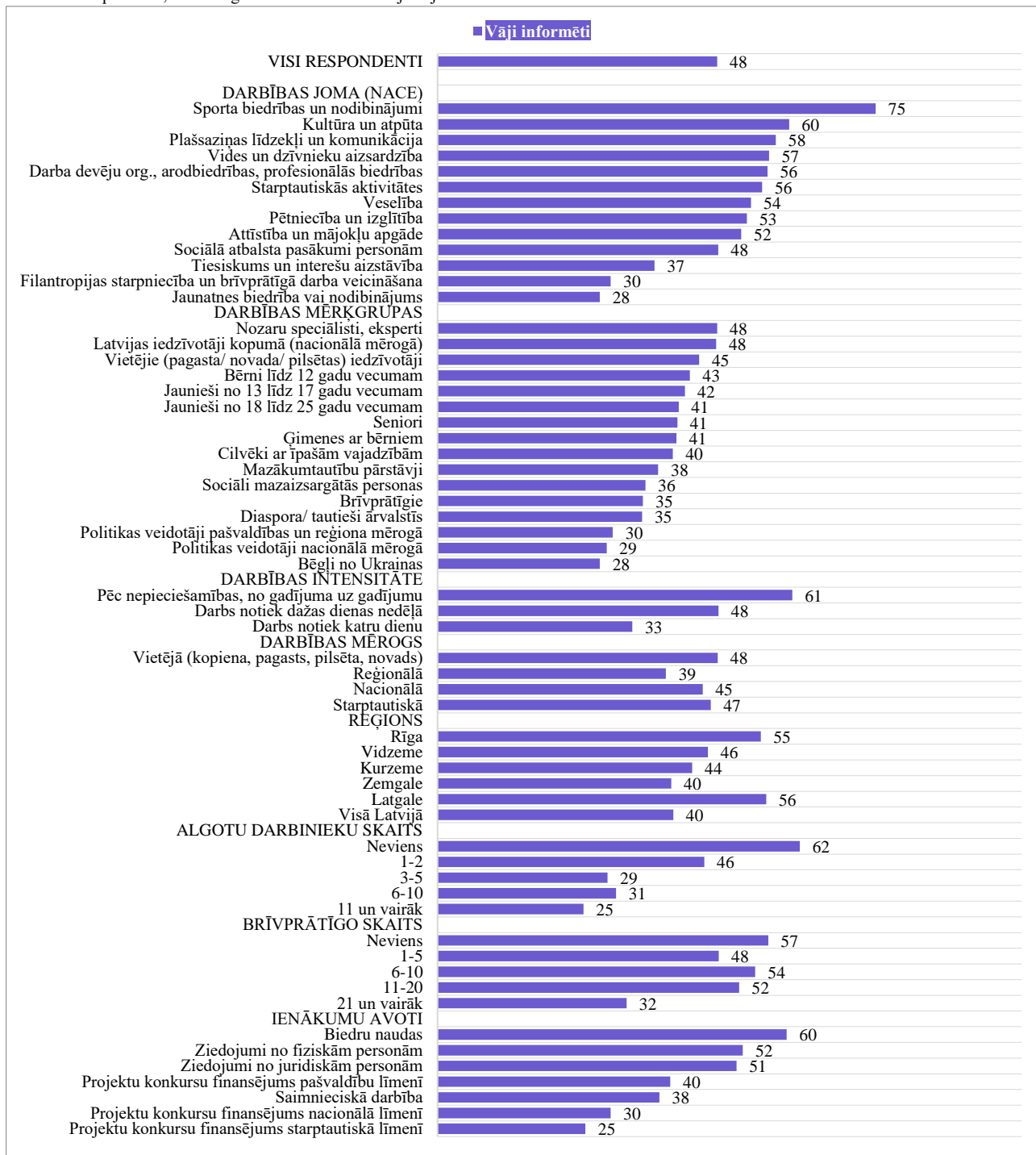
Grafiks 9. Par Programmu vājāk informētās mērķgrupas (%)

Piezīme: Attēlots to īpatsvars, kuri novērtē, ka ir vāji informēti (1-4 punkti 10punktu skalā).

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Jautājums aptaujas anketā: Cik lielā mērā Jūs (kā savas organizācijas pārstāvis/-e) esat informēts/-a par Latvijas valsts budžeta finansēto programmu “NVO fonds”, ko administrē Sabiedrības integrācijas fonds (SIF)?

Bāze: Visi respondenti, kuri snieguši atbildi uz konkrēto jautājumu.

5.2. NVO sektora interese iesniegt projektus programmā “NVO fonds”

Aptaujas anketā bija iekļauts arī jautājums par organizāciju ieinteresētību iesniegt projektus programmā turpmākajos gados. Kopumā **70% organizāciju norādījušas, ka ir ieinteresētas iesniegt projektus**

Programmā. Pēdējo trīs gadu periodā šis rādītājs nav mainījies. **Nemainīgs ir arī Programmas tiešās mērķgrupas intereses izstrādāt projektus rādītājs (71%-73%).** Tai pat laikā pēdējo trīs gadu periodā ik gadu ir nedaudz samazinājusies to organizāciju interese iesniegt projektus, kurām jau ir pieredze Programmas projektu iesniegšanā vai īstenošanā. Ja 2020. gadā 87% no organizācijām, kas bija iesniegušas projektus Programmā, bija ieinteresētas to darīt atkārtoti, tad 2022. gadā šis rādītājs samazinājies līdz 82%. Savukārt projektu īstenošanu mērķgrupā rādītājs samazinājies no 90% līdz 86%. Jāuzsver, ka abos gadījumos šie rādītāji joprojām ir izteikti augsti.

Savukārt, **interesi iesniegt projektus retāk izsaka tās organizācijas,** kas strādā ar bērniem un jauniešiem, vides un dzīvnieku aizsardzībā, kā arī tās, kuras darbojas spontāni, no gadījuma uz gadījumu, nevis plāno savu darbību vismaz vidējam termiņam.

Grafiks 10. Interese iesniegt projektus programmā “NVO fonds” dažādās mērķgrupās, salīdzinājums pa gadiem (%)

Piezīme: Attēlots to īpatsvars, kuri novērtē, ka ir labi informēti (7-10 punkti 10punktu skalā).

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Jautājums aptaujas anketā: Vai Jūsu organizācija būtu ieinteresēta iesniegt projektus programmā “NVO fonds” turpmāk?

Bāze: Visi respondenti, kuri snieguši atbildi uz konkrēto jautājumu.

Analizējot datus detalizētāk, novērojams, ka vislielākā interese par projektu iesniegšanu Programmā ir organizācijām, kuru mērķgrupas ir diaspora, jaunieši, mazākumtautību pārstāvji, bēgļi no Ukrainas, bērni, sociāli mazaizsargātas personas. Šādā aspektā jāuzsver, ka tieši šīs organizācijas ir tās, kuras savu informētību par Programmu novērtēja zemāk. Tātad to interese par Programmu ir augstāka, bet informētība

zemāka. Līdzīga apgriezta sakarība vērojama arī attiecībā uz organizācijām Latgalē – tās ir visvairāk ieinteresētas iesniegt projektus Programmā, bet visvājāk informētas par Programmu.

Mikro un makro projektu dalījumā atšķirību nav – abās mērķgrupās atkārtotus projektus iesniegt ieinteresēto īpatsvars ir izteikti augsts (95%-96%). Bet **atšķirības novērojamas atkarībā no tā, kā organizācijas vērtē līdzšinējo sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu.** Tās, kuras sadarbību vērtē pozitīvi, 93% gadījumu apgalvo, ka būtu ieinteresētas iesniegt jaunus projektus Programmā. Savukārt **starp tām, kuras sadarbību vērtē negatīvi, kopumā 60% izsaka gatavību iesniegt atkārtotus projektus,** kas ir visai augsts intereses rādītājs.

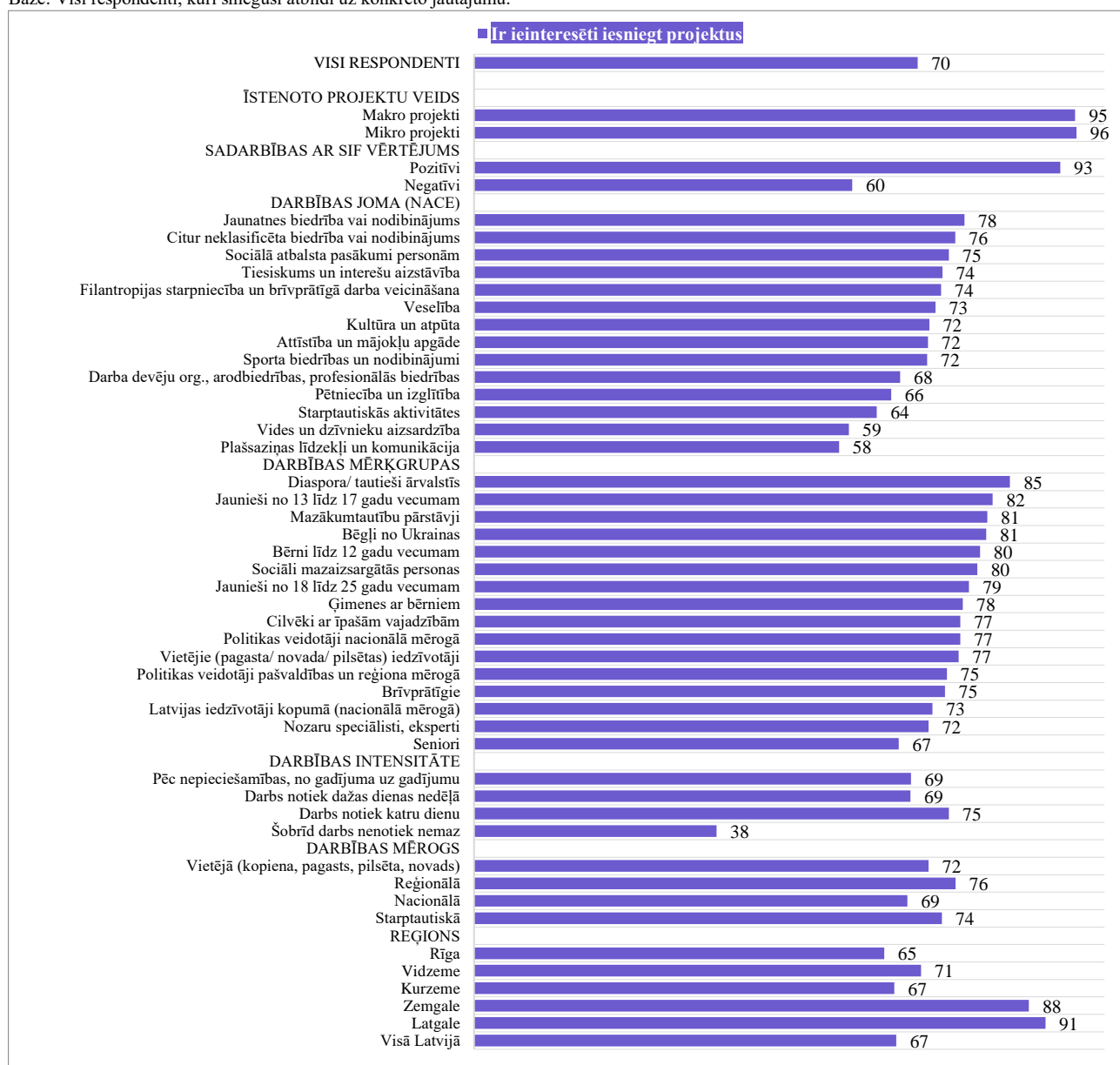
Grafiks 11. Interese iesniegt projektus programmā “NVO fonds” dažādās mērķgrupās (%)

Piezīme: Attēlots to īpatsvars, kuri ir ieinteresēti iesniegt projektus.

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Jautājums aptaujas anketā: Vai Jūsu organizācija būtu ieinteresēta iesniegt projektus programmā “NVO fonds” turpmāk?

Bāze: Visi respondenti, kuri snieguši atbildi uz konkrēto jautājumu.

Tiem, kuri novērtēja, ka nav ieinteresēti iesniegt projektus programmā, tika lūgts precizēt iemeslus. Salīdzinoši visbiežāk organizācijas norādījušas, ka **projektu konkursā atbalstāmās aktivitātes neatbilst organizāciju iecerēm** (33%). Gandrīz tik pat **bieži norādīts uz cilvēkresursu trūkumu** (31%). Katra ceturrtā organizācija, kas nav ieinteresēta iesniegt projektus, norāda, ka pašas **organizācijas nekvalificējas nosacījumiem** (24%), bet katra piektā, ka **trūkst laika**.

Dati liecina, ka pēdējo trīs gadu laikā būtiski pieaudzis to organizāciju īpatsvars, kuras kā iemeslu projektu neiesniegšanai norāda **cilvēkresursu trūkumu** – ja 2020. gadā to kā iemeslu minēja 17% organizāciju un 2021. gadā 21%, tad 2022. gadā jau 31%. Vienlaikus izteikti krities tāda iemesla kā **ideju trūkums** minēšanas biežums (no 17% 2020. gadā līdz 10% šajā gadā).

Grafiks 12. Iemesli neieinteresētai iesniegt projektus programmā “NVO fonds” (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Kādēļ Jūsu organizācija nebūtu ieinteresēta iesniegt projektus programmā “NVO fonds”?

Piezīme: % no tiem, kuri nav ieinteresēti iesniegt projektus.

5.3. Sadarbības ar Sabiedrības integrācijas fondu vērtējums

Tās organizācijas, kuras ir iesniegušas projektus Programmā, tika lūgtas novērtēt **sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu projektu iesniegšanas un īstenošanas gaitā**. Kopumā novērojams, ka **līdz 2020. gadam ik gadu ir palielinājies to organizāciju īpatsvars, kuras sadarbību ar SIF vērtē pozitīvi, bet pēdējo trīs gadu periodā tie ir kritušies**. Ja 2020. gadā 75% no projektu iesniedzējiem sadarbību vērtēja pozitīvi, tad 2022. gadā 65%. **Jāuzsver** – lai gan pozitīvo vērtējumu īpatsvars ir krities, **negatīvo vērtējumu īpatsvars nav palielinājies**. Pozitīvo vērtējumu īpatsvars samazinājies tādēļ, ka arvien lielāka daļa projektu iesniedzēju nav

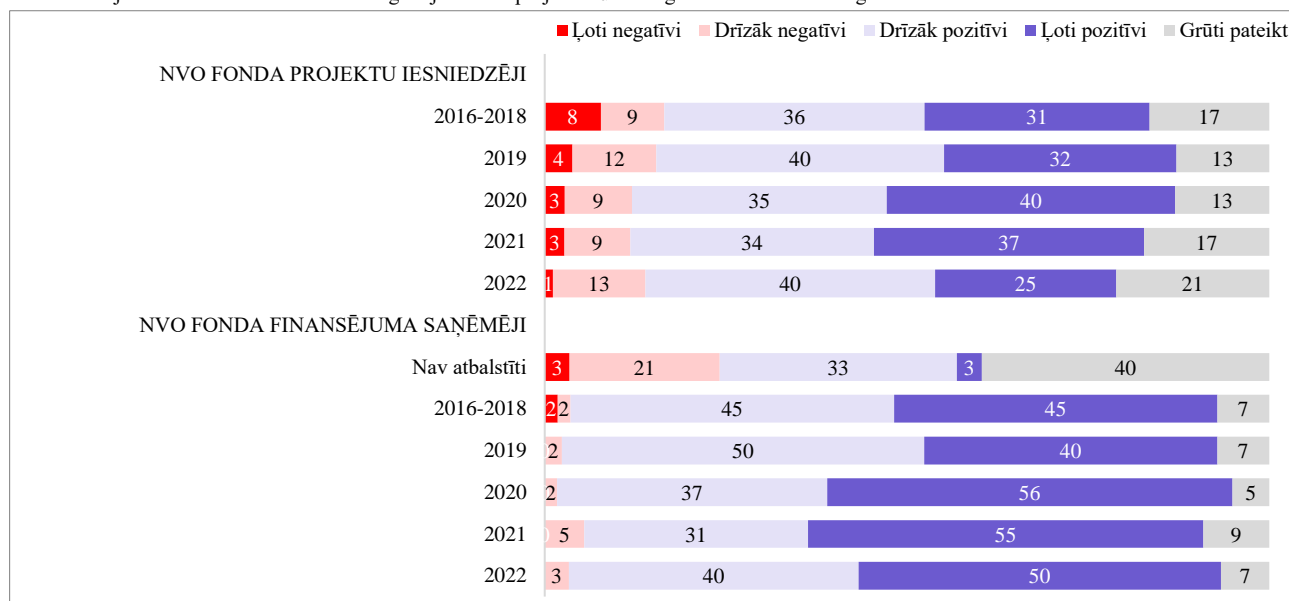
vēlējušies sniegt uz šo jautājumu konkrētu atbildi (šādu respondentu īpatsvars palielinājies no 13% 2020. gadā līdz 21% 2022. gadā).

Programmas finansējuma saņēmēju mērķgrupā šie rādītāji gan ir izteikti augstāki – **2022. gadā kopumā 90% finansējuma saņēmēju sadarbību vērtē pozitīvi**. Savukārt noraidīto projektu mērķgrupā 36% organizāciju pozitīvi vērtē sadarbību ar SIF un 24% negatīvi (40% nav varējušas (vai vēlējušās) sniegt konkrētu vērtējumu).

Grafiks 13. Projektu iesniedzēju vērtējums par sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu projekta/-u iesniegšanas un īstenošanas gaitā?

5.4. Programmas “NVO fonds” vērtējums

Projektu iesniedzēji papildus novērtēja arī programmu "NVO fonds" dažādos tās aspektos. **Programmu kopumā 67% projektus iesniegušo vērtē pozitīvi**. Izteikti **pozitīvi vērtēti arī tādi aspekti kā:** SIF darbinieku pieejamība, atsaucība, atbalsts (70% pozitīvo vērtējumu), projektu iesniegšanas kārtība (70%), informācijas pieejamība par programmu “NVO fonds” (68%), SIF mājas lapā pieejamā informācija par programmu “NVO fonds” (67%). Salīdzinoši **retāk pozitīvie vērtējumi sniegti par** projektu vērtēšanas kārtību (48% pozitīvo vērtējumu), projektu vērtējumu saprotamību un pamatotību (48%), vienam projektam maksimālo pieejamo finansējumu (47%). Kopumā šie dati liecina, ka **projektu iesniedzēji pozitīvi vērtē informācijas un atbalsta pieejamību un konkursa kārtību kopumā, bet retāk pozitīvos vērtējumus sniedz par projektu vērtēšanas kārtību un kritērijiem**.

Visos anketā iekļautajos aspektos Programmas vērtējumi 2022. gadā ir būtiski pozitīvāki nekā iepriekš. Diemžēl esošie dati neļauj identificēt, kas ir iemesls tik būtiskam pozitīvo vērtējumu pieaugumam. Tādēļ sniegt plašāku interpretāciju šīm datu izmaiņām būs iespējams nākamajos pētījumu posmos, kad būs redzams, vai šīs izmaiņas uzrāda izmaiņu tendences vai ir bijušas situatīvas un raksturo specifisku situāciju tikai 2022. gadā.

Grafiks 14. Projektu iesniedzēju vērtējums par programmu “NVO fonds” dažādos tās aspektos (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Novērtējiet, lūdzu, programmu “NVO fonds” šādos aspektos!

Piezīme: Grafīkā attēlots 5+4 atbilžu īpatsvars skalā no 1 (Ļoti slikti) līdz 5 (Ļoti labi).

5.5. Programmas mērķgrupa: projektu pieteicēju un īstenotāju raksturojums

Programmas “NVO fonds” mērķgrupas definīcija un tās interpretācijas ierobežojumi apskatīti 4.5. nodaļā (un plašāk – 2020. gada izvērtējumā). Šajā nodaļā tiek sniegts statistisks un socioloģisks raksturojums NVO sektora iesaistei programmas projektu konkursos, raksturojot projektu pieteicējus un īstenotājus pēc to pieredzes, darbības jomas, darbības regularitātes un citos aspektos.

Programmas ietekmes uz kopējo NVO sektoru būtisks ir jautājums par to, **kāds ir kopējais mērķgrupas (biedrību un nodibinājumu) skaits, kuras potenciāli varētu pieteikties programmas finansējumam.** Iegūt drošticamu aprēķinu par šādu skaitu šobrīd nav iespējams²⁹, tomēr, kā norādīts 5.2. nodaļā, ir pamats uzskatīt, ka **aptuveni 1 tūkstošis organizāciju ir tādu, kas darbojas pilsoniskās sabiedrības jomā.** Attiecībā pret šo skaitu iespējams vērtēt arī programmas “NVO fonds” sasniegto mērķgrupu.

Laika periodā no 2016. līdz 2022. gadam kopā Programmā projektu pieteikumus iesniegušas 545 unikālās organizācijas – tātad no aprēķinā identificētajiem potenciālajiem projektu iesniedzējiem **projektu pieteikumus ir iesnieguši 54% organizāciju.** Savukārt **atbalstu saņēmušas un īstenojušas projektus ir 217 unikālās organizācijas, kas attiecīgi būtu 22% organizāciju.**

Jāuzsver, ka **pēdējo piecu gadu laikā atbalstīto unikālo organizāciju skaits ir pakāpeniski pieaudzis** – ja 2018. gadā tika atbalstīts 31 organizācijas projekts, tad 2020. gadā 70 un 2022. gadā jau 89. Tas nozīmē, ka

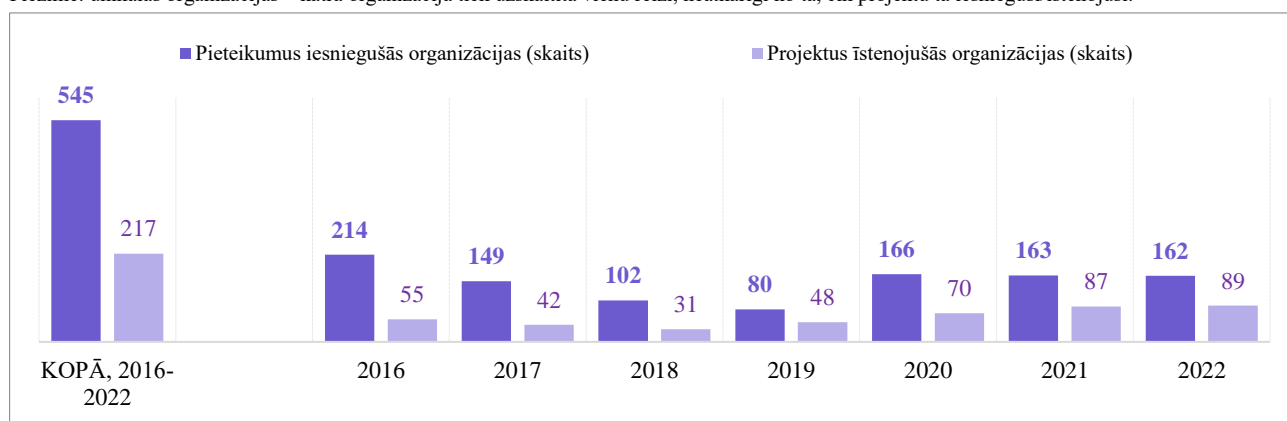
²⁹ Skatīt detalizētu problemātikas izvērsumu 2020. gada izvērtējuma 6.1. nodaļā.

finansējums nonāk pie arvien plašāka organizāciju skaita un nekonzentrējas tikai atsevišķu organizāciju lokā. To pierāda arī aprēķins par to, cik liela daļa no organizācijām, kas īstenojušas projektus pēdējo septiņu gadu periodā, konkursos ir atbalstītas vairākas reizes. No 217 organizācijām, kas septiņu gadu periodā saņēmušas atbalstu projektu īstenošanai, **120 ir atbalstītas tikai vienu reizi (55%), bet 97 ir tādas, kuras ir atbalstītas vairākas reizes** (45% no visām). 6 organizācijas atbalstu ir saņēmušas 7 reizes (visus gadus), 6 organizācijas 6 reizes, 6 organizācijas 5 reizes, 12 organizācijas 4 reizes, 20 organizācijas 3 reizes un 47 organizācijas 2 reizes.

Grafiks 15. Programmā pieteikumus iesniegušo un projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits kopā un pa gadiem

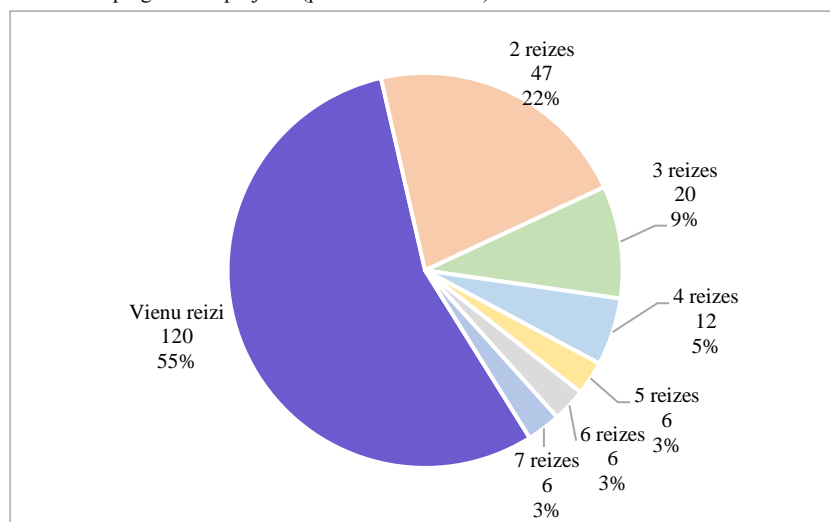
Datu avots: programmas projektu (pieteikto un īstenoto) satura analīze.

Piezīme: unikālās organizācijas – katra organizācija tiek uzskaitīta vienu reizi, neatkarīgi no tā, cik projektu tā iesniegusi/īstenojusi.

Grafiks 16. Programmā projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits pēc atbalstīto projektu skaita 2016.-2021.g. kopā (skaits, %)

Datu avots: programmas projektu (pieteikto un īstenoto) satura analīze.

Pēdējo trīs gadu periodā **projektu pieteicēju skaits nav būtiski mainījies**, tomēr ik gadu vērojams neliels projektus piesaistošo organizāciju skaita samazinājums (2020. gadā projektus pieteica 166 unikālās organizācijas, 2021. gadā 163 organizācijas, 2022. gadā 162 organizācijas). Tai pat laikā **atbalstīto organizāciju skaits ir palielinājies no 70 līdz 89**. Īpaši palielinājies atbalstīto makro projektu skaits (no

24 organizācijām 2020. gadā līdz 51 organizācijai 2022. gadā). Savukārt **atbalstīto mikro projektu skaits 2022. gadā būtiski samazinājies** (no 46 2020. gadā un 48 2021. gadā līdz 38 2022. gadā).

Tabula 12. Programmā pieteikumus iesniegušo un projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits 2020.-2022.g. projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmas projektu (pieteikto un īstenoto) satura analīze.

Piezīme: unikālās organizācijas – katra organizācija tiek uzskaitīta vienu reizi, neatkarīgi no tā, cik projektu tā iesniegusi/īstenojusi.

MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020	2021	2022
Pieteikumus iesniegušās organizācijas			
KOPĀ	166	163	162
MAC	91	93	90
MIC	75	70	72
Projektus īstenojušās organizācijas			
KOPĀ	70	87	89
MAC	24	39	51
MIC	46	48	38

Programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīzē par katru organizāciju tika identificēta tās atbilstība Ministru kabineta noteikumos Nr. 779 "Biedrību un nodibinājumu klasificēšanas noteikumi"³⁰ definētajām darbības jomām. Jāuzsver, ka projektu pieteikumos katra organizācija pati ir norādījusi tās deklarēto darbības jomu Uzņēmumu reģistrā, tomēr absolūtā vairākumā gadījumu tā ir nevis konkrēta darbības joma, bet gan klasifikatora kods "Cits". Tādēļ izvērtējuma ietvaros tika veikta papildu analīze, lai noteiktu, kurā darbības jomā organizācija pēc būtības darbojas (neatkarīgi no tās oficiāli deklarētā). Norādītais apstāklis liecina, ka **šobrīd pastāvošā organizāciju darbības jomu klasifikācijas sistēma neļauj pilnvērtīgi analizēt to darbību tematiski** (un līdz ar to tā arī **nevar tikt izmantota, lai definētu organizāciju atbilstību vai neatbilstību programmas mērķgrupai**).

Salīdzinoši visvairāk 2022. gada projektus īstenojušo organizāciju pārstāv kopienas un apkaimes attīstības darbības jomu (30 organizācijas no 89, 34%). **21 no tām īstenojušas mikro projektus**, 9 – makro projektus. Arī iepriekšējos gados salīdzinoši lielākā pārstāvība bijusi no kopienu un apkaimju organizācijām (18 projekti 2020. gadā, 25 projekti 2021. gadā). Novērojams, ka pēdējo trīs gadu periodā pieaudzis to kopienu un apkaimju attīstības jomas organizāciju skaits, kas īsteno makro projektus – ja 2020. gadā tikai 2 šo jomu pārstāvošās organizācijas īstenoja makro projektus, tad 2021. gadā 7 un 2022. gadā 9.

2022. gadā **otra visvairāk pārstāvētā organizāciju darbības joma ir jaunatnes biedrības** – kopumā īstenoti 15 šīs jomas projekti (vienlīdz daudz kā mikro, tā makro), un tas ir būtisks pieaugums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Salīdzinoši liels ir arī to organizāciju skaits projektu īstenojēju vidū, kuras darbojas sabiedrības veselības, kā arī interešu aizstāvības jomās.

³⁰ Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumi Nr. 779 "Biedrību un nodibinājumu klasificēšanas noteikumi". <https://likumi.lv/ta/id/278848>

Tabula 13. Projektus īstenojušo organizāciju darbības jomas (organizāciju skaits): Biežāk pārstāvētās

Datu avots: programmā īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020			2021			2022		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
Projektus īstenojušās organizācijas, KOPĀ	70	24	46	86	36	50	89	51	38
Kopienas un apkaimes attīstība (88.99)	18	2	16	25	7	18	30	9	21
Jaunatnes biedrība vai nodibinājums (94.99)	10	2	8	5	3	2	15	7	8
Sabiedrības veselība un veselības izglītība (88.99)	8	1	7	11	5	6	13	7	6
Interesu aizstāvības organizāciju darbība (94.99)	12	9	3	12	9	3	12	11	1
Sociālā aizsardzība (88.99)	7	4	3	13	7	6	8	5	3
Atbalsts ģimenēm un bērniem (88.99)	6	3	3	5	4	1	8	6	2
Pilsonisko tiesību un cilvēktiesību aizsardzība (94.99)	4	4	0	7	7	0	7	7	0
Cita kultūras darbība (94.99)	2	1	1	5	3	2	4	2	2
Dabas aizsardzība (94.99)	1	1	0	4	4	0	3	3	0

Izvērtējuma ietvaros īstenotās NVO sektora aptaujas dati sniedz arī nedaudz **plašāku informāciju par to, kādas organizācijas ir īstenojušas projektus Programmā**. To organizāciju, kuras ir ieguvušas finansējumu Programmas konkursos (jebkurā no konkursiem 2016.-2022.g. posmā), profila analīze liecina, ka **atbalstītas biežāk ir tādas organizācijas, kurās darbs notiek regulāri katru dienu** (59% no šādām organizācijām ir saņēmušas atbalstu programmā), **kurās darbību plāno gadam līdz trim gadiem uz priekšu** (61% no tādām ir saņēmušas atbalstu), **kurām ir algoti darbinieki un brīvprātīgie**. Tāpat novērojams, ka Programmā finansējumu izteikti biežāk saņēmušas organizācijas, kuru ieņēmumos būtisks ir tieši projektu konkursu finansējums nacionālā līmenī, bet arī pašvaldību līmenī.

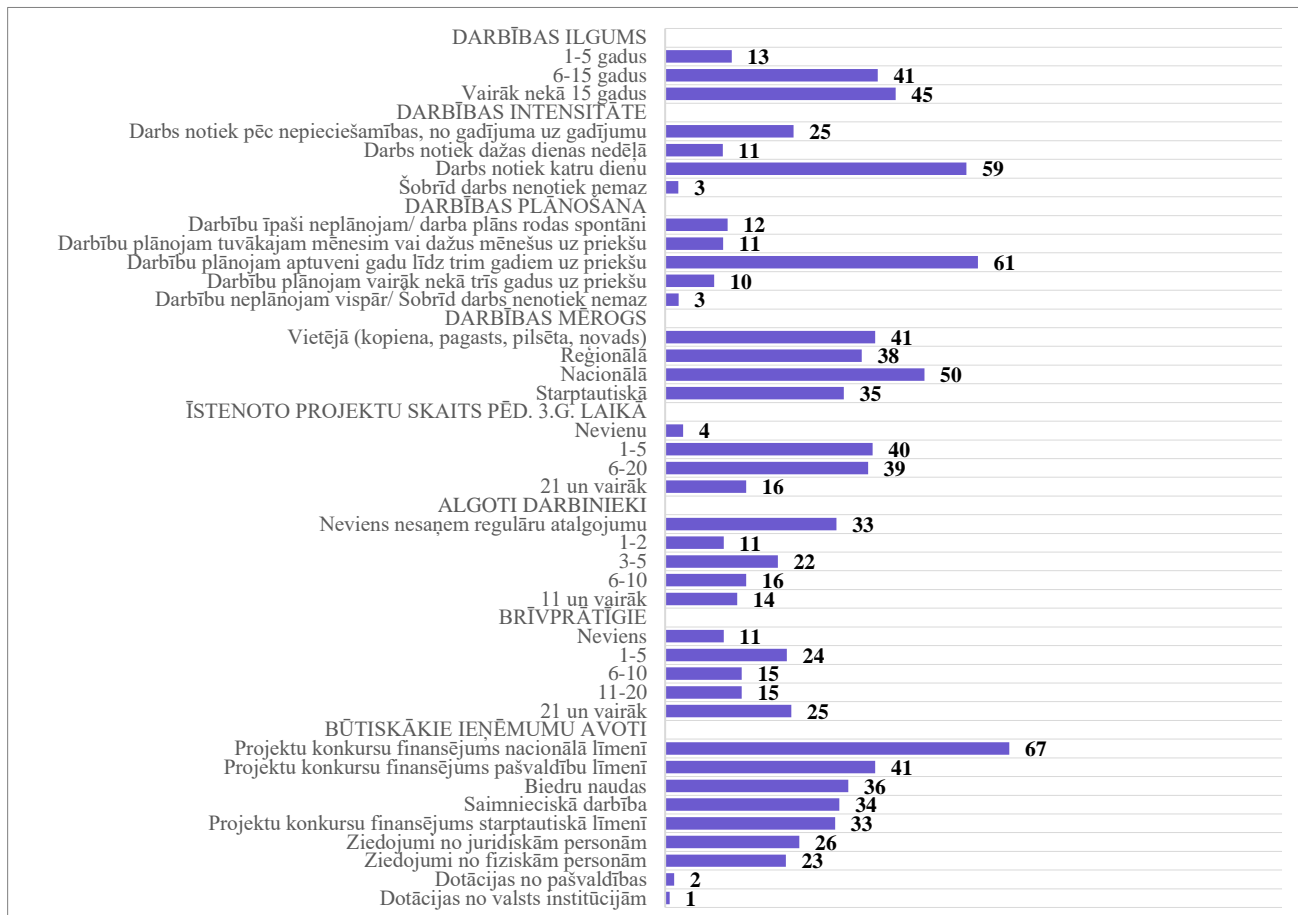
Tai pat laikā būtiski, ka atbalstu **vienlīdzīgi ir saņēmušas organizācijas, kas darbojas dažādos mērogos** – gan tādas, kas strādā vietējā mērogā, gan reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā. Tāpat dati liecina, ka atbalstītas ir atšķirīga darbības ilguma organizācijas – gan jaunas, kas dibinātas pēdējo 5 gadu laikā, gan arī ilgstoši strādājošas. Kopumā šie dati liecina, ka **programma “NVO fonds” sniedz būtisku ieguldījumu ilgtspējīgu un aktīvi strādājošu organizāciju attīstībā**, neatkarīgi no to darbības mēroga, bet retāk atbalstu saņem tādas, kurās darbs ir neregulārs un netiek plānots vismaz īstermiņā.

Grafiks 17. Finansējumu programmā “NVO fonds” ieguvušo organizāciju raksturojums (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Vai esat ieguvuši finansējumu Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” projektu konkursos (2016.-2022.g.)?

Datu nolasīšanas piemērs: 13% no organizācijām, kuras darbojas 1-5 gadus, ir saņēmušas atbalstu Programmā, 59% no organizācijām, kurās darbs notiek katru dienu (nevis 13% no visām, kas ieguvušas atbalstu, ir tādas, kuras darbojas 1-5 gadus un 59% tādu, kurās darbs notiek katru dienu).

5.6. Projektos aktualizētās tēmas

Izvērtējuma ietvaros veiktā projektu satura analīze liecina, ka 2022. gadā īstenotie **projekti visbiežāk bijuši vērsti uz tēmām un problemātiku, kas skar vietējās kopienas attīstību** (25 projekti, 28% no visiem projektiem aktualizē šo tēmu), **jauniešu līdzdalības sekmēšanu** (17 projekti, 17%), **jauniešu neformālo izglītību** (11 projekti, 12%), kā arī **pilsoniskās līdzdalības veicināšanu netiešā veidā** (10 projekti, 11%).

Salīdzinot ar 2020.-2021. gadu, **izteikti pieaudzis jauniešu mērķgrupai orientēto projektu skaits**, īpaši attiecībā uz jauniešu neformālās izglītības aktivitātēm. Tāpat novērojams, ka pēdējo trīs gadu posmā ik gadu **palielinās projektu skaits, kas vērsti uz vietējās kopienas attīstību** (no 6 projektiem 2020. gadā līdz 25 projektiem 2022. gadā). Tai pat laikā 2022. gadā **izteikti krities tādu projektu skaits, kas vērsti uz pilsoniskās līdzdalības veicināšanu tiešā veidā** (aktivitātes, kur iedzīvotāji tiek iesaistīti klātienē vai neklātienē līdzdalības aktivitātēs), nedaudz palielinoties to projektu skaitam, kas pilsonisko līdzdalību sekmē netieši (aktivitātes, kas neiesaista iedzīvotājus, bet ir vērstas uz sabiedrības vai konkrētu mērķgrupu

informēšanu, izglītošanu). Var izteikt minējumu, ka šīs izmaiņas notikušas pandēmijas radīto ierobežojumu un to seku dēļ, kad nebija iespējams īstenot klātienē aktivitātes.

Grafiks 18. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas (projektu skaits): Biežākās tēmas katrā no gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas tēmas.

	2020	2021	2022	KOPĀ
Vietējās kopienas attīstība	6	19	25	50
Jauniešu līdzdalības sekmēšana	10	14	15	39
Jauniešu neformālā izglītība	0	3	11	14
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (netiešā veidā)	5	8	10	23
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (tiešā veidā)	14	25	9	48
Konkrētās organizācijas darbības nodrošināšana, attīstība	1	16	9	26
Brīvprātīgā darba attīstība	4	7	6	17
Labas pārvaldības sekmēšana	1	2	5	8
Reģionālo NVO kapacitātes stiprināšana	5	9	4	18
Rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošana nacionālā līmenī	3	8	4	15
Dabas aizsardzības veicināšana	3	7	4	14
Bērnu stāvokļa uzlabošana	0	8	4	12
Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana	0	1	4	5
Nevalstiskā sektora attīstība	3	4	3	10

Projektu veidu dalījumā novērojams, ka makro projekti biežāk nekā mikro projekti bijuši vērsti uz jauniešu līdzdalības sekmēšanu, konkrētās organizācijas darbības nodrošināšanu, savukārt mikro projekti biežāk nekā makro projekti bijuši orientēti uz vietējās kopienas attīstību, brīvprātīgā darba attīstību, rīcībpolitikas uzlabošanu pašvaldību līmenī. Projektu tēmu detalizēta analīze identificē arī tādu tēmu projektus, kuru saistība ar Programmas mērķi varētu būt diskutabla – piemēram, nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana, brīvā laika aktivitātes.

Tabula 14. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas 2022.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits): Visas tēmas

Datu avots: programmā īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas tēmas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	KOPĀ	MAC	MIC
PILSONISKĀ SABIEDRĪBA	45	22	23
Vietējās kopienas attīstība	25	7	18
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (netiešā veidā)	10	4	6
Konkrētās organizācijas darbības nodrošināšana, attīstība	9	7	2
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (tiešā veidā, iesaistot iedzīvotājus)	9	4	5
Brīvprātīgā darba attīstība	6	1	5
Reģionālo NVO kapacitātes stiprināšana	4	2	2
Nevalstiskā sektora attīstība	3	2	1
Mazākumtautību integrācijas aktivitātes	1	0	1
NVO darbības stiprināšana attīstības sadarbības jomā	1	0	1
Vācu mazākumtautības Latvijā interešu aizstāvība	1	0	1
Cilvēktiesību stiprināšana	1	1	0
BĒRNI, JAUNIEŠI, ĢIMENE	25	14	11
Jauniešu līdzdalības sekmēšana	15	11	4
Jauniešu neformālā izglītība	11	5	6
Bērnu stāvokļa uzlabošana	4	3	1
Jaunatnes interešu aizstāvība	4	4	0

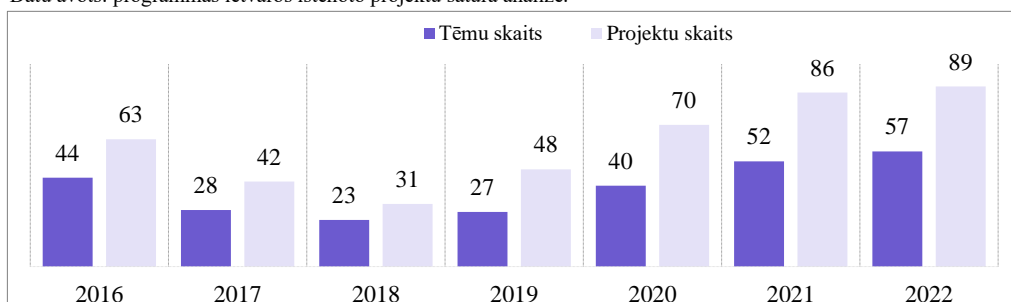
	KOPĀ	MAC	MIC
Vardarbības pret bērniem novēršana	1	0	1
Daudzbērnu ģimeņu interešu aizstāvība	1	0	1
Mobinga novēršana skolās	1	0	1
Nepilngadīgo vecāku atbalsts	1	1	0
SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA, IEKĻAUŠANA, PAKALPOJUMI	11	8	3
Senioru interešu aizstāvība	3	1	2
Personu ar ierobežotām iespējām dzīves kvalitātes uzlabošana	3	2	1
Sociālā riska grupu interešu aizstāvība	1	0	1
Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu aprūpes pilnveidošana	1	1	0
Personu ar invaliditāti interešu aizstāvība	1	1	0
Personu ar GRT līdzdalības veicināšana	1	1	0
Personu ar GRT interešu aizstāvība	1	1	0
Sociālās palīdzības sniegšana personām ar funkcionāliem traucējumiem	1	1	0
POLITIKA, PĀRVALDE	9	3	6
Labas pārvaldības sekmēšana	5	3	2
Rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošana nacionālā līmenī	4	3	1
Rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošana pašvaldību līmenī	4	0	4
Vietējā līmeņa attīstības plānošana (pagasts, pilsēta, pašvaldība)	1	0	1
VESELĪBA, SABIEDRĪBAS VESELĪBA	8	3	5
HIV inficēto atbalsts	1	0	1
Sabiedrības peldētprasme, drošība uz ūdens	1	1	0
Medikamentu pieejamības uzlabošana	1	1	0
Personu ar retām slimībām interešu aizstāvība	1	1	0
Pacientu ar cistisko fibrozi interešu aizstāvība	1	1	0
Informētības par melanomu veicināšana	1	0	1
Paliatīvās aprūpes pilnveidošana	1	0	1
Izpratnes par autismu veicināšana	1	0	1
Palīdzība cilvēkiem ar ēšanas traucējumiem	1	0	1
KULTŪRA, KULTŪRVĒSTURE	7	3	4
Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana	4	1	3
Vietējā kultūrvēsture: reģions	2	1	1
Vietējā kultūrvēsture: pagasts, pilsēta	1	0	1
Laikmetīgās kultūras sektora attīstība	1	1	0
Mazākumtautību kultūras attīstība	1	1	0
Kultūras nozares attīstība	1	1	0
DABA, VIDE, KLIMATS, DZĪVNIEKI	5	4	1
Dabas aizsardzības veicināšana	4	3	1
Piesārņojuma samazināšana	1	1	0
CITS	15	7	8
Brīvā laika aktivitātes	4	0	4
Diasporas interešu aizstāvība	3	2	1
Lauku attīstība	2	1	1
Tūrisms	1	0	1
LGBT interešu aizstāvība	1	1	0

	KOPĀ	MAC	MIC
Sieviešu interešu aizstāvība	1	1	0
Jūrniecības sektora attīstība	1	0	1
Sociālo inovāciju veicināšana	1	1	0
Mediācijas popularizēšana	1	1	0

Kopumā 2022. gadā projekti veltīti 57 dažādām tēmām (makro projekti – 39 dažādas tēmas, mikro projekti – 37 dažādas tēmas). Informācijas analīze dalījumā pa gadiem rāda, ka tēmu dažādība pa gadiem ir mainījusies. 2016. gadā kopumā tika aptvertas 44 dažādas tēmas, pēc tam līdz 2018. gadam tēmu dažādība kritusies līdz 23, bet **pēdējo piecu gadu laikā pieaugusi līdz 57 dažādām tēmām 2022. gadā.** Tēmu daudzveidības paplašināšanās 2020. gadā sakrīt ar plašāk definēto konkursa nolikumu, aicinot projektu iesniedzējus norādīt atbilstību četriem dažādiem darbības virzieniem, savukārt 2019. gadā projektus varēja īstenoti vienā no diviem darbības virzieniem. Tāpat jāņem vērā, ka pēdējos četros gados ik gadu pieaug kopējais īstenoto projektu skaits, līdz ar to plašāks ir arī aptverto tēmu loks. Tomēr jāuzsver – ja salīdzina ar katrā no gadiem īstenoto projektu skaitu, redzams, ka tēmu skaits pārsniedz 50% no projektu skaita visos gados. Tas liecina, ka īstenoti ļoti daudzpusīgi vērsti projekti.

Grafiks 19. Īstenoto projektu tēmu dažādība 2016.-2022.g.: tēmu skaits salīdzinājumā ar projektu skaitu

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

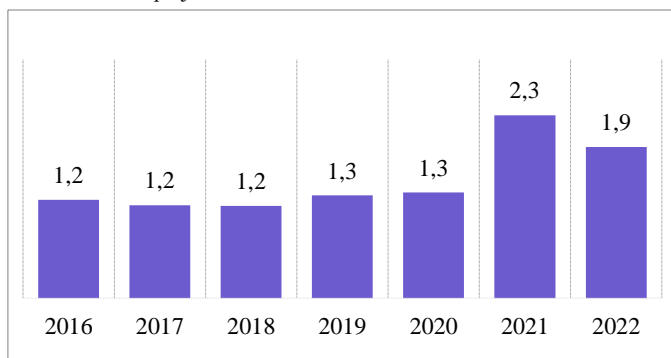

2016.-2020.g. periodā vidējais katra projekta tēmu skaits nebija būtiski mainījies (vidēji vienam projektam bija 1,3 tēmas), bet 2021. gadā šis rādītājs palielinājies līdz 2,3. 2022. gadā vidējais viena projekta tēmu skaits gan samazinājies līdz 1,9. Tas liecina, ka **2022. gada projektu ietvaros to īstenotāji centušies veidot tematiski šaurākas aktivitātes**, fokusējot uzmanību uz vienu vai divām būtiskākajām tēmām.

Grafiks 20. Īstenoto projektu tēmu dažādība 2016.-2021.g.: vidējais viena projekta tēmu skaits

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas tēmas.

5.7. Projektos īstenotās aktivitātes

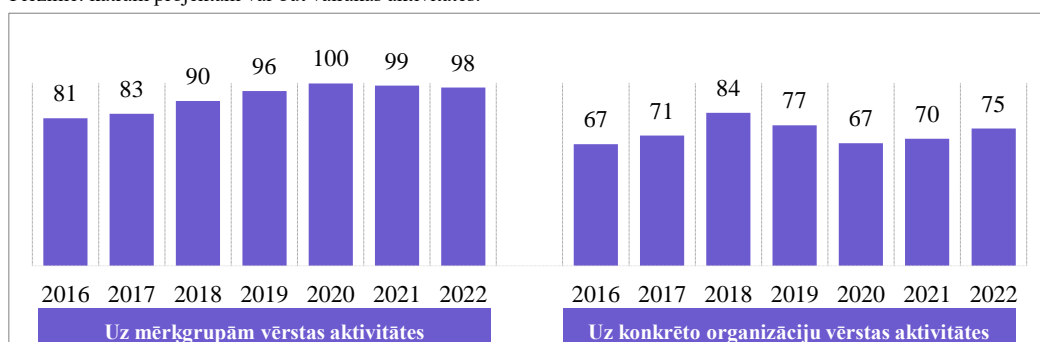
Projektu satura analīze liecina, ka ik gadu ir **pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuru aktivitātes ir vērstas uz konkrētām mērķgrupām** (no 81% 2016. gadā līdz 100% 2020. gadā, un pēdējo trīs gadu periodā tas nav būtiski mainījies (98%-99% līmenī)). Tai pat laikā – **lai gan līdz 2020. gadam samazinājies tādu projektu īpatsvars, kuros aktivitātes vērstas uz konkrēto organizāciju** (no 84% 2018. gadā līdz 67% 2020. gadā), **pēdējo trīs gadu periodā tas atkal ik gadus palielinājies** (2021. gadā līdz 70%, 2022. gadā līdz 75%). Iespējams, tas saistīts ar pandēmijas radīto ietekmi, kad nebija iespējams rīkot aktivitātes un pasākumus ārējām mērķgrupām, tādēļ organizāciju pārstāvji apzināti plānojuši vairāk tādas aktivitātes, kuras neietekmē iespējami pandēmijas dēļ noteikti pulcēšanās ierobežojumi. Jāuzsver – lai gan palielinājies šādu projektu īpatsvars, tomēr kopumā gandrīz visos projektos ir iekļautas arī tādas aktivitātes, kas vērstas uz konkrētām ārējām mērķgrupām.

Projektu veidu dalījumā novērojams, ka makro projekti biežāk nekā mikro projekti iekļauj aktivitātes, kas vērstas uz pašu organizāciju. 2022. gadā 84% makro projektu iekļāva tādas aktivitātes, un 63% mikro projektu. Tātad uz konkrēto organizāciju vērstas aktivitātes palielinājušās ne tikai kopumā, bet arī projektu veidu dalījumā. Jāpiebilst – lielā mērā tas izriet no tā, ka makro projektu finansējums tiek piesaistīts pamatdarbības nodrošināšanai.

Grafiks 21. Projektos īstenotās aktivitātes (% no projektiem): tematiskais grupējums

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas aktivitātes.

Tabula 15. Projektos īstenotās aktivitātes (% no projektiem): tematiskais grupējums projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmā īstenoto projektu satura analīze.

	MAC			MIC		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Uz mērķgrupām vērstas aktivitātes	100	100	98	100	98	97
Uz konkrēto organizāciju vērstas aktivitātes	79	83	84	61	60	63

Analizējot projektu ietvaros īstenotās aktivitātes detalizēti un konkrēti, kā **biežāk īstenotās aktivitātes, kas vērstas uz konkrētām mērķgrupām, identificējamas: seminārs, diskusijas, domnīcas** (42 projekti, 47% no visiem projektiem), interešu aizstāvība: **darba grupas, komisijas** (29 projekti, 33%), **apmācības mērķgrupai** (25 projekti, 28%), interešu aizstāvība: **ieteikumu, priekšlikumu izstrāde** (23 projekti, 26%), **radošās nodarbības, aktivitātes** (19 projekti, 21%), **konference, forums** (18 projekti, 20%). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, **2022. gadā izteiktas izmaiņas nav notikušas** – īstenotās aktivitātes ir līdzīgas iepriekš novērotajam.

Nedaudz samazinājies vien projektu skaits, kuros notikuši kultūras pasākumi vai apkārtnes sakopšanas talkas. Un nedaudz pieaudzis tādu projektu skaits, kuros notikusi brīvprātīga darba organizēšana.

Grafiks 22. Projektos īstenotās uz mērķgrupām vērstās aktivitātes (projektu skaits): biežākās aktivitātes

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas aktivitātes; iekļautas aktivitātes, kuras īstenotas vismaz 7 projektos gadā.

*Konkrētais aktivitātes veids iekļauts analīzē, sākot no 2022. gada, lai nodalītu atsevišķā kategorijā tādas izglītojošās aktivitātes, kas nav apmācības tiešā veidā.

	2020	2021	2022	KOPĀ
Seminārs, diskusijas, domnīcas	35	34	42	111
Interesu aizstāvība: darba grupas, komisijas	23	26	29	78
Apmācības mērķgrupai	24	22	25	71
Interesu aizstāvība: ieteikumu, priekšlikumu izstrāde	22	24	23	69
Radošās nodarbības, aktivitātes	22	16	19	57
Konference, forums	11	18	18	47
Informatīva kampaņa, akcija	9	21	17	47
Sabiedrības informēšana par organizāciju, organizācijas aktivitātēm	5	26	16	47
Lekcijas, priekšlasījumi mērķgrupai	9	10	13	32
Izglītojoši pasākumi, aktivitātes*			13	13
Socioloģiska izpēte: aptaujas	12	12	11	35
Brīvprātīgā darba organizēšana, koordinācija	6	7	11	24
Ekspertu, speciālistu konsultācijas mērķgrupai	8	11	10	29
Tikšanās, diskusijas ar lēmumpieņēmējiem, politiķiem	4	13	9	26
Informatīva filma, video	8	5	9	22
Metodiskais materiāls, rokasgrāmata	7	12	8	27
Kultūras pasākums (teātris, koncerts, izstāde, kino)	7	7	3	17
Brīvprātīgais darbs: apkārtnes sakopšanas talka	4	6	3	13

Kā biežāk īstenotās aktivitātes, kas vērstas uz konkrēto organizāciju, identificējamās: organizācijas komunikācijas aktivitātes (25 projekti, 28% no visiem projektiem), diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam (21 projekts, 24%), organizācijas pamatdarbības nodrošināšana (19 projekti, 21%), organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana (16 projekti, 18%), apmācības organizācijas kolektīvam (14 projekti, 16%), sadarbība ar citām NVO (12 projekti, 13%). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2022. gadā biežāk īstenotas tādas aktivitātes kā diskusijas, sanāksmes un darba grupas organizācijas kolektīvam, projektu pieteikumu sagatavošana, dalība citu organizāciju pasākumos, organizācijas attīstības dokumentu izstrāde, organizācijas mājas lapas izveide vai pilnveidošana. Pēdējo trīs gadu periodā ik gadu samazinājies projektu skaits, kuru ietvaros veikti izvērtējumi par konkrēto jomu.

Grafiks 23. Projektos īstenotās uz konkrēto organizāciju vērstās aktivitātes (projektu skaits): biežākās aktivitātes

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas aktivitātes; iekļautas aktivitātes, kuras īstenotas vismaz 10 projektos gadā.

* Konkrētais aktivitātes veids iekļauts analīzē, sākot no 2022. gada.

	2020	2021	2022	KOPĀ
Organizācijas komunikācijas aktivitātes*			25	25
Diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam	18	7	21	46
Organizācijas pamatdarbības nodrošināšana	6	21	19	46
Organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana	8	10	16	34
Apmācības organizācijas kolektīvam	15	11	14	40
Sadarbība ar citām NVO	9	19	12	40
Organizācijas attīstības dokumenta izstrāde	7	5	10	22
Pieredzes apmaiņas aktivitātes Latvijā	9	12	9	30
Finansējuma piesaistes aktivitātes	7	8	8	23
Projektu pieteikumu gatavošana	0	5	8	13
Izvērtējums par konkrēto jomu	17	11	7	35
Dalība citu organizētos pasākumos kā dalībniekiem	5	4	7	16
Aprīkojuma, inventāra iegāde (biroja tehnika, dator tehnika u.c.)	6	10	6	22

Analizējot projektu aktivitātes projektu veidu dalījumā, novērojams, ka **gan makro, gan mikro projektu ietvaros tiek īstenotas līdzīgas aktivitātes, tikai atšķirīgos mērogos**. Piemēram, gan makro, gan mikro projektos tiek īstenotas konferences, forumi, izglītojoši pasākumi, bet makro projektos tie ir apjomīgāki, ar lielāku iedzīvotāju iesaisti, kamēr mikro projektos – mazāka mēroga.

Tabula 16. Projektos īstenotās aktivitātes 2022.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits): Biežākās aktivitātes

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas aktivitātes; iekļautas aktivitātes, kuras īstenotas vismaz 10 projektos gadā; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	KOPĀ	MAC	MIC
UZ MĒRĶGRUPĀM VĒRSTAS AKTIVITĀTES			
Seminārs, diskusijas, domnīcas	42	26	16
Interesu aizstāvība: darba grupas, komisijas	29	21	8
Apmācības mērķgrupai	25	19	6
Interesu aizstāvība: ieteikumu, priekšlikumu izstrāde	23	16	7
Radošās nodarbības, aktivitātes	19	10	9
Konference, forums	18	13	5
Informatīva kampaņa, akcija	17	14	3
Sabiedrības informēšana par organizāciju, organizācijas aktivitātēm	16	10	6
Lekcijas, priekšlasījumi mērķgrupai	13	5	8
Izglītojoši pasākumi, aktivitātes	13	13	0
Socioloģiska izpēte: aptaujas	11	6	5
Brīvprātīgā darba organizēšana, koordinācija	11	10	1
Ekspertu, speciālistu konsultācijas mērķgrupai	10	7	3
UZ KONKRĒTO ORGANIZĀCIJU VĒRSTAS AKTIVITĀTES			
Organizācijas komunikācijas aktivitātes	25	13	12

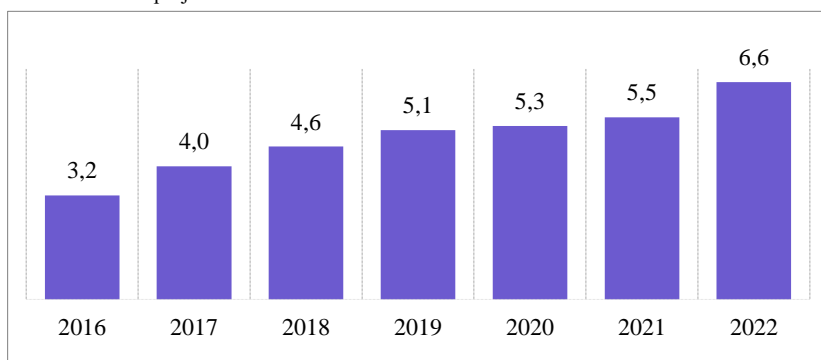
	KOPĀ	MAC	MIC
Diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam	21	17	4
Organizācijas pamatdarbības nodrošināšana	19	10	9
Organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana	16	10	6
Apmācības organizācijas kolektīvam	14	12	2
Sadarbība ar citām NVO	12	9	3
Organizācijas attīstības dokumenta izstrāde	10	6	4
Pieredzes apmaiņas aktivitātes Latvijā	9	6	3
Finansējuma piesaistes aktivitātes	8	6	2
Projektu pieteikumu gatavošana	8	6	2
Izvērtējums par konkrēto jomu	7	7	0
Dalība citu organizētos pasākumos kā dalībniekiem	7	7	0

Projektu satura analīze liecina, ka **visā septiņu gadu periodā ik gadu ir pieaudzis projektu ietvaros īstenoto aktivitāšu skaits**. Ja 2016. gadā katrs projekts īstenoja vidēji 3,2 aktivitātes, tad 2020. gadā jau 5,3 aktivitātes, bet 2022. gadā 6,6 aktivitātes. Makro projektos vidējais aktivitāšu skaits ir lielāks nekā mikro projektos. 2022. gadā vidēji vienā makro projektā tikušas īstenotas 7,4 dažādas aktivitātes, bet mikro projektos 5,5 aktivitātes (2020. gadā attiecīgi – 7,1 un 4,3, 2021. gadā – 7,3 un 4,3). Novērojams, ka mikro projektu ietvaros 2022. gadā būtiski pieaudzis iekļauto aktivitāšu skaits, lai gan iepriekšējos divos gados tas bijis nemainīgs. Tas rāda, ka **mikro projektu izstrādātāji cenšas projektus veidot izvērstākus un apjomīgākus. Tas sasaucas arī ar augstāk secināto, ka mikro un makro projektu aktivitāšu veidi savstarpēji vairs būtiski neatšķiras** (bet atšķiras aktivitāšu mērogs, izvērsums).

Grafiks 24. Projektos īstenotās aktivitātes: vidējais viena projekta aktivitāšu skaits

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

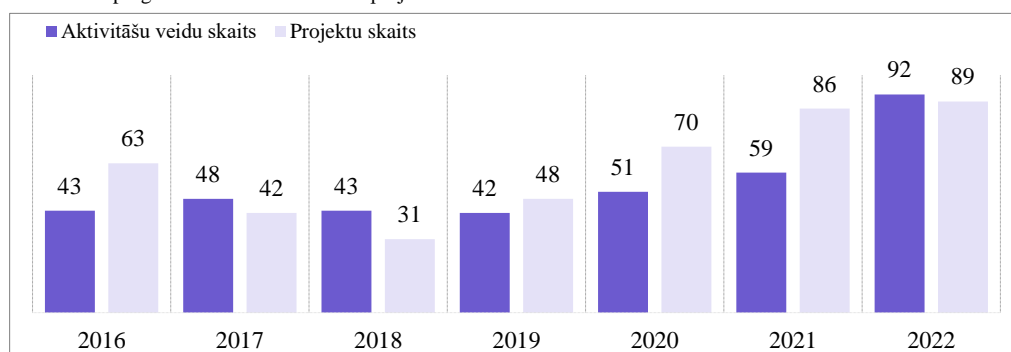
Piezīme: katram projektam var būt vairākas aktivitātes.

Projektu aktivitāšu analīze dalījumā pa gadiem rāda, ka **aktivitāšu skaits pēdējo četru gadu periodā ir bijis arvien pieaugošs** – ja 2018.-2019. gadā projekti iekļāva kopumā 42-43 dažādas aktivitātes, tad 2021. gadā jau 59, bet 2022. gadā pat 92. Daļēji tas saistīts ar kopējā īstenoto projektu skaita pieaugumu šajā laika periodā, bet ir pieaudzis arī vidējais katrā projektā iekļauto aktivitāšu skaits. Tātad **organizācijas projektos iekļauj arvien vairāk dažādu aktivitāšu**.

Grafiks 25. Projektos īstenotās aktivitātes: aktivitāšu veidu skaits (salīdzinājumā ar projektu skaitu)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

5.8. Projektu mērķgrupas

Katra gada konkursa nolikumā ir definētas projekta mērķa grupas. To raksturojums konkursu nolikumos gan ir samērā vispārīgs. Piemēram: “projekta mērķa grupas ir dažādas iedzīvotāju grupas (tajā skaitā Latvijas piederīgie, kuri dzīvo ārpus Latvijas), biedrības un nodibinājumi, to dalībnieki, biedri, darbinieki un brīvprātīgie” (2021.g.), “projekta mērķa grupa ir dažādas iedzīvotāju kopas, īpaši iedzīvotāji, kas teritoriāli, informatīvi vai lingvistiski ir nošķirti, vai ar zemu līdzdalības īpatsvaru, nevalstiskās organizācijas un to dalībnieki, tai skaitā biedri, darbinieki un brīvprātīgie” (2020.g.). 2022. gada nolikumā mērķa grupu definējums ir līdzīgs kā 2021. gadā: “Projekta mērķa grupas ir dažādas iedzīvotāju grupas (tajā skaitā Latvijas diaspora, kas dzīvo ārpus Latvijas), biedrības un nodibinājumi, to dalībnieki, biedri, darbinieki un brīvprātīgie”.

Projektu iesniegumos organizācijām ir jānorāda, jāapraksta un jāpamato konkrētas mērķa grupas un to pārstāvju skaits. 2020. gada izvērtējumā tika secināts, ka **bieži vien organizācijas projektu mērķgrupas definē neprecīzi, uzrādot daudz plašāku iesaisti un ietekmi, nekā tā izriet no projekta konkrētajām aktivitātēm** (piemēram, norādot, ka aktivitātēs iesaistīs konkrētās pašvaldības iedzīvotājus, bet iesaistīti tiek tikai jaunieši, seniori, konkrētās organizācijas aktīvisti u.tml.). Tādēļ izvērtējuma analīzei pētnieki veic mērķgrupu papildu identificēšanu konkrēti pēc projektos īstenotajām aktivitātēm, nevis pašu organizāciju norādītās mērķgrupu informācijas. Kopumā novērojams, ka **ar katru gadu organizāciju prasmes definēt mērķgrupas uzlabojas un apraksti kļūst konkrētāki**.

Veiktā mērķgrupu analīze liecina, ka 2022. gada projektos **mērķgrupas visbiežāk bijušas: konkrētās organizācijas biedri, darbinieki, brīvprātīgie** (37 projekti, 42% no projektiem tā bijusi viena no mērķgrupām), **jaunieši** (28 projekti, 31%), **pašvaldības, novada iedzīvotāji** (24 projekti, 27%), **brīvprātīgie** (18 projekti, 20%), **vietējās politikas veidotāji** (14 projekti, 16%). Pēdējo trīs gadu periodā **projektos arvien vairāk iekļauta jauniešu mērķgrupa** (ja 2020. gadā bija 12 šādi projekti, tad 2021. gadā 21 un 2022. gadā jau 28), vietējās politikas veidotāji (attiecīgi – 0, 7, 14), bērni (2, 6, 9). 2021. gadā bija novērojams tādu projektu skaita samazinājums, kuros mērķgrupa ir brīvprātīgie (ko bija iespējams skaidrot ar pandēmijas sekām), bet 2022. gadā šādu projektu skaits ir atkal palielinājies un pat pārsniedzis 2020. gada rādītāju (13, 6, 18).

Grafiks 26. Īstenoto projektu mērķgrupas (projektu skaits): biežāk norādītās

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas norādītās mērķgrupas.

	2020	2021	2022	KOPĀ
Konkrētās organizācijas biedri, darbinieki, brīvprātīgie	35	37	37	109
Jaunieši	12	21	28	61
Pašvaldības, novada iedzīvotāji	20	24	24	68
Brīvprātīgie	13	6	18	37
Vietējās politikas veidotāji: pašvaldība, novads	0	7	14	21
Nacionālās politikas veidotāji, lēmumpieņēmēji	11	14	12	37
NVO reģionos	10	14	12	36
Latvijas iedzīvotāji	5	6	12	23
NVO (nespecificēti)	11	14	10	35
Bērni	2	6	9	17
Bērnu vecāki	0	9	7	16
Pedagogi	1	7	6	14
Bērni ar īpašām vajadzībām	1	7	1	9

Analizējot projektu mērķgrupas projektu veidu dalījumā, ļoti izteiktas atšķirības iesaistītajās mērķgrupās nav novērojamas. Atsevišķas identificētās atšķirības ir pilnībā izskaidrojamas ar makro un mikro projektu īstenotāju darbības specifiku. Piemēram, saprotami, ka makro projektu īstenotāju mērķgrupas biežāk nekā mikro projektos ir nacionālās politikas veidotāji, savukārt mikro projektos biežāk nekā makro – vietējie, pašvaldību iedzīvotāji.

Tabula 17. Īstenoto projektu mērķgrupas 2022.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits): Biežākās mērķgrupas

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas norādītās mērķgrupas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

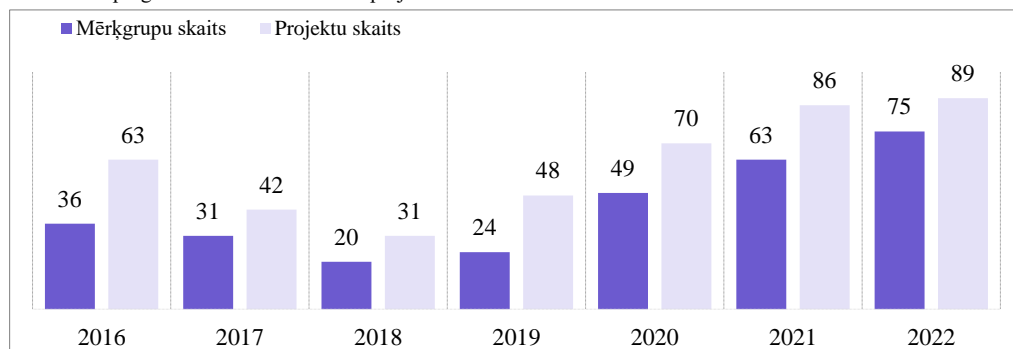
	KOPĀ	MAC	MIC
Konkrētās organizācijas biedri, darbinieki, brīvprātīgie	37	29	8
Jaunieši	28	16	12
Pašvaldības, novada iedzīvotāji	24	5	19
Brīvprātīgie	18	13	5
Vietējās politikas veidotāji: pašvaldība, novads	14	13	1
Latvijas iedzīvotāji	12	10	2
NVO reģionos	12	8	4
Nacionālās politikas veidotāji, lēmumpieņēmēji	12	12	0
NVO (nespecificēti)	10	9	1
Bērni	9	4	5
Bērnu vecāki	7	4	3
Pedagogi	6	4	2
Reģiona iedzīvotāji	5	3	2
Seniori	5	1	4

Informācijas analīze dalījumā pa gadiem rāda, ka **mērķgrupu dažādība pēdējo piecu gadu periodā katru gadu ir pieaugusi**. 2018. gadā projektos tikušas iesaistītas tikai 20 dažādas mērķgrupas, 2020. gadā jau 49 un 2022. gadā 75. Visu Programmas īstenošanas gadu laikā pakāpeniski ir **pieaudzis arī vidējais viena projekta**

aptverto mērķgrupu skaits. Ja 2016. gadā vienā projektā vidēji bija iesaistītas 2,1 mērķgrupas, tad 2018. gadā 2,5 mērķgrupas, bet 2022. gadā 3,3 mērķgrupas. Šādā aspektā gan ir atšķirības pēc projekta veida – 2022. gadā makro projektos tikušas iesaistītas vidēji 3,8 dažādas mērķgrupas, bet mikro projektos 2,7 (2020. gadā attiecīgi – 3,2 un 2,3, 2021. gadā – 3,6 un 2,3). **Viena projekta vidējais mērķgrupu skaits ir pieaudzis kā makro, tā mikro projektos.**

Grafiks 27. Īstenoto projektu mērķgrupu skaits: mērķgrupu skaits pa gadiem (salīdzinājumā ar projektu skaitu)

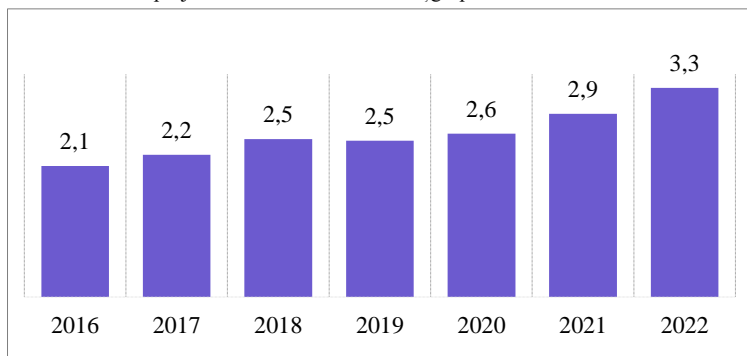
Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Grafiks 28. Īstenoto projektu mērķgrupu skaits: vidējais viena projekta mērķgrupu skaits

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas mērķgrupas.

2020. gada izvērtējumā tika secināts, ka vairākums no mērķgrupām tiek aktualizētas tikai kādā vienā gadā vai divos, kamēr pārējos uz tām vērstas aktivitātes nenotiek. Šādā aspektā **pēdējos divos gados vērojamas izmaiņas un lielāka mērķgrupu pēctecība** – lielākā daļa no tām tiek iesaistītas projektos ik gadus. Epizodiska mērķgrupu aktualizācija vērojama vien tajos gadījumos, kad tās ir ļoti specifiskas un darbu ar tām veic tikai kāda konkrēta organizācija.

5.9. Sadarbība projektu ietvaros

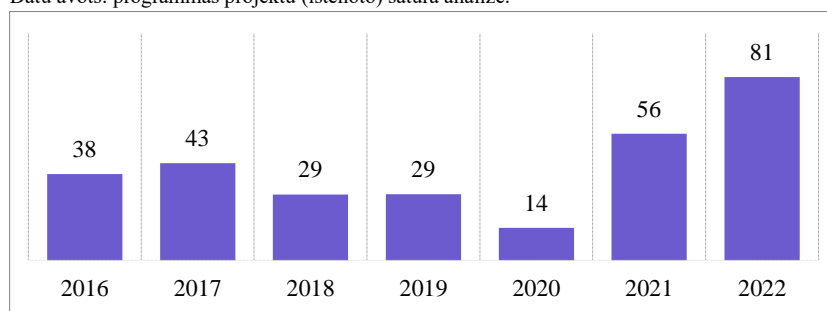
Kopš 2019. gada kā viens no sasniedzamajiem Programmas rezultātiem ir definēta arī NVO savstarpējā sadarbība un sadarbība ar publisko sektoru. Analizējot īstenoto projektu aktivitātes, tika identificēti, vai un kādi sadarbības partneri projektu ietvaros bijuši organizācijām. Projektu satura analīze liecina, ka **pēdējo trīs gadu periodā izteikti pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuros notikusi sadarbība ar citām organizācijām, institūcijām vai ekspertiem.** 2019. gadā, pirms pandēmijas, dažādas sadarbības notikušas 29% projektu, 2020. gada pandēmijas apstākļos 14%, bet 2021. gadā 56% un 2022. gadā pat 81% projektu. Jāuzsver, ka

sadarbības izteikti bijušas gan makro, gan mikro projektos, lai arī mikro projektos nedaudz retāk (86% makro projektos, 74% mikro projektos). Tas, visdrīzāk, saistīts ar faktu, ka projektu iesniedzēji varēja saņemt papildu punktus, ja projekts atbilst kvalitātes vērtēšanas kritērijam “NVO un iedzīvotāju savstarpējā sadarbība”. Līdz ar to lielākā daļa organizāciju savos projektos centušās iekļaut šādas aktivitātes. 2022. gadā **66% projektu notikusi sadarbība ar citām NVO, 47% – ar pašvaldību institūcijām, 42% – ar jomas ekspertiem, bet 30% – ar valsts institūcijām.**

Lai gan sadarbību iekļaujošo projektu īpatsvars ir ievērojami pieaudzis, **novērtēt šo sadarbību jēgpilnumu un ilgspēju ir apgrūtināši.** 2020. gada izvērtējumā tika konstatēts, ka sadarbības veidošana starp NVO attīstās lēni un drīzāk formāli, un daļēji tas attiecas arī uz 2022. gada projektiem. Sadarbības aspektu būtu vērts padziļinātāk analizēt turpmākos izvērtējumos, lai vērtētu, vai plānotās un īstenotās sadarbības ir jēgpilnas un pamatotas vai arī tikai formāli iekļautas projektos.

Grafiks 29. Projektu ar sadarbības partneriem īpatsvars (% no projektu kopskaita)

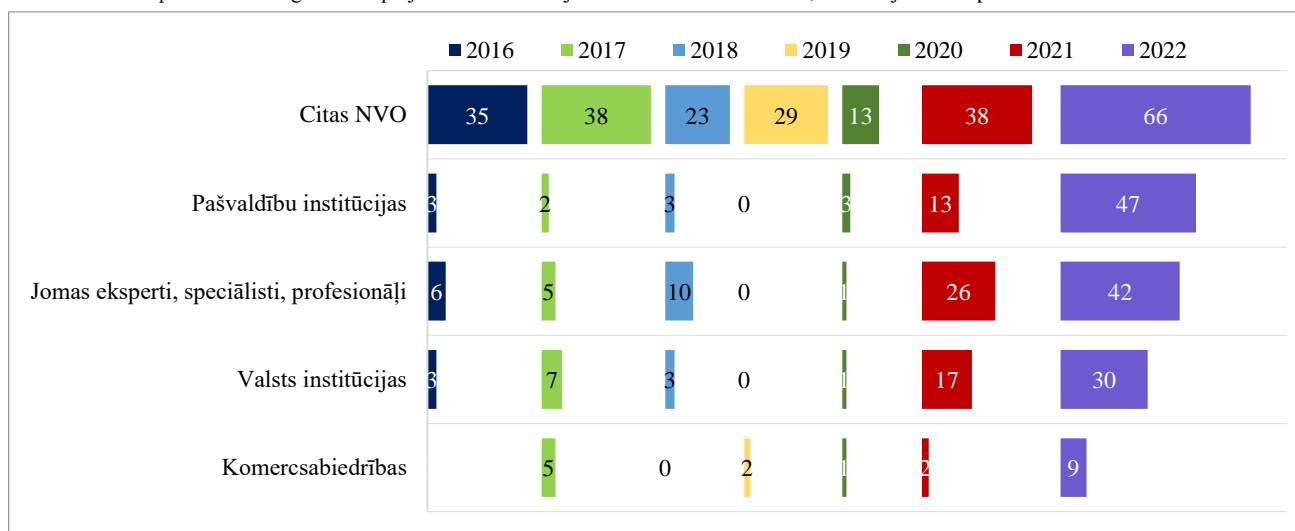
Datu avots: programmas projektu (īstenoto) saturs analīze.

Grafiks 30. Sadarbības partneri projektu ietvaros (% no projektu kopskaita)

Datu avots: programmas projektu (īstenoto) saturs analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2016. gadā 35% projektu ietvaros ir bijusi sadarbība ar citām NVO, 6% – ar jomas ekspertiem.

Tabula 18. Sadarbības partneri projektu ietvaros 2022.g. projektu veidu dalījumā (% no projektu kopskaita)

Datu avots: programmas projektu (īstenoto) satura analīze.

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

Datu nolasišanas piemērs: 64% makro projektu bijusi sadarbība ar citām NVO.

	KOPĀ	MAC	MIC
Citas NVO	66	73	58
Pašvaldību institūcijas	47	57	34
Jomas eksperti, profesionāļi	42	53	26
Valsts institūcijas	30	43	13
Komerccabiedrības	9	8	11
<i>Nav sadarbības partneru</i>	<i>19</i>	<i>14</i>	<i>26</i>

5.10. Ģeogrāfiskais pārklājums

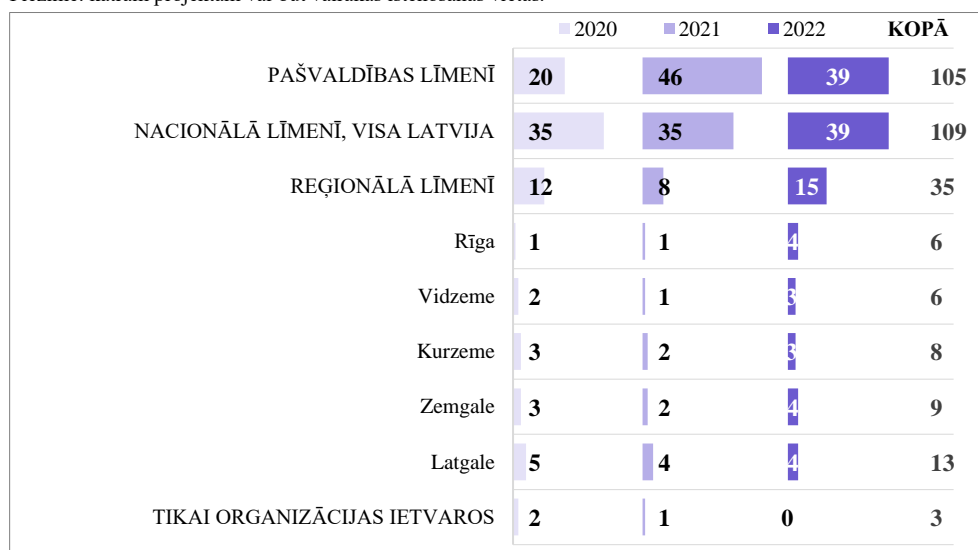
2020. gada izvērtējumā tika konstatēts, ka programmas ietvaros atbalstīto organizāciju reģionālā izklīde (pēc juridiskās adreses) ir atbilstoša NVO sektora statistikai par aktīvo organizāciju skaitu reģionāli. Tas lielā mērā nosaka arī projektu satura analīzē identificējamo, ka **projektu īstenošanas ģeogrāfija ir daudzveidīga**. 2022. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem, **palielinājies nacionālā līmenī īstenoto projektu skaits**. Tas saistīts ar faktu, ka šajā gadā būtiski pieaudzis atbalstīto makro projektu skaits. Vienlaikus **nedaudz samazinājies pašvaldību līmenī īstenoto projektu skaits**.

2022. gadā projekti īstenoti 21 no kopumā 43 pašvaldībām (makro projekti īstenoti 9 pašvaldībās, mikro projekti 27 pašvaldībās). Jāuzsver – novērojams, ka **2022. gadā pašvaldību līmeņa aktivitātes vairāk nekā iepriekšējos gados īstenotas arī makro projektu ietvaros un tā vairs nav tikai mikro projektu iezīme**.

Grafiks 31. Īstenoto projektu ģeogrāfija (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas īstenošanas vietas.

Tabula 19. Īstenoto projektu ģeogrāfija 2022.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas īstenošanas vietas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	KOPĀ	MAC	MIC
PAŠVALDĪBAS LĪMENĪ	39	14	25
NACIONĀLĀ LĪMENĪ, VISA LATVIJA	39	31	8
REĢIONĀLĀ LĪMENĪ	15	8	7
Rīga	4	0	4
Vidzeme	3	2	1
Kurzeme	3	1	2
Zemgale	4	3	1
Latgale	4	3	1

5.11. Projektu ietekme uz organizācijām

NVO sektora aptaujā programmas projektu īstenotāji tika lūgti novērtēt, kāda bijusi īstenoto projektu ietekme uz pašām organizācijām. Puse un vairāk organizāciju norāda, ka to īstenotajiem projektiem ir bijusi šāda veida ietekme: paplašināta organizācijas atpazīstamība (60%), stiprināta organizācijas kapacitāte (58%), radušās jaunas idejas citiem projektiem (55%), ieviestas jaunas aktivitātes, pasākumi (50%).

To, ka Programmas projekti ļāvuši stiprināt kapacitāti, papildus pierāda arī dati, ka katrā piektā organizācijā ir finansiāli nostiprinājusies un/vai piesaistījusi lielāku finansējumu no citiem finansējuma avotiem, katrā ceturtajai organizācijai projekti ļāvuši piesaistīt jaunus darbiniekus, un katrā trešajā piesaistīt jaunus biedrus un izveidot jaunus partnerības ar citām organizācijām.

Būtiski, ka pēdējo trīs gadu periodā pieaudzis to organizāciju īpatsvars, kuras norāda, ka pēc Programmas projektu īstenošanas ir īstenoti vēl citi, līdzīgi projekti. Tas liecina, ka Programmas projektiem ir arī ilgspējas ietekme uz organizāciju darbību kopumā.

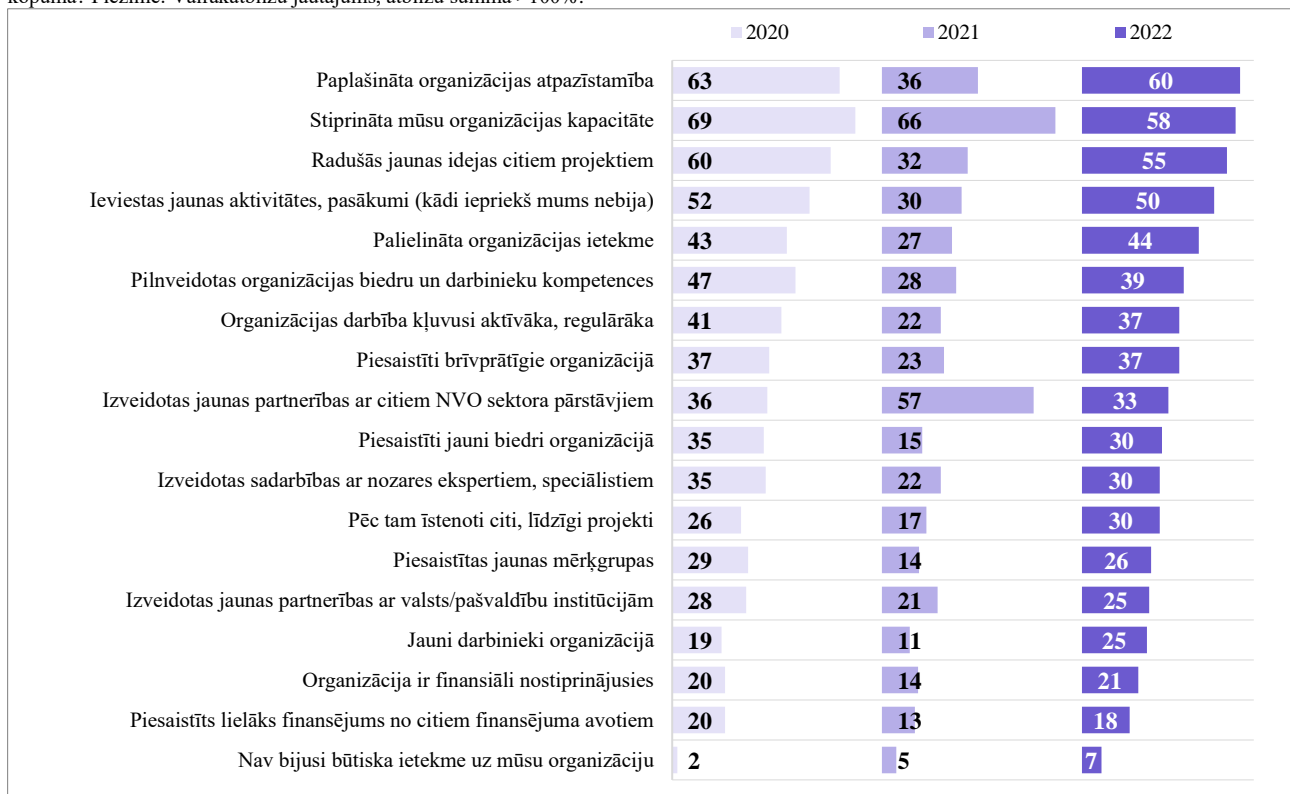
Papildus jānorāda arī uz kādu tendenci – pēdējo trīs gadu periodā ir pieaudzis tādu organizāciju īpatsvars, kuras norāda, ka Programmas projektiem nav būtiskas ietekmes uz organizāciju. Ja 2020. gadā tādu bija 2%, tad 2021. gadā 5% un 2022. gadā jau 7%.

Kopumā šie dati liecina, ka Programmas ietvaros īstenotajiem projektiem ir būtiska ietekme arī uz pašām organizācijām, vidējā un ilgtermiņā stiprinot to kapacitāti un ilgspēju. Pie tam – pozitīvā ietekme novērojama gan attiecībā uz makro, gan mikro projektu īstenotājiem.

Grafiks 32. Īstenoto projektu ietekme uz organizācijām (pašnovērtējums) (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Ja domājat par konkrēto projektu/projektiem, kurus īstenojāt ar programmas “NVO fonds” atbalstu, kāda bijusi to ietekme uz Jūsu organizāciju kopumā? Piezīme: Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%.

Tabula 20. Īstenoto projektu ietekme uz organizācijām (pašnovērtējums) projektu veidu dalījumā (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Ja domājat par konkrēto projektu/projektiem, kurus īstenojāt ar programmas “NVO fonds” atbalstu, kāda bijusi to ietekme uz Jūsu organizāciju kopumā?

Piezīme: Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%.

	KOPĀ	MAC	MIC
Paplašināta organizācijas atpazīstamība	60	80	53
Stiprināta mūsu organizācijas kapacitāte	58	80	51
Radušās jaunas idejas citiem projektiem	55	69	60
Ieviestas jaunas aktivitātes, pasākumi (kādi iepriekš mums nebija)	50	64	47
Palielināta organizācijas ietekme	44	73	30
Pilnveidotas organizācijas biedru un darbinieku kompetences	39	67	28
Piesaistīti brīvprātīgie organizācijā	37	56	34
Organizācijas darbība kļuvusi aktīvāka, regulārāka	37	44	43
Izveidotas jaunas partnerības ar citiem NVO sektora pārstāvjiem	33	53	32
Piesaistīti jauni biedri organizācijā	30	33	34
Izveidotas sadarbības ar nozares ekspertiem, speciālistiem	30	51	23
Pēc tam īstenoti citi, līdzīgi projekti	30	44	30
Piesaistītas jaunas mērķgrupas	26	40	19
Izveidotas jaunas partnerības ar valsts/pašvaldību institūcijām	25	38	19
Jauni darbinieki organizācijā	25	36	19
Organizācija ir finansiāli nostiprinājusies	21	31	21
Piesaistīts lielāks finansējums no citiem finansējuma avotiem	18	29	19
Nav bijusi būtiska ietekme uz mūsu organizāciju	7	4	2

5.12. Programmas projektus īstenojušo organizāciju finanšu un darbības kapacitātes raksturojums

Izvērtējuma ietvaros pētījuma autori veica eksperimentālu papildu analīzi par Programmas projektu īstenošanu finanšu un darbības kapacitātes rādītājiem, balstoties organizāciju gada pārskatu datos. Par tām 217 organizācijām, kas ir īstenojušas vismaz vienu Programmas projektu, tika apkopota gada pārskatos pieejamā informācija par laika periodu no 2016. līdz 2021. gadam (gada pārskati tika iegūti Uzņēmuma reģistra informācijas portālā). Šie dati raksturo projektu īstenošanas kā vienotu mērķgrupu, ļaujot vērtēt Programmas mērķgrupas finanšu, cilvēkresursu un darbības kapacitātes izmaiņas vairāku gadu periodā.

Analizējot Programmas projektus īstenojušo organizāciju finanšu rādītājus³¹, redzams, ka 71% no šīm organizācijām 2021. gadā ir bijis rezerves fonds, 45% ir bijuši biedru naudas ieņēmumi, 58% ir saņēmuši ziedojumus, 61% saņēmuši dotācijas, 57% bijuši ieņēmumi no saimnieciskās darbības, 40% piesaistījuši ārvalstu fondu finansējumu. Tāpat šie dati liecina, ka 2021. gadā 74% organizāciju ir bijuši izdevumi algām. Vērtējot šo rādītāju izmaiņas pēdējo sešu gadu laika periodā, novērojams, ka **pakāpeniski samazinājies to organizāciju īpatsvars, kurām ir biedru naudas ieņēmumi** (no 51% 2016. gadā līdz 45% 2021. gadā), savukārt palielinājies to īpatsvars, kurām ir bijušas dotācijas (attiecīgi no 55% līdz 61%), kā arī kuras ir piesaistījušas ārvalstu finansējumu (no 33% līdz 40%). Tāpat novērojams, ka **pēdējo divu gadu laikā palielinājies to organizāciju īpatsvars, kuras gada pārskatos uzrāda izdevumus algām** (no 67% 2016. gadā līdz 74% 2021. gadā). Pārējo gada pārskatu kategoriju aspektā būtiskas izmaiņu tendences nav novērojamas.

Minētos rādītājus iespējams analizēt arī absolūtajos skaitļos. Gada pārskatos norādītie dati par darbinieku skaitu organizācijās liecina, ka **Programmas projektus īstenojušās organizācijas 2021. gadā kopumā nodarbina 1242 personas** un nodarbināto personu skaits pēdējo sešu gadu laikā ir būtiski pieaudzis (no 759 personām 2016. gadā).

Kopējie projektus īstenojušo organizāciju ieņēmumi 2021. gadā bijuši 47,0 milj. EUR un arī šis rādītājs pēdējo sešu gadu periodā ir būtiski pieaudzis (no 29,2 milj. EUR 2016. gadā). Projektu īstenošanu kopējais **rezerves fonds** pieaudzis no 13,41 milj. EUR 2016. gadā līdz 19,89 milj. EUR 2021. gadā. **Saņemtie ziedojumi** bijuši pieaugoši laika periodā no 2016. līdz 2018. gadam, bet pēc tam nav būtiski mainījušies un sastāda aptuveni 12,0 milj. EUR gadā.

Pieaugums novērojams saņemto **dotāciju** apjomā – no 9,4 milj. EUR 2016. gadā līdz 14,5 milj. EUR 2021. gadā. Tāpat pieauguma tendence vērojama **ārvalstu fondu finansējuma** piesaistē – no 4,4 milj. EUR 2016. gadā līdz 8,2 milj. EUR 2021. gadā.

³¹ Finanšu un cilvēkresursu analizē netika iekļauta biedrība "Latvijas Sarkanais Krusts", jo tās rādītāji atsevišķās kategorijās veido ekstremāli lielas rādītāju vērtības, kas radītu maldīgu priekšstatu par projektus īstenojušo organizāciju mērķgrupas kopējiem rādītājiem. Piemēram, darbinieku skaits šajā organizācijā atsevišķi ir lielāks, nekā visās pārējās organizācijās kopā, kopējos ieņēmumos šīs organizācijas rādītājs atsevišķi veidotu aptuveni 30%, savukārt saimnieciskās darbības ieņēmumos šīs organizācijas rādītājs ir vairākas reizes lielāks, nekā pārējām organizācijām kopā.

Biedru naudas veido nelielu daļu no kopējiem organizāciju ieņēmumiem. Pēdējo trīs gadu periodā tās arī ikgadēji samazinājušās un 2021. gadā sastāda kopumā tikai 267,1 tūkst. EUR.

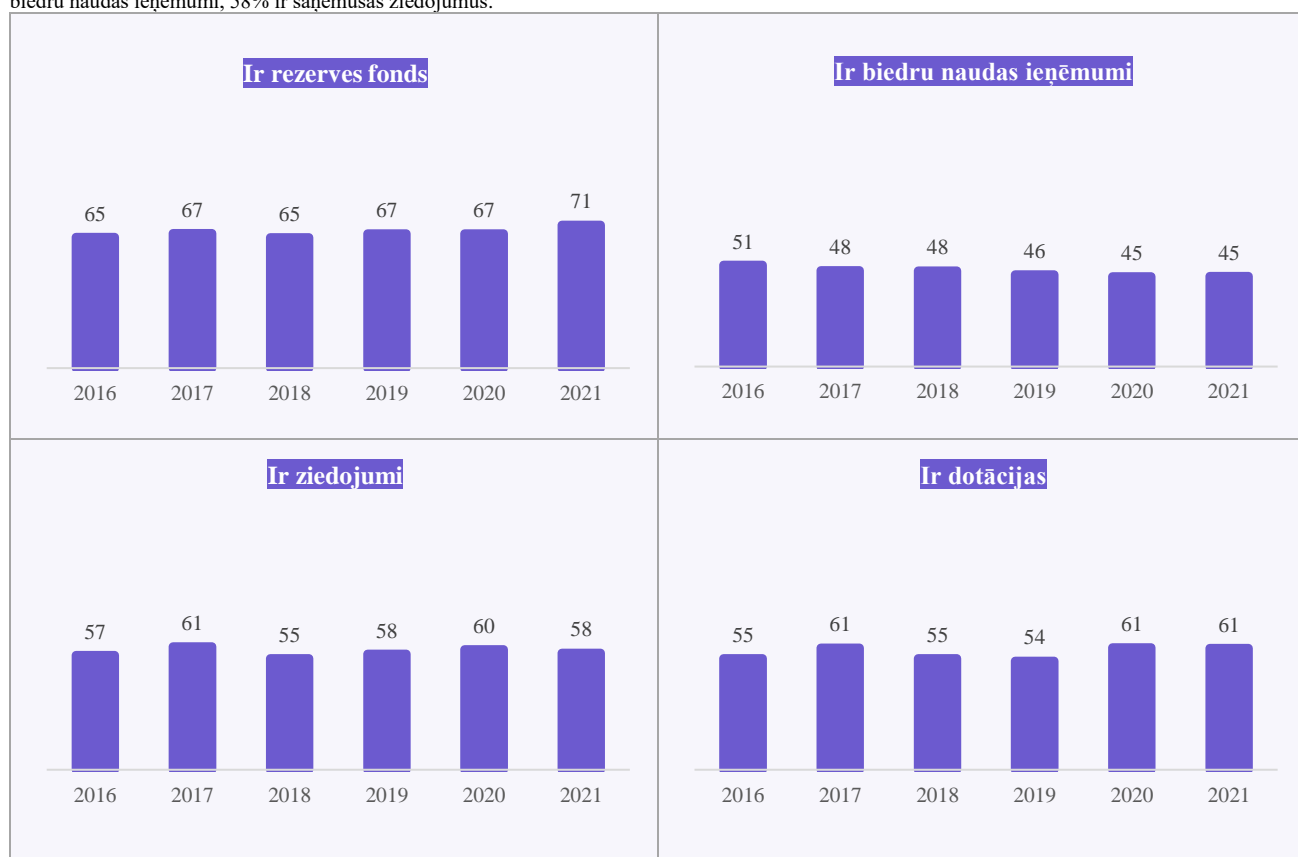
Gada pārskatu dati ļauj arī vērtēt **Programmas projektus īstenojušo organizāciju ieņēmumu struktūru**. Dati liecina, ka 2021. gadā šo **organizāciju kopējos ieņēmumos 31% veidoja saņemtās dotācijas, 27% ziedojumi, 17% ārvalstu fondu finansējums**, 18% citi ieņēmumi, bet 7% saimnieciskās darbības ieņēmumi. Pēdējo sešu gadu periodā **būtiskas izmaiņas ieņēmumu struktūrā nav notikušas** – nedaudz samazinājusies ieņēmumu daļa no ziedojumiem, vienlaikus paaugstinoties ārvalstu fondu finansējuma īpatsvaram kopējos ieņēmumos.

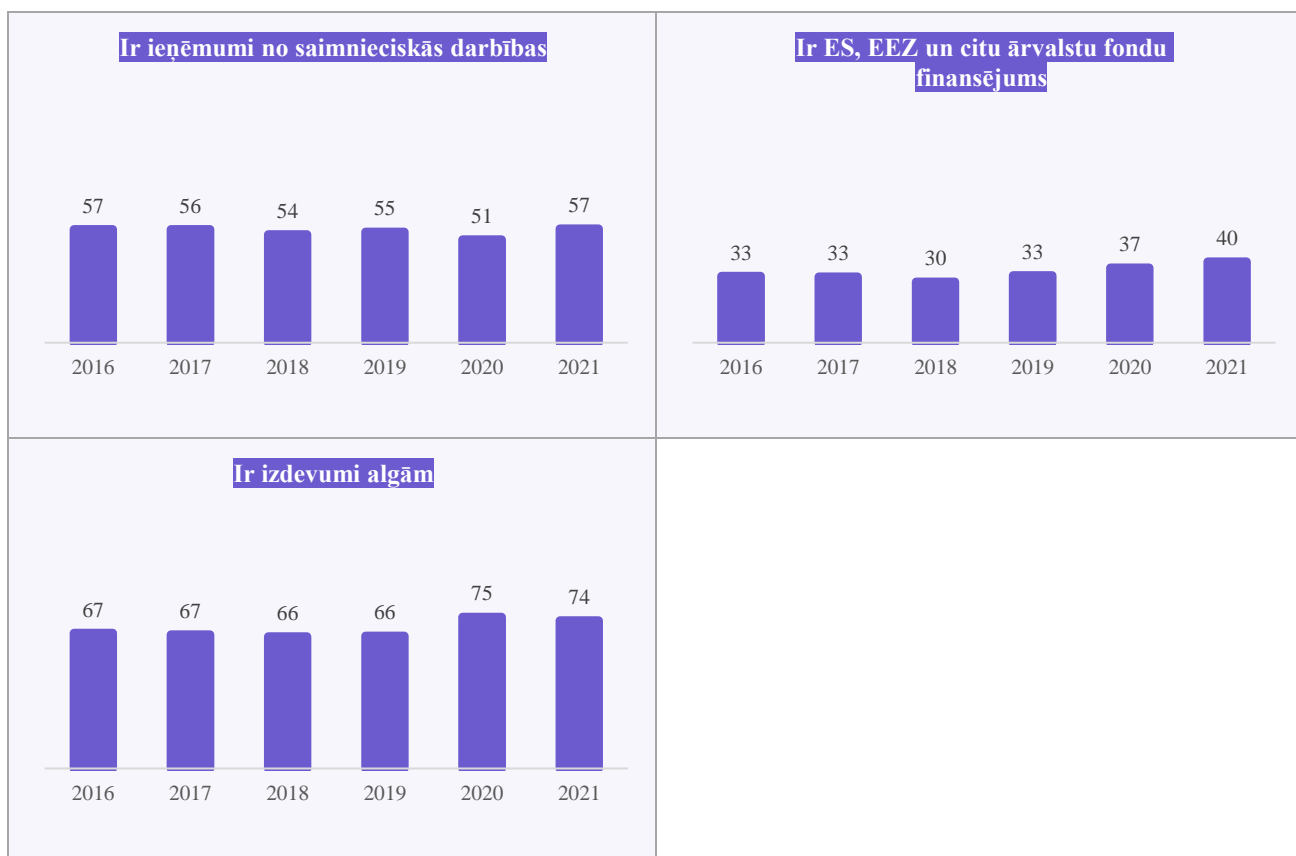
Lai gan kopumā šie dati liecina, ka **Programmas projektus īstenojušo organizāciju finanšu un cilvēkresursu kapacitāte ir pieaugusi**, tie neļauj apgalvot, ka Programmas ietvaros iegūtajam finansējumam ir bijusi determinējoša loma uz kapacitātes izmaiņām. Lai noteiktu Programmas ietvaros piesaistītā finansējuma tiešo vai netiešo ietekmi, būtu nepieciešams veikt padziļinātāku šo rādītāju analīzi. Tomēr šie rādītāji jebkurā gadījumā raksturo to, kāda veida organizācijas ir spējušas piesaistīt Programmas finansējumu.

Grafiks 33. Programmas projektus īstenojušo organizāciju finanšu un darbības kapacitātes rādītāji, % no visām organizācijām

Datu avots: Programmas projektus īstenojušo organizāciju gada pārskatu datu analīze.

Datu nolāišanas piemērs: 2021. gadā 71% no organizācijām, kuras īstenojušas Programmas projektus (jebkurā no gadiem), ir rezerves fonds, 45% ir biedru naudas ieņēmumi, 58% ir saņēmušas ziedojumus.

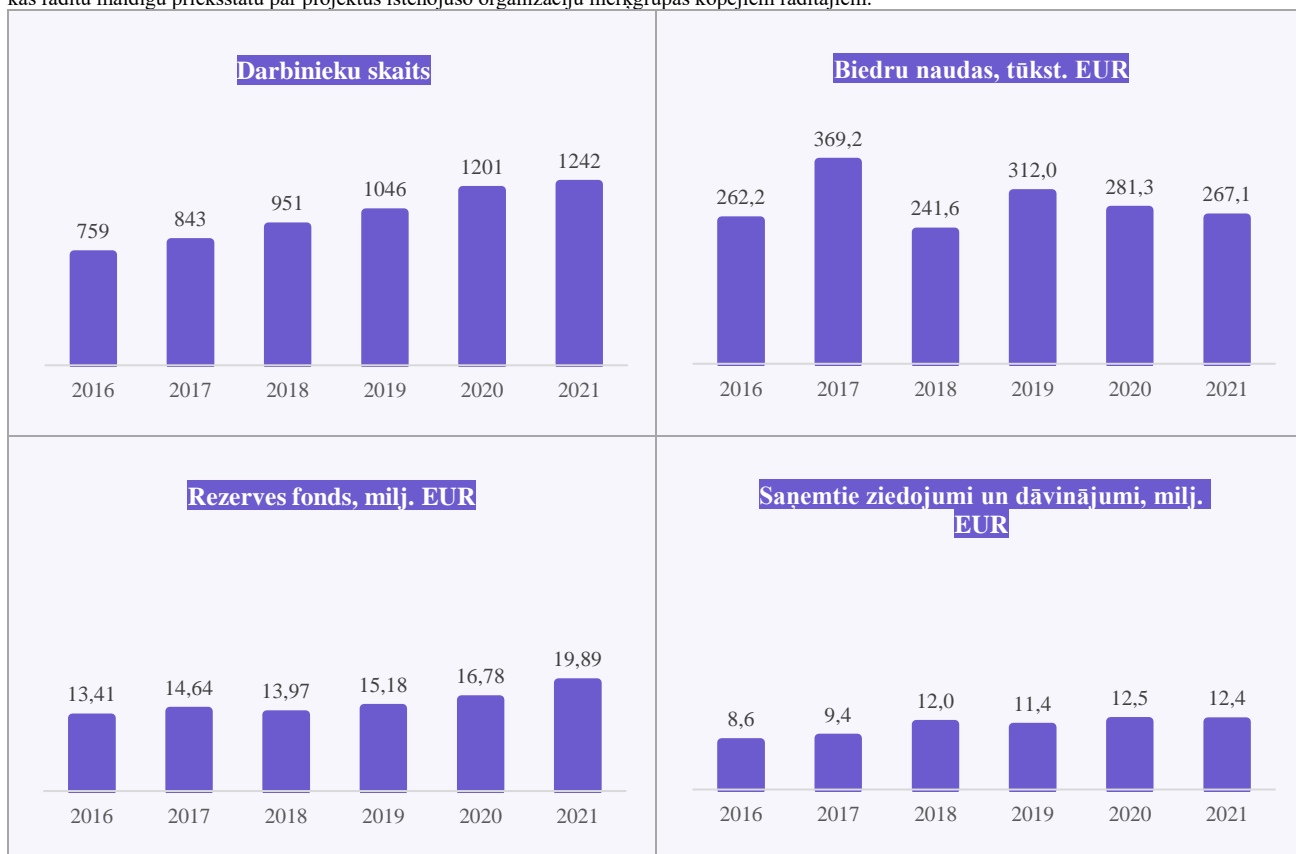

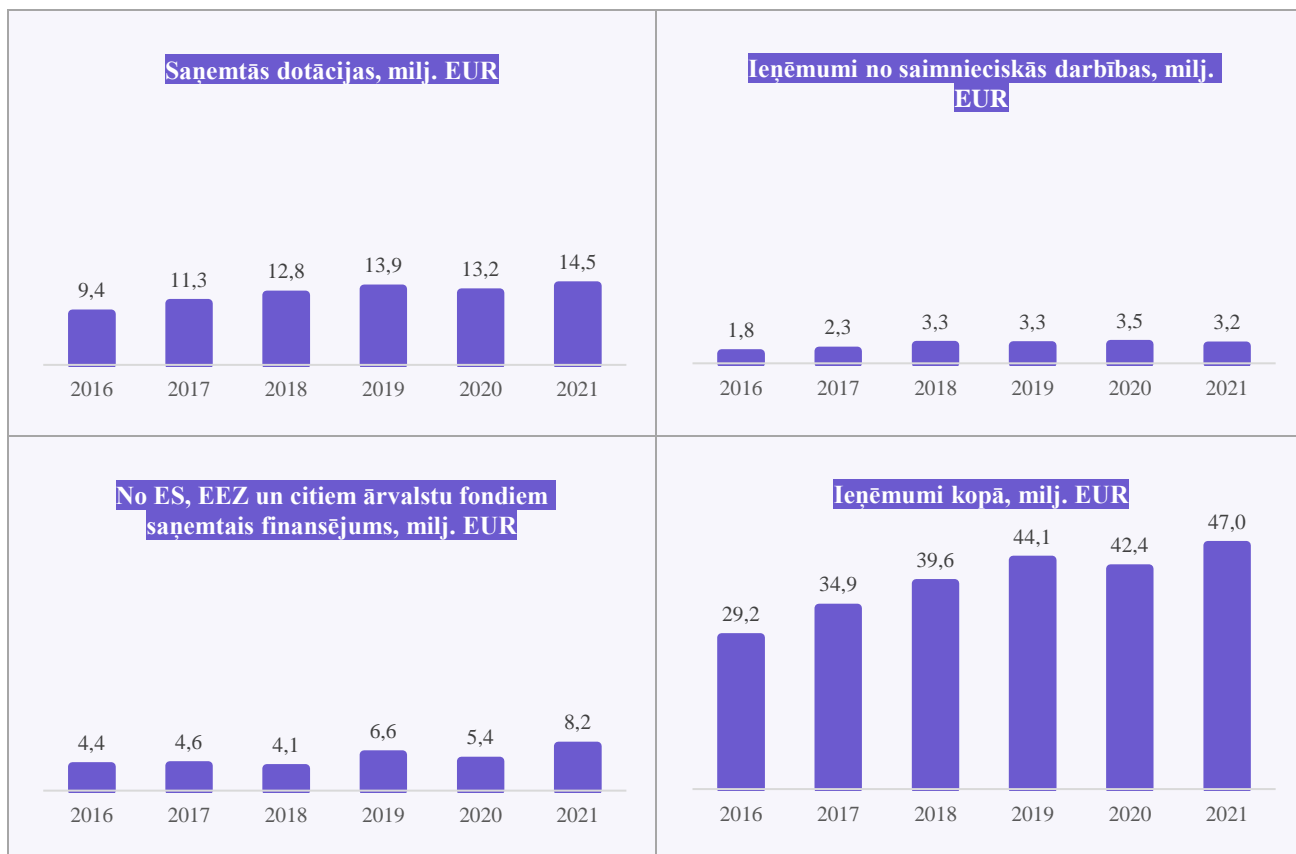

Grafiks 34. Programmas projektus īstenojušo organizāciju finanšu un darbības kapacitātes rādītāji

Datu avots: Programmas projektus īstenojušo organizāciju gada pārskatu datu analīze.

Piezīme: Datu analīzē nav iekļauta biedrība "Latvijas Sarkanais Krusts", jo tās rādītāji atsevišķās kategorijās veido ekstremāli lielas rādītāju vērtības, kas radītu maldīgu priekšstatu par projektus īstenojušo organizāciju mērķgrupas kopējiem rādītājiem.

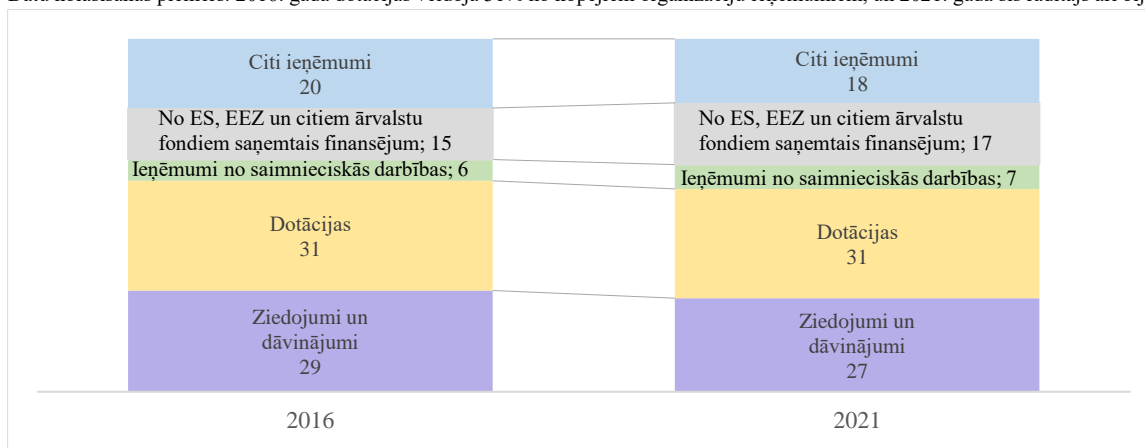

Grafiks 35. Programmas projektus īstenojušo organizāciju ieņēmumu struktūra

Datu avots: Programmas projektus īstenojušo organizāciju gada pārskatu datu analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2016. gadā dotācijas veidoja 31% no kopējiem organizāciju ieņēmumiem, un 2021. gadā šis rādītājs arī bija 31%.

6. PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS IEGULDĪJUMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS NOTEIKTO MĒRĶU SASNIEGŠANĀ

6.1. Ieguldījums programmas “NVO fonds” rezultātu sasniegšanā

2020. gada izvērtējumā ir sniegts detalizēts pārskats³² par programmas rezultātu definēšanu un izmaiņām katrā no projektu konkursa gadiem, kā arī izaicinājumiem, kas saistīti ar projektu ieguldījuma identificēšanu. Šeit vēlreiz uzsvērsim tikai **būtiskākos apsvērumus, kas jāņem vērā analizējot un interpretējot īstenoto projektu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā.**

Būtisks apsvērums saistīts ar faktu, ka **programmas rezultāti definēti plaši un vispārīgi.** Daļa definēto rezultātu var tikt konkrēti identificēti projektu saturā (piemēram, "veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos", "veicināta NVO savstarpējā sadarbība", "veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO", "nodrošināta datu un pierādījumus balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde" u.c.), bet daļa ir pārāk vispārīgi, lai būtu iespējams identificēt korelāciju starp projekta aktivitātēm un sasniedzamo rezultātu (piemēram, "veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem", "veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram", "veicināta piederība Latvijai" u.c.). **Lai gan par lielāko daļu rezultātu ir iespējams vairāk vai mazāk drošticami noteikt, vai projekti ir bijuši uz tiem vērsti, noteikt īstenoto projektu reālo ietekmi uz konkrētajiem rezultātiem ir apgrūtināts.** Tas, savukārt, lielā mērā saistīts ar faktu, ka konkrētu rezultātu sasniegšanu ietekmē ļoti daudzi un dažādi faktori, ne tikai konkrēto projektu īstenošana (bet arī dažādu citu projektu īstenošana, ārēji ietekmes faktori u.tml.). Proti, **nav iespējams nodalīt tikai konkrēto īstenoto projektu ietekmi no citiem ietekmes faktoriem.**

Otrs būtisks apsvērums – **atšķiras projektu iesniedzēju izpratnes līmenis un spēja attiecināt savas aktivitātes uz plaši un vispārīgi formulētajiem rezultātiem.** Lai veiktu datu apkopošanu par projektu ietekmi uz programmas rezultātiem, kopš 2019. gada projekta iesnieguma veidlapā iesniedzējam ir jānorāda, uz kuru no programmas sasniedzamajiem specifiskajiem rezultātiem (vai vairākiem) projekts ir vērsts, kāds ir sasniedzamā rezultāta indikators un skaitliskā mērvienība. Pirms noslēguma pārskata iesniegšanas projektu īstenotāji tiek aicināti vēlreiz izvērtēt plānotās/īstenotās aktivitātes un noslēguma pārskatos sniegt informāciju par sasniegtajiem rezultātiem. Analizējot pēdējo trīs gadu posmā īstenoto projektu iesniegumus un noslēguma pārskatus, secināms, ka lielākajā daļā gadījumu kā kvantitatīvos rezultātus organizācijas norāda īstenotos pasākumus un aktivitātes, savukārt kā kvalitatīvos rezultātus norāda formālo atbilstību kādam no programmas rezultātiem un/vai sniedz vispārīgu aprakstu. Tādējādi **vairumā gadījumu projektu īstenotāju norādītie kvantitatīvie rezultāti dublē aktivitāšu sadaļu, bet kvalitatīvie rezultāti – projekta atbilstības programmas rezultātiem definējumu.** Savukārt atbilstība programmas rezultātiem bieži vien tiek definēta ļoti plaši, deklarējot atbilstību pēc iespējas vairāk rezultātiem. Līdz ar to šie pašu organizāciju sniegtie novērtējumi

³² Skatīt 2020. gada izvērtējuma 7.1.nodaļu.

par ieguldījumu rezultātu sasniegšanā lielā daļā gadījumu ir subjektīvi un nepamatoti plaši. Tai pat laikā jāuzsver, ka tie pētniekiem ir bijuši noderīgi, lai sniegtu papildu informāciju un izpratni par īstenotā projekta kontekstu un projekta īstenotāju redzējumu par sasniegtajām mērķauditorijām un ietekmēm. Vienlaikus tas arī netieši bijis pamudinājums projektu īstenotājiem domāt par projektu ietekmi plašākā mērogā un tvērumā. Tādēļ – lai gan precīziem ietekmes mērījumiem šie apraksti bieži vien nav noderīgi, tomēr to netiešā ietekme uz projektu ietekmes novērtēšanu kopumā ir būtiska.

Kā risinājumu precīzākai ietekmes mērīšanai 2020. gada izvērtējumā pētnieki definēja metodoloģiju, kas paredzēja katru no īstenojamiem projektiem novērtēt divos aspektos: (1) vai projekts kopumā ir vērstu uz konkrēto rezultātu sasniegšanu (ir/nav), (2) cik būtiska ir katra projekta ietekme uz katru konkrēto rezultātu (skalā no 0 līdz 10). Pēc šīs metodoloģijas tiek vērtēts projektu ieguldījums arī šajā izvērtējumā. Šie vērtējumi ļauj identificēt, vai projekti vispār ir vērsti uz konkrētajiem rezultātiem un potenciāli cik būtisks varētu būt to ieguldījums rezultātu sasniegšanā.

Lai veiktu īstenoto projektu vērtēšanu, izvērtējumā tika izmantota **ekspertu vērtējuma metode** – projekti pēc nejaušības principa tika sadalīti starp izvērtējuma darba grupas trim ekspertiem-pētniekiem, un katrs veica sev piekritīgo projektu noslēguma pārskatu satura analīzi, katram projektam piešķirot vērtējumu 10-punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no programmas 10 rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi). Tā rezultātā tika iegūts vērtējums divos aspektos: (1) projektam ir/nav ietekmes uz konkrētajiem programmas rezultātiem, (2) cik izteikta jeb būtiska ir ietekme (vērtējums 10-punktu skalā, kur 0 nozīmē, ka ietekmes nav nemaz, bet 10, ka ietekme ir ļoti būtiska). Šie piešķirtie vērtējumi tiek izmantoti tālāk šajā nodaļā, lai novērtētu projektu ieguldījumu programmas rezultātu sasniegšanā.

Pēdējo trīs gadu Programmas konkursu nolikumos definētie sasniedzamie programmas rezultāti ir gandrīz identiski (ar nelielām tekstuālām redakcijām (skatīt tabulā zemāk)). 2020. gada izvērtējumā šis programmas rezultātu definējums tika attiecināts arī uz iepriekšējo gadu projektiem (kuros katrā no gadiem ir bijis atšķirīgs rezultātu definējums³³), lai būtu iespējams sniegt kopēju visa perioda projektu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā. Šie iepriekš veiktie vērtējumi iekļauti arī šajā izvērtējumā, lai pēctecīgi atainotu projektu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā laika periodā no 2016. līdz 2022. gadam.

³³ Detalizētāk par atšķirībām skatīt 2020. gada izvērtējuma 7.1.nodaļu.

Tabula 21. Programmas rezultātu definējums

Piezīme: Treknrakstā norādītas rezultātu definējuma atšķirības no 2021. gada.

2020 ³⁴	2021 ³⁵	2022 ³⁶
Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā	Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē ³⁷ noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā	Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā
Veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem	Veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem	Veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem
Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos	Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos	Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru
Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru	Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru	Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli
Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs	Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs	Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs
Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram	Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram	Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram
Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde	Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde	Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde
Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā	Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā	Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā
Veicināta piederības sajūta Latvijai	Veicināta piederība Latvijai	Veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai
Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja tostarp Latvijas reģionos	Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja	Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja

Veiktā projektu satura vērtēšana liecina, ka **absolūtais vairākums** (vairāk nekā 85% no visiem) **2022. gada projektu ir bijuši tieši vai netieši vērsti uz šādu rezultātu sasniegšanu**: veicināta **NVO kapacitāte** un veiktspēja (100%), veicināta **uzticēšanās nevalstiskajam sektoram** (97%), veicināta **iedzīvotāju iesaiste** NVO un veicināts brīvprātīgais darbs (90%), veicināta **sabiedrības aktivitāte** un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā (87%), veicināta **sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību** un līdzdalības veidiem (85%). Arī pārējo programmas rezultātu aspektā novērojams, ka puse vai vairāk projektu ir bijuši uz tiem vērsti. **Salīdzinoši zemākie rādītāji ir divu programmas rezultātu aspektā**: veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai (uz to bijuši vērst 49% projektu), nodrošināta datos un pierādījumos balstītu

³⁴ 2020.g. konkursa nolikums.

³⁵ 2021.g. konkursa nolikums.

³⁶ 2022.g. konkursa nolikums.

³⁷ Ar pasvītrojumu norādītas redakcionālās atšķirības abu gadu programmas rezultātu definējumā.

priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde (47% projektu). Jāuzsver – **lielākā daļa īstenoto projektu vienlaikus ir bijuši vērsti uz gandrīz visiem definētajiem desmit programmas rezultātiem.**

Vērtējot projektu atbilstību programmas rezultātiem projektu veidu griezumā, novērojams, ka **makro un mikro projektu grupā vienlīdz daudz projektu ir bijuši vērsti uz tādiem mērķiem kā:** veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram, veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs. Uz piederības Latvijai un latviešu valodai veicināšanu izteikti biežāk bijuši orientēti mikro projekti (66% no projektiem, kamēr makro projektu grupā tikai 37%). Savukārt visos pārējos programmas rezultātos makro projekti uz konkrēto rezultātu sasniegšanu bijuši orientēti vairāk. Tai pat laikā jāuzsver, ka uz 9 no 10 rezultātiem bijuši vērsti arī lielākā daļa mikro projektu (rādītāji nav zemāki par 58%). Izņēmums ir datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu izstrāde, uz ko bijuši vērsti 57% makro un 34% mikro projekti.

Lai gan lielākā daļa projektu ir bijuši vērsti uz konkrētiem programmas rezultātiem, ne visu projektu ietekme uz tiem ir vienāda. Kādam projektam ietekme uz konkrētu rezultātu var būt ļoti izteikta, bet kādam tikai neliela un pastarpināta. Tādēļ **papildus tika noteikta arī ietekmes izteiktība jeb būtiskums,** veicot projektu satura analīzi un katram projektam piešķirot vērtējumu 10-punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no programmas 10 rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi).

Kopumā ietekmes izteiktības vērtējumi liecina, ka **būtiskākā 2022. gadā īstenoto projektu ietekme ir uz tādiem programmas rezultātiem kā:** veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja (6,9 punkti 10punktu skalā), veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram (5,9 punkti), nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā (5,8 punkti), veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā (5,8 punkti). Statistiski **šie rādītāji vērtējami kā viduvēji – lielākā daļa projektu bijuši vērsti uz gandrīz visiem no definētajiem desmit programmas rezultātiem, bet to ietekme bijusi viduvēja** (lielā mērā tādēļ, ka rezultāti definēti vispārīgi un plaši, savukārt projektos īstenotas konkrētas, šaurāk fokusētas aktivitātes). Salīdzinoši vismazākā ietekme projektiem bijusi uz tādiem programmas rezultātiem kā: nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde (3,3 punkti 10punktu skalā), veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai (3,1 punkts).

Jāuzsver arī, ka ne visos gadījumos, kad projekti ir vērsti uz kādu no rezultātiem, to satura potenciālā ietekme uz rezultātu sasniegšanu ir izteikta. Piemēram – lai gan kopumā 49% no projektiem ir vērsti uz piederības Latvijai veicināšanu, šo projektu potenciālā ietekme uz šāda rezultāta sasniegšanu novērtēta tikai ar 3,1 punktu. Tas netieši varētu liecināt par to, ka **projektu īstenotāji nereti iekļauj formālas aktivitātes, lai demonstrētu atbilstību pēc iespējas dažādiem programmas rezultātiem, bet to efektivitāte ir zema.** Īpaši tas novērojams divu programmas rezultātu aspektā. Jau iepriekš minētājā, kā arī – 47% projektu ir iekļautas aktivitātes pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrādei, tomēr to potenciālā ietekme uz rezultāta sasniegšanu novērtēta tikai ar 3,3 punktiem. Tas skaidrojams ar faktu, ka aktivitātes, kuras projektu īstenotāji plāno datu un informācijas apkopošanai un analīzei, ļoti retos gadījumos ir reprezentatīvas un pamatotas.

Piemēram, tiek paredzēta iedzīvotāju viedokļu apkopošana, bet tā netiek īstenota reprezentatīvām socioloģiskām metodēm. Nereti arī novērojams, ka tikušas īstenotas aptaujas vai intervijas, bet to dati un informācija nav analizēta un apkopota, nav pieejami to rezultāti.

Salīdzinot makro un mikro projektu potenciālās ietekmes uz rezultātu sasniegšanu vērtējumus, novērojams, ka gadījumos, kad mikro projektos iekļautas aktivitātes, kas līdz šim vairāk bijušas lielo organizāciju ikdienas aktivitāšu lokā, šo aktivitāšu ietekmes vērtējumi ir ļoti zemi. Tas attiecas uz tādām aktivitātēm kā interešu aizstāvība, līdzdalība rīcībpolitikā, pierādījumos balstītu priekšlikumu izstrāde. Tas liecina, ka **šobrīd mazajām organizācijām ir nepietiekama kompetence un arī kapacitāte dot ieguldījumu šādu plaša mēroga un vispārīgu rezultātu sasniegšanā.** Tai pat laikā mikro projektu ietekmes vērtējumi ir gandrīz identiski makro projektu ietekmes vērtējumiem tādos aspektos kā sabiedrības aktivitātes veicināšana, brīvprātīgā darba veicināšana.

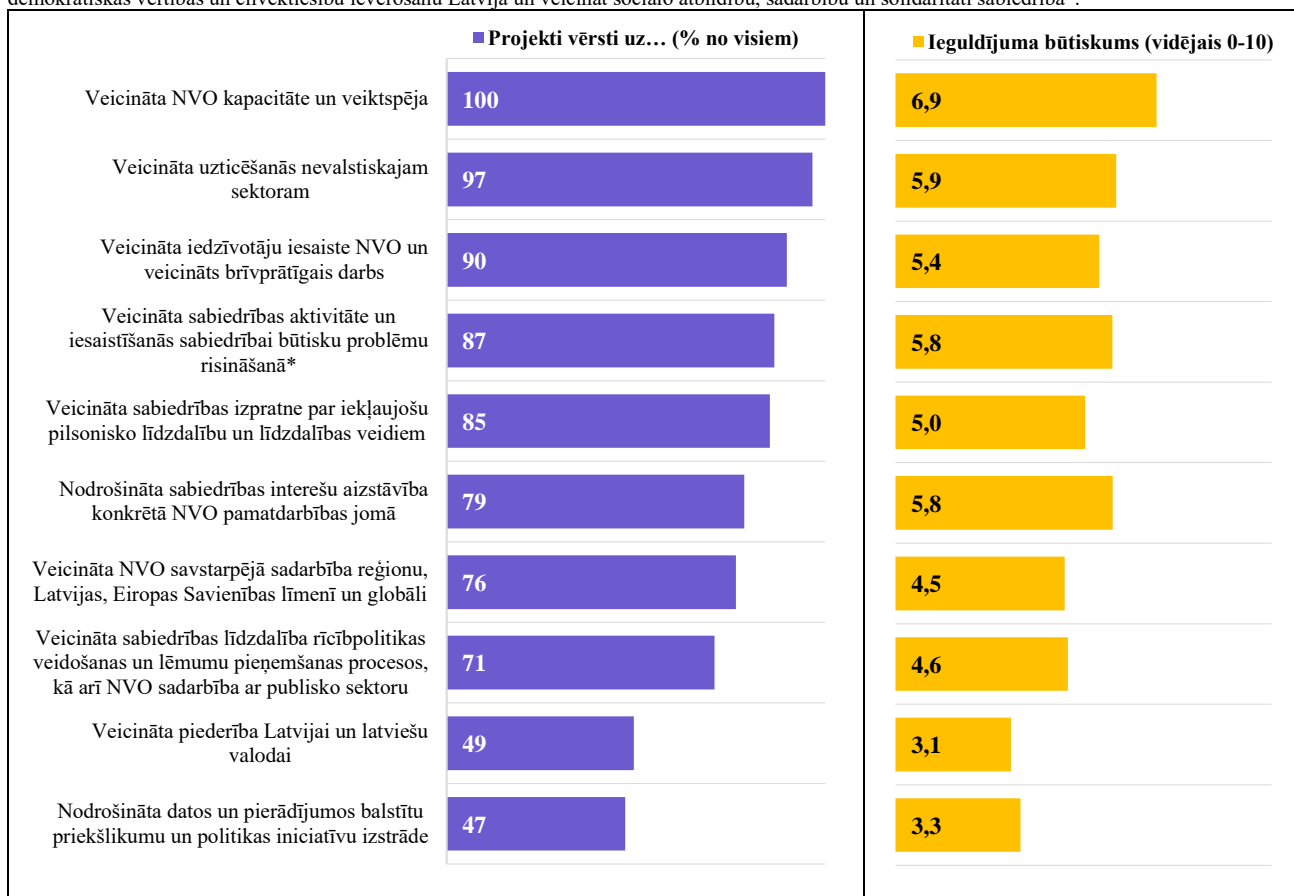
Vērtējot projektu potenciālo ietekmi uz rezultātu sasniegšanu ilgākā laika periodā (**2016.-2022.g.**), atsevišķas tendences ir novērojamas. Lielākajā daļā no 10 Programmas rezultātiem rādītāji par projektu vērstību uz tiem un ieguldījuma būtiskumu pēdējo trīs gadu periodā bijuši pieaugoši. **Izteikta lejupejoša tendence novērojama tikai divu Programmas rezultātu aspektā.** Būtiski mazinājies tādu projektu īpatsvars, kas veicina piederību Latvijai un latviešu valodai (no 99% 2020. gadā līdz 49% 2022. gadā, ieguldījuma būtiskuma kritums no 3,9 līdz 3,1 punktam). Savukārt pierādījumos balstītu priekšlikumu izstrādes aspektā novērojams – lai gan uz šo rezultātu vērsto projektu īpatsvars nav būtiski mainījies ir aptuveni 50%, tomēr kopš 2018. gada ik gadu samazinās projektu ieguldījuma būtiskums šī rezultāta sasniegšanā (no 5,2 punktiem 2018. gadā līdz 3,3 punktiem 2022. gadā). Tas liecina, ka projektu īstenotāji šādas aktivitātes iekļauj projektos, tomēr tās ik gadu kļūst formālākas un ar zemāku kvalitāti attiecībā uz datu kvalitāti.

Grafiks 36. Projektu ieguldījums programmas rezultātu sasniegšanā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 97% no visiem īstenotajiem projektiem ir bijuši vērsti uz programmas rezultātu “Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja”, un šo projektu ieguldījuma būtiskums vidēji vērtējams ar 5,7 punktiem 10-punktu skalā.

Piezīmes: *saīsināts no “Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā”.

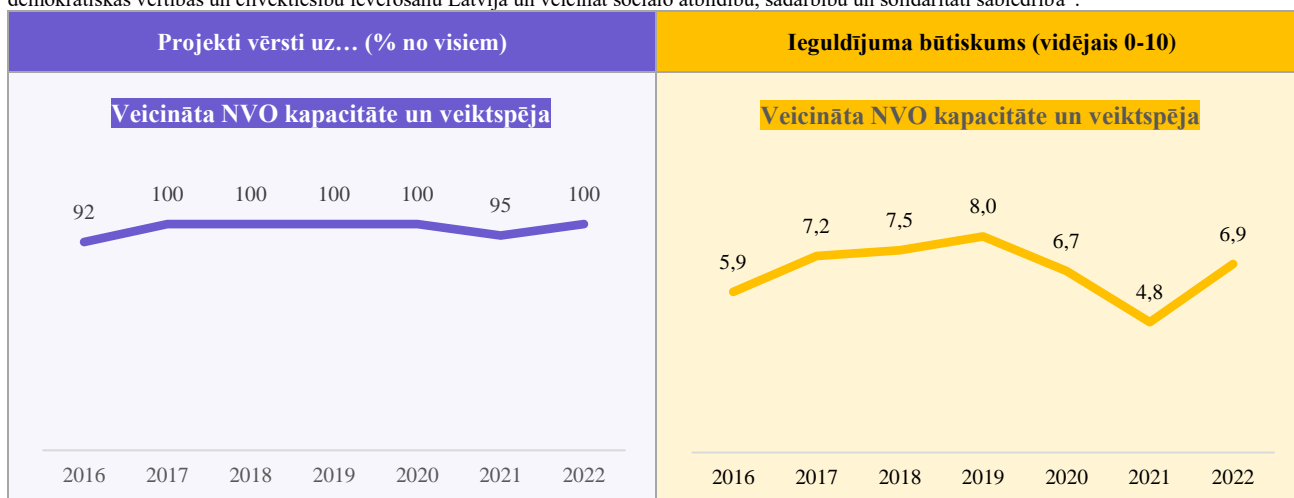

Grafiks 37. Projektu ieguldījums programmas rezultātu sasniegšanā: dalījumā pa gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 95% no visiem 2022. gadā īstenotajiem projektiem ir bijusi ietekme uz programmas rezultātu “Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja” un to ieguldījuma būtiskums bijis vidēji 6,9 punkti 10punktu skalā.

Piezīmes: *saīsināts no “Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā”.

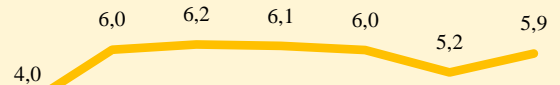

Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram

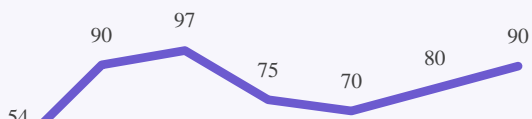
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram

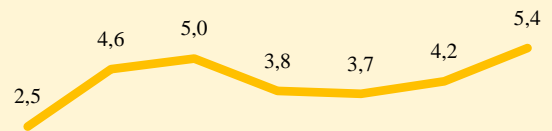
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā*

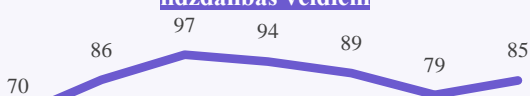
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā*

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā

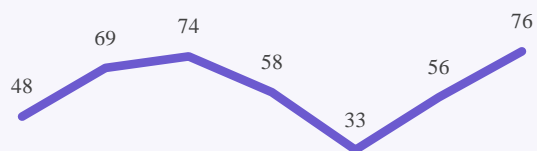
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru

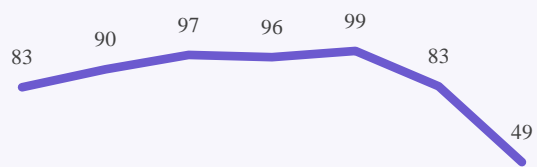
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai

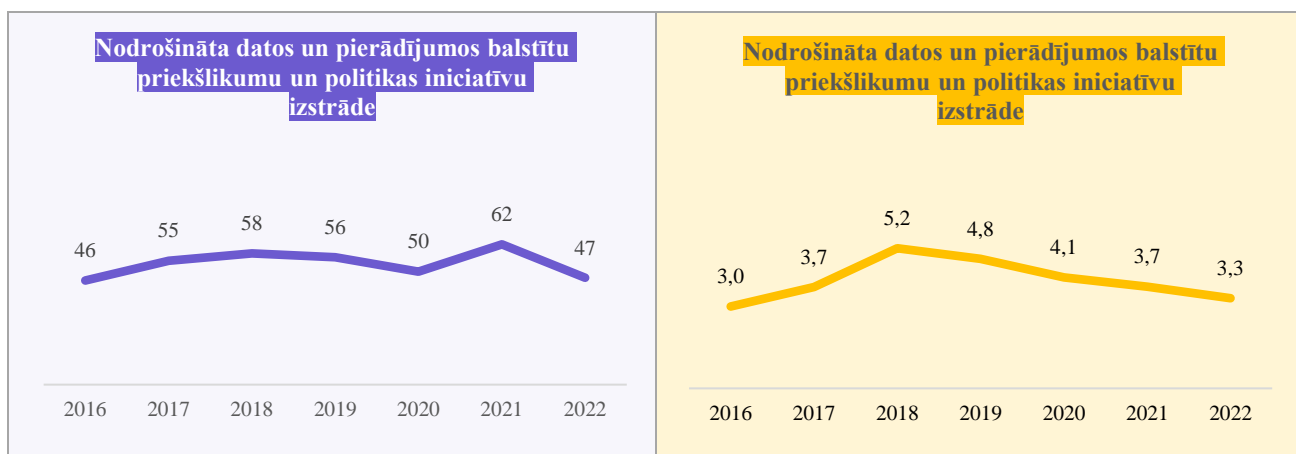

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Tabula 22. Projektu ieguldījums programmas rezultātu sasniegšanā projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: *saīsināts no "Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā".

	Projekti vērsti uz... (% no visiem)		Ieguldījuma būtiskums (vidējais 0-10)	
	MAC	MIC	MAC	MIC
Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja	100	100	7,9	5,6
Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram	100	92	6,9	4,4
Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs	92	87	6,0	4,7
Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā*	94	76	6,9	4,2
Veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem	90	79	5,5	4,4
Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā	88	66	7,4	3,6
Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli	82	68	5,6	3,1
Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru	80	58	5,8	2,9
Veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai	37	66	2,1	4,3
Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde	57	34	4,4	1,9

6.2. Ieguldījums programmas "NVO fonds" mērķa sasniegšana

Pēc detalizētas analīzes par īstenoto projektu ieguldījumu konkrētu programmas rezultātu sasniegšanā tika veikts **kopnovērtējums par to ietekmi uz programmas mērķa sasniegšanu**. Analizējot projektu iesniegumos un projektu noslēguma pārskatos sniegto informāciju, izvērtējuma eksperti-pētnieki katram projektam piešķīra ieguldījuma vērtējumu skalā no 0 "nav nekāda ieguldījuma" līdz 10 "ir ļoti būtisks ieguldījums". Kopējo vērtējumu veido visu trīs ekspertu vērtējumu vidējās vērtības.

Tabula 23. Programmas mērķa definējums nolikumos³⁸

2020	2021	2022
Vispārīgais mērķis ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā	Programmas mērķis ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā	Programmas mērķis ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā

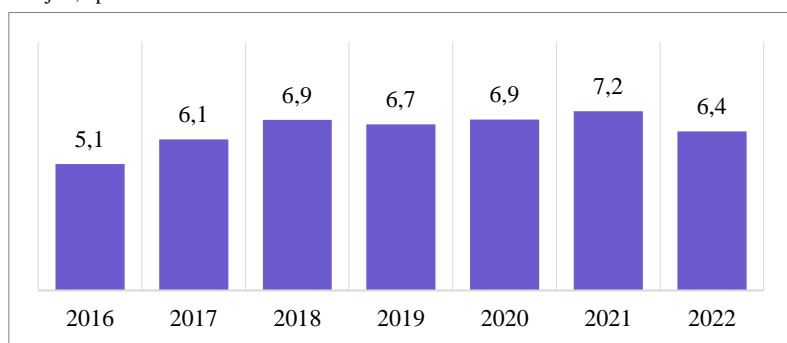
³⁸ Plašāku izvērsumu par programmas mērķa definējumiem iepriekšējos gados skatīt 2020. gada izvērtējuma 7.1.nodaļā.

Šie vērtējumi liecina, ka **2022. gadā samazinājies projektu ieguldījums Programmas mērķa sasniegšanā** – 10punktu skalā tas vidēji ir 6,4 punkti. Līdz 2021. gadam tas ik gadu bija pieaugošs, bet šajā gadā samazinājies līdz aptuveni 2017. gada līmenim. Šīs izmaiņas skaidrojamas ar faktu, ka 2022. gada projektos salīdzinoši daudz bijušas aktivitātes, kas tiešā veidā nav attiecināmas uz pilsoniskās sabiedrības tematisko jomu. Izteikti vairāk šādu aktivitāšu bijis mikro projektu ietvaros. To rāda arī vērtējumi projektu veida dalījumā – makro projektu aspektā novērojams rādītāja pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu (no 7,4 līdz 7,6), savukārt mikro projektu aspektā izteikts kritums (no 7,0 līdz 4,8). Tas liecina, ka **mikro projektu ietvaros bijušas aktivitātes, kuru sasaiste ar Programmas mērķi ir diskutabla**. Šie rādītāji lielā mērā sasaucas arī ar 6.1. nodaļā sniegtajiem rādītājiem par projektu ieguldījumu Programmas rezultātu sasniegšanā – ieguldījuma būtiskuma rādītāji visu rezultātu aspektos ir viduvēji.

Grafiks 38. Projektu ieguldījums programmas mērķa sasniegšanā (vidējais vērtējums 0-10)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolāšanās piemērs: 10punktu skalā 2022.gadā īstenoto projektu ieguldījums programmas mērķa sasniegšanā izvērtējuma ekspertu novērtējumā ir vidēji 6,4 punkti.

Tabula 24. Projektu ieguldījums programmas mērķa sasniegšanā (vidējais vērtējums 0-10) projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020	2021	2022
VISI PROJEKTI	6,9	7,2	6,4
MAC	7,8	7,4	7,6
MIC	6,4	7,0	4,8

6.3. Ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā

NVO fonda darbība ir saskaņota ar un izriet no sabiedrības integrācijas politikas. Izstrādājot 2022. gada Programmas projektu konkursa dokumentāciju, nolikums saskaņots ar “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam”³⁹ (turpmāk – SPASAP 2021.–2027.) Programma sniedz ieguldījumu 2. rīcības virziena “Demokrātijas kultūra un iekļaujošs pilsoniskums” uzdevumu sasniegšanā. Šim rīcības virzienam atbilstošie politikas rezultāti apkopoti tabulā.

³⁹ Ministru kabineta 2021.gada 5. februāra rīkojums Nr.72 (prot. Nr.12 24§)

Tabula 25. Sasniedzamie SPASAP 2021.-2027. politikas rezultāti

SPASAP 2021.–2027. politikas rezultāti
Palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs
Pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību
Uzlabojusies iedzīvotāju savstarpējā sadarbība un uzticēšanās
Paaugstinājies visas sabiedrības pilsoniskā un politiskā uzticēšanās

Bez tabulā iekļautajiem attiecīgā rīcības virziena politikas rezultātos iekļauts vēl viens: “Uzlabojusies iedzīvotāju medijpratība”. Minētais politikas rezultāts tiešā veidā neattiecas uz Programmas darbības jomu, tādēļ tas analizē nav iekļauts. 2022. gada projektu satura analīze liecina, ka vienā projektā ir iekļautas aktivitātes, kas netieši varētu tikt uzskatītas par medijpratību sekmējošām (naida runas monitorings sociālajos tīklos).

Līdz 2021. gadam Programmas projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā tika noteikts atbilstoši dokumentā “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāns 2019.–2020. gadam” (turpmāk – NIPSIPP 2019.–2020.) definētajiem septiņiem politikas rezultātiem. Lai šī izvērtējuma ietvaros būtu iespējams ilgtermiņā vērtēt Programmas projektu ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā, pētnieki identificēja abu minēto plānošanas dokumentu politikas rezultātu savstarpējo saattiecināmību (skatīt tabulā zemāk). No četriem SPASAP 2021.–2027. definētajiem politikas rezultātiem trīs ir saattiecināmi ar NIPSIPP 2019.–2020. ietvaros definētajiem, un to aspektā iespējams vērtēt Programmas projektu ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā arī ilgtermiņā.

Tabula 26. Politikas rezultātu saattiecināmība starp SPASAP 2021.-2027. un NIPSIPP 2019.-2020.

SPASAP 2021.–2027. politikas rezultāti	NIPSIPP 2019.–2020. politikas rezultāti
Palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs	Pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs
Pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību	Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi
Uzlabojusies iedzīvotāju savstarpējā sadarbība un uzticēšanās	Uzlabojusies dažādu sabiedrības grupu (personu) savstarpējā uzticēšanās un savstarpējā sadarbība
Paaugstinājies visas sabiedrības pilsoniskā un politiskā uzticēšanās	---

Tāpat kā programmas rezultātu un vispārīgā mērķa novērtēšanā, arī īstenoto projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā ticis iegūts, pamatojoties izvērtējuma ekspertu-pētnieku katram projektam piešķirtajiem vērtējumiem, par to ieguldījumu konkrētu politikas rezultātu sasniegšanā. Lai veiktu visu īstenoto projektu vērtēšanu pēc to ieguldījuma politikas rezultātu sasniegšanā, projekti pēc nejaušības principa tika sadalīti starp izvērtējuma darba grupas trim ekspertiem-pētniekiem, un katrs veica sev piekritīgo projektu satura analīzi, katram projektam piešķirot vērtējumu 10 punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no politikas četriem rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi). Tā rezultātā tika iegūts vērtējums divos aspektos: (1) projektam ir/nav ietekmes uz konkrētajiem politikas rezultātiem, (2) cik izteikta jeb būtiska ir ietekme (vērtējums 10 punktu skalā, kur 0 nozīmē, ka ietekmes nav nemaz, bet 10, ka ietekme ir ļoti būtiska). Šie piešķirtie vērtējumi tiek izmantoti tālāk šajā nodaļā, lai novērtētu projektu ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā.

Veiktā projektu satura vērtēšana liecina, ka **uz diviem no politikas rezultātiem bijuši vērsti 90% Programmas projektu**: palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs, uzlabojusies iedzīvotāju savstarpējā sadarbība un uzticēšanās. Savukārt **uz pārējiem diviem politikas rezultātiem bijuši vērsti aptuveni 75% Programmas projektu**: pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību (75%), paaugstinājusies visas sabiedrības pilsoniskā un politiskā uzticēšanās (73%).

Vērtējot projektu atbilstību politikas rezultātiem projektu veidu griezumā, novērojams, ka **makro projekti biežāk bijuši vērsti uz to sasniegšanu. Izņēmums ir politikas rezultāts “Uzlabojusies iedzīvotāju savstarpējā sadarbība un uzticēšanās”** – uz to bijuši vērsti 88% makro projekti, bet 92% mikro projekti. Divu politikas rezultātu aspektā, savukārt, īpaši izteikti novērojama makro projektu lielāka ietekme: pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību (uz to bijuši vērsti 90% makro un 55% mikro projekti), paaugstinājusies visas sabiedrības pilsoniskā un politiskā uzticēšanās (attiecīgi – 84% un 58%).

Lai gan lielākajai daļai projektu ir bijusi ietekme uz konkrētajiem politikas rezultātiem, ne visu projektu ietekme ir vienāda. Kādam projektam ietekme uz konkrētu rezultātu var būt ļoti izteikta, bet kādam tikai neliela un pastarpināta. Tādēļ papildus tika noteikta arī ietekmes izteiktība jeb būtiskums, veicot projektu satura analīzi un katram projektam piešķirot vērtējumu 10 punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no politikas četriem rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi). Kopumā iegūtie vērtējumi liecina, ka **Programmas projektu ietekme uz politikas rezultātiem ir viduvēja** un nevienā no politikas rezultātiem nepārsniedz 5,7 punktu vērtējumu 10punktu skalā. Politikas rezultātu aspektā novērojama sakarība – jo vairāk projektu bijuši vērsti uz konkrēto politikas rezultātu, jo lielāks ir arī šo projektu ieguldījuma būtiskuma vērtējums.

Vērtējot projektu potenciālo ietekmi uz politikas rezultātu sasniegšanu ilgākā laika periodā (**2016.-2022.g.**), novērojams – pēdējo gadu periodā **samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērsti uz konkrētajiem politikas rezultātiem.** Īpaši izteikti tas novērojams attiecībā uz politikas rezultātu "Pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību" – ja 2020. gadā uz šādu rezultātu bija vērsti 99% Programmas projektu, tad 2021. gadā 88% un 2022. gadā 75%. **Tai pat laikā projektu ieguldījuma būtiskuma vērtējumi ir palielinājušies.** Īpaši tas novērojams attiecībā uz politikas rezultātu "Palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs" – ja 2020. gadā Programmas projektu ieguldījuma vērtējums bija 4,4 punkti, tad 2021. gadā 5,2 punkti un 2022. gadā 5,7 punkti. Tas liecina, ka **mazāk projektu iekļauj aktivitātes, kas vērstas uz vispārīgi definētiem politikas rezultātiem, bet tiem, kas iekļauj, šīs aktivitātes ir jēgpilnākas un ar potenciāli lielāku ietekmi uz rezultātu sasniegšanu.**

Kopumā jāsecina, ka īstenoto Programmas projektu ietekme uz politikas rezultātiem ir mazāka nekā uz programmas rezultātiem. To iespējams skaidrot ar faktu, ka politikas rezultāti ir vispārīgāki un plašāki nekā Programmas rezultāti. Īstenotie projekti ir kā laikā, tā aktivitātēs un budžetā ierobežoti, tādēļ to ietekme

uz vispārīgiem un plašiem rezultātiem nav tik izteikta. Tai pat laikā īpaši jāuzsver tas, ka īstenoto projektu ietekme ir bijusi uz visiem politikas rezultātiem, nevis tikai kādu atsevišķu vai dažiem. To, savukārt, jāvērtē kā būtisku daudzpusīgu NVO fonda projektu ieguldījumu politikas rezultātu sekmēšanā.

Grafiks 39. Projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

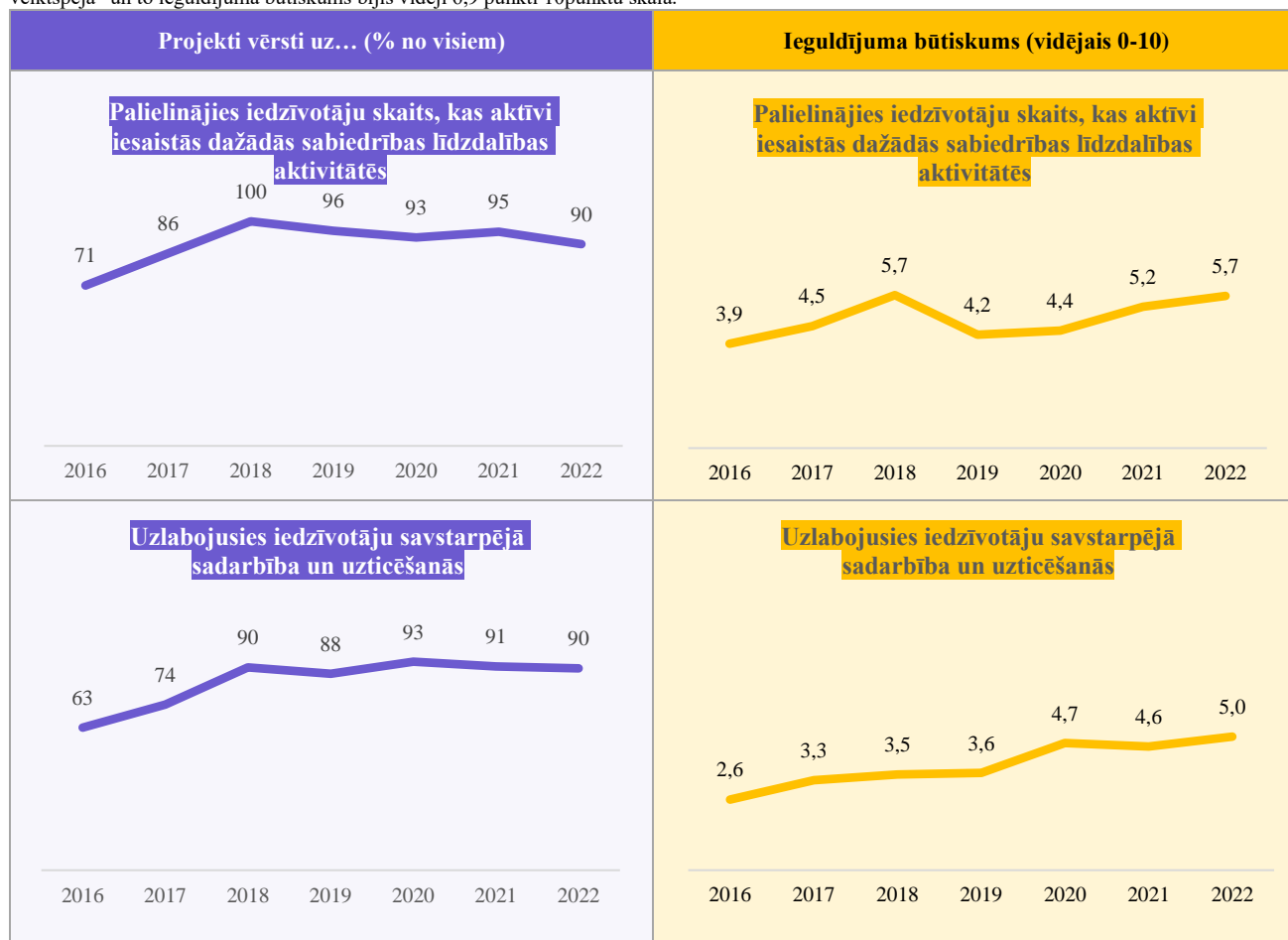
Datu nolasišanas piemērs: 90% no visiem īstenotajiem projektiem ir bijuši vērsti uz politikas rezultātu “Palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs”, un šo projektu ieguldījuma būtiskums vidēji vērtējams ar 5,7 punktiem 10-punktu skalā.

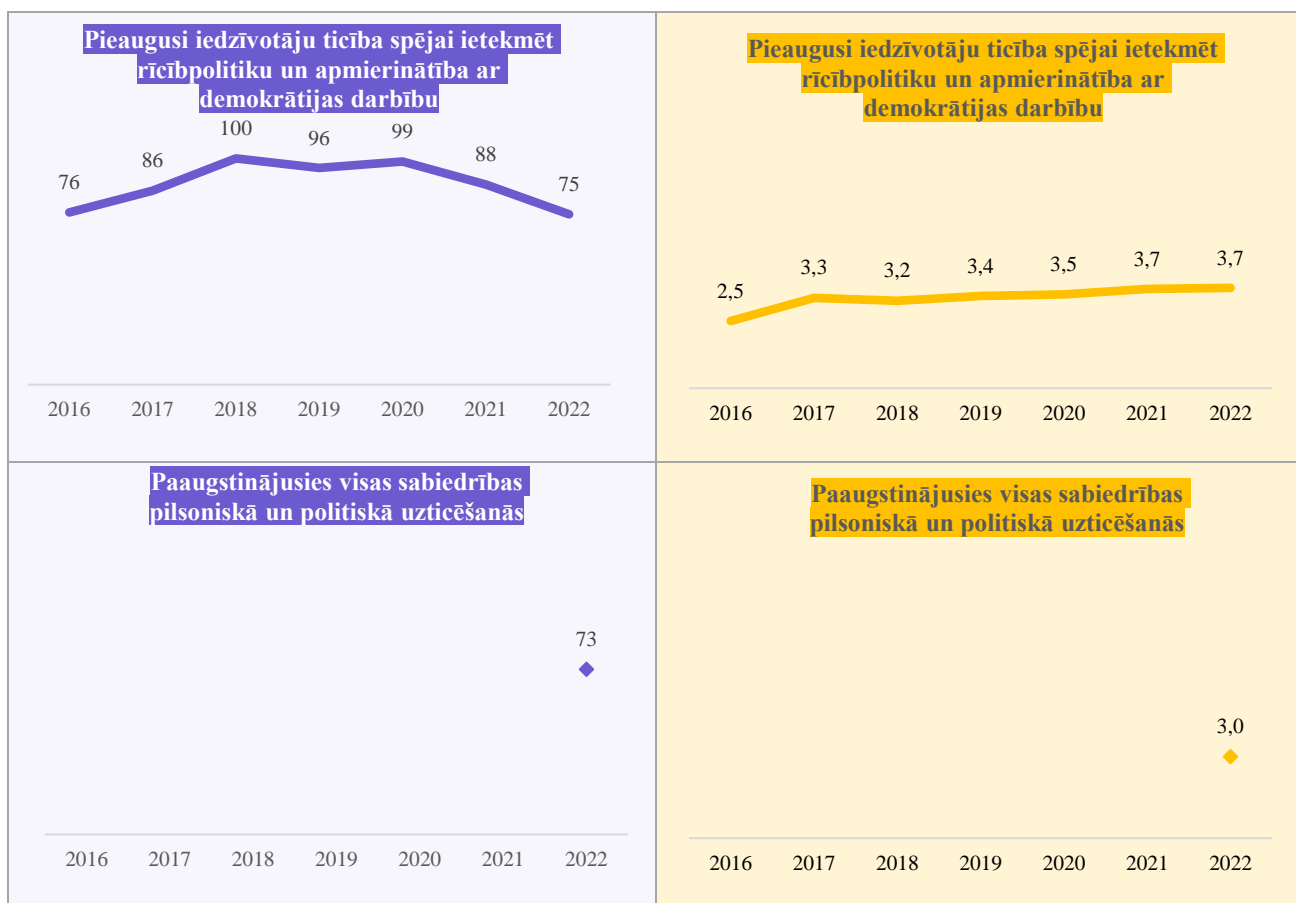

Grafiks 40. Projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā: dalījumā pa gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 95% no visiem 2022. gadā īstenotajiem projektiem ir bijusi ietekme uz programmas rezultātu “Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja” un to ieguldījuma būtiskums bijis vidēji 6,9 punkti 10punktu skalā.

Tabula 27. Projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

	Projekti vērsti uz... (% no visiem)		Ieguldījuma būtiskums (vidējais 0-10)	
	MAC	MIC	MAC	MIC
Palielinājies iedzīvotāju skaits, kas aktīvi iesaistās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs	92	87	6,2	4,9
Uzlabojusies iedzīvotāju savstarpējā sadarbība un uzticēšanās	88	92	4,9	5,0
Pieaugusi iedzīvotāju ticība spējai ietekmēt rīcībpolitiku un apmierinātība ar demokrātijas darbību	90	55	4,7	2,4
Paaugstinājusies visas sabiedrības pilsoniskā un politiskā uzticēšanās	84	58	3,5	2,3

Šī izvērtējuma tehniskā specifikācija iekļāva arī darba uzdevumu **izvērtēt Programmas ieguldījumu nākotnē un potenciālu “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam” noteikto uzdevumu veikšanai** un rezultatīvo rādītāju sasniegšanai. Ietekmes ir identificējamās tajos rīcības virzienos un uzdevumos, kas tieši vai netieši ir iekļauti arī Programmas rezultātos (skatīt arī šī ziņojuma 6.1. nodaļu). Savukārt tajos rīcības virzienos un uzdevumos, kuri tiešā veidā nav aktualizēti Programmas rezultātos, ietekme nav bijusi vai arī tā nav identificējama, jo projektu īstenotāji to nav norādījuši projektu saturā. Proti – **Programmas ietekme un ieguldījums ir nosakāms, ja konkrētās ietekmes ir jau iepriekš definētas kā vēlamas projektu konkursa nolikumos**, atbilstoši kuriem potenciālie projektu īstenotāji plāno aktivitātes. Sekojoši – lai iniciētu vai palielinātu Programmas ietekmi uz pamatnostādnes definētajiem konkrētiem rīcības virzieniem un uzdevumiem, atbilstošos būtu nepieciešams integrēt turpmāko projektu konkursu

nolikumos (piemēram, korigējot Programmas rezultātu definējumu, iekļaujot tiešu sasaisti ar politikas rezultātiem (šobrīd tieša sasaiste ir tikai vienam no četriem politikas rezultātiem)) vai netiešā veidā akcentēt nepieciešamību projektus virzīt uz konkrētu rīcības virzienu tematikām (piemēram, piešķirot papildu punktus projektu vērtēšanā).

6.4. Programmā īstenoto projektu ilgtspēja

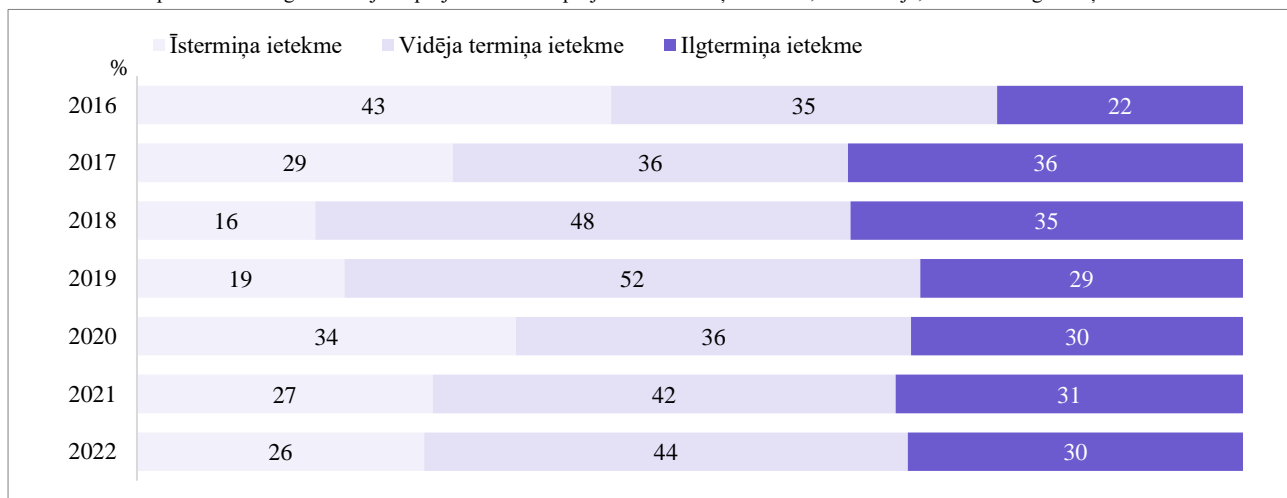
Lai iegūtu kopēju īstenoto projektu vērtējumu pēc to potenciālās ilgtspējas, projektu satura analīzes ietvaros izvērtējuma eksperti katram projektam piešķir ilgtspējas vērtējumu, definējot, vai projekts ir ar īstermiņa, vidēja termiņa vai ilgtermiņa ietekmi. Ilgtspējas vērtējums tika noteikts, balsties projekta aktivitātēs, sasniegtajās mērķgrupās, īstenoto aktivitāšu potenciālajā ilgtspējā. Galvenais apsvērums, kas tika ņemts vērā šo vērtējumu piešķiršanā – vai īstenotajām projekta aktivitātēm ir tikai atsevišķu (epizodisku) aktivitāšu nozīme vai arī tās rada tālejošas ietekmes. Piemēram, kultūras pasākumiem, publikācijām, intervijām visdrīzāk būs īstermiņa ietekme, bet pieredzes apmaiņas braucieniem, metodoloģisko materiālu izstrādei, interešu aizstāvības aktivitātēm visdrīzāk būs vidēja vai ilgtermiņa ietekme.

Pēdējo septiņu gadu periodā projektu ilgtspējas vērtējumi bijuši mainīgi, īpaši attiecībā uz projektiem ar īstermiņa ietekmi, kuru īpatsvars atsevišķos gados ir palielinājies un citos būtiski samazinājies. **Projekti, kas novērtēti kā tādi, kam ir īstermiņa ietekme, ir tie, kuru aktivitātēm ir minimāla ietekme uz programmas rezultātu un mērķu sasniegšanu.** Dati liecina, ka 2020. gadā tāds bijis aptuveni katrs trešais projekts, bet 2021.-2022. gadā katrs ceturtais. Interpretējot šos rādītājus, gan jāņem vērā, ka programmas ietvaros īstenoti kā maza, tā plaša mēroga projekti – maza mēroga projektiem ilgtspēja saprotami būs ne tik izteikta kā liela mēroga projektiem. Tai pat laikā jāuzsver, ka **2022. gadā arī makro projektu grupā 27% bijuši tādi, kas novērtēti kā īstermiņa ietekmes projekti.** Mikro projektu grupā īstermiņa projektu rādītājs ir līdzīgs (24%). Tāpat novērojams, ka **makro projektu grupā pēdējo trīs gadu laikā būtiski samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērtējami kā ilgtermiņa ietekmi nodrošinoši** (no 58% 2020. gadā līdz 39% 2022. gadā). Vienlaikus mikro projektu grupā pēdējo trīs gadu laikā pieaudzis projektu ar vidēja termiņa ietekmi īpatsvars (no 33% 2020. gadā līdz 58% 2022. gadā, tai pat laikā projektiem ar īstermiņa ietekmi samazinoties no 52% līdz 24%). Šie dati liecina, ka **mikro projektu iesniedzēji spēj arvien sekmīgāk izstrādāt tādas aktivitātes, kam ir ilgtspējas ietekme.**

Grafiks 41. Projektu ilgspējas vērtējums (%)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

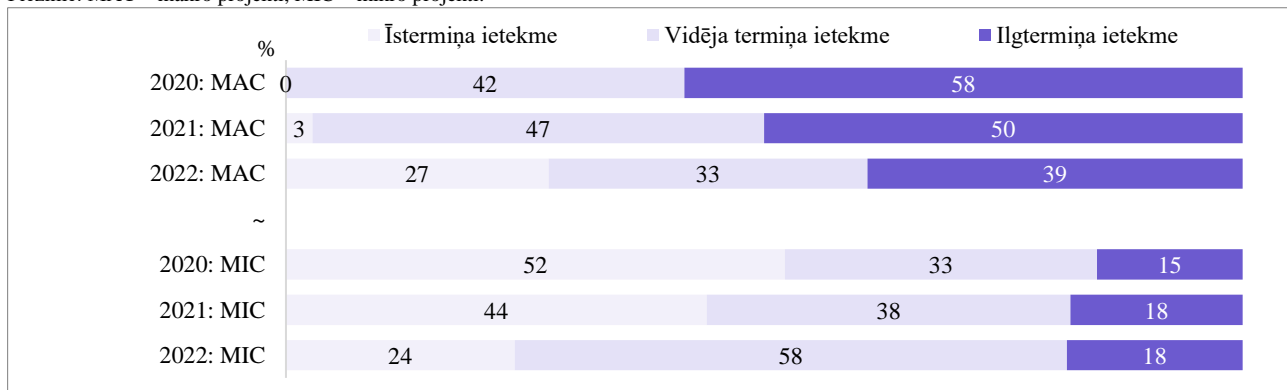
Datu nolasišanas piemērs: 2022.g. īstenotajiem projektiem: 26% projektu ir īstermiņa ietekme, 44% vidēja, bet 30% – ilgtermiņa ietekme.

Grafiks 42. Projektu ilgspējas vērtējums projektu veidu dalījumā (%)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

Ilgspējas aspektā **papildus tika analizēta arī projektu darbības virzienu savstarpējā sinerģija**. Projektu iesniegumos organizācijas atzīmē vienu darbības virzienu vai vairākus, uz kuru(-iem) attiecas projekts. Tomēr projektu satura analīze liecina, ka organizācijas (īpaši mikro projektu jomā) ne vienmēr spēj objektīvi novērtēt, kuriem darbības virzieniem projekts visvairāk ir atbilstošs, līdz ar to šī **projektos iekļautā informācija ne vienmēr sniedz pilnvērtīgu aktivitāšu raksturojumu**. Tādēļ izvērtējuma eksperti arī šajā gadījumā veica projektu satura analīzi un katram projektam identificēja atbilstību konkrētiem darbības virzieniem. Šādi iegūtie dati liecina, ka 97% no 2022. gadā īstenotajiem projektiem bijuši tieši vai netieši vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, 84% projektu īstenotas pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, 69% projektu stiprināta NVO savstarpējā sadarbība, bet 61% bijuši vērsti uz interešu aizstāvību.

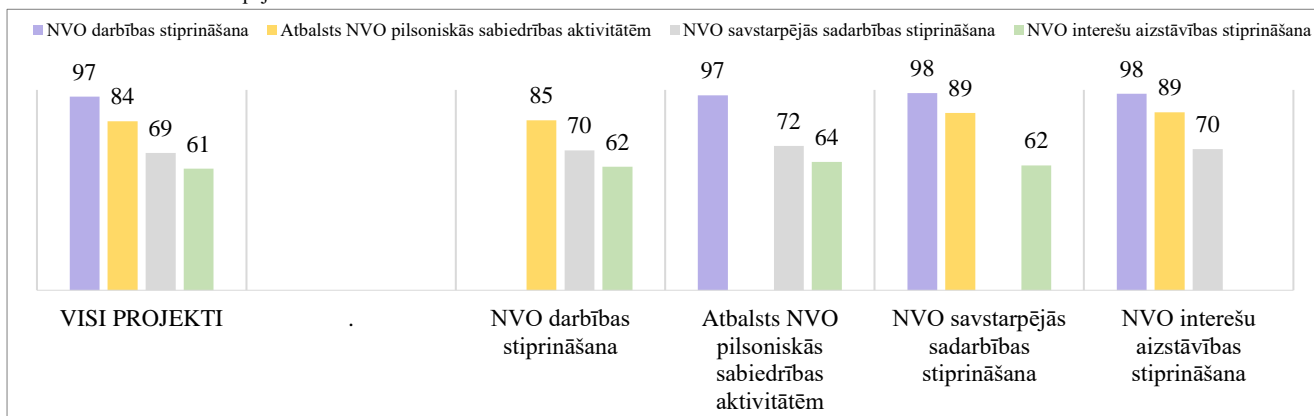
Savukārt savstarpējās šo darbības virzienu sinerģijas analīze liecina, ka **jebkurai no darbības virzieniem ir ietekme arī uz jebkuru no pārējiem darbības virzieniem**. Piemēram, 85% no projektiem, kas vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, vienlaikus ir vērsti arī uz pilsonisko aktivitāšu īstenošanu, 70% – uz NVO savstarpējo sadarbību, bet 62% – uz interešu aizstāvības stiprināšanu. Savstarpējā sinerģija ir izteikta visu darbības virzienu

gadījumos. Jāpiebilst un jāuzsver – ik gadu palielinās projektu atbilstība vienlaikus vairākiem darbības virzieniem. **2022. gadā vairāk nekā 60% no visiem projektiem atbilda vienlaikus visiem četriem darbības virzieniem.** Šie rādītāji lielā mērā liecina, ka **darbības virzienu dalījums ir nosacīts. Neatkarīgi no konkrētā definētā darbības virziena, projektiem vienlaikus ir daudzpusīgas ietekmes arī uz jebkuru citu darbības virzienu.**

Grafiks 43. Programmas darbības virzienu savstarpējā sinerģija: kopvērtējums par laika periodu 2020.-2021.g.

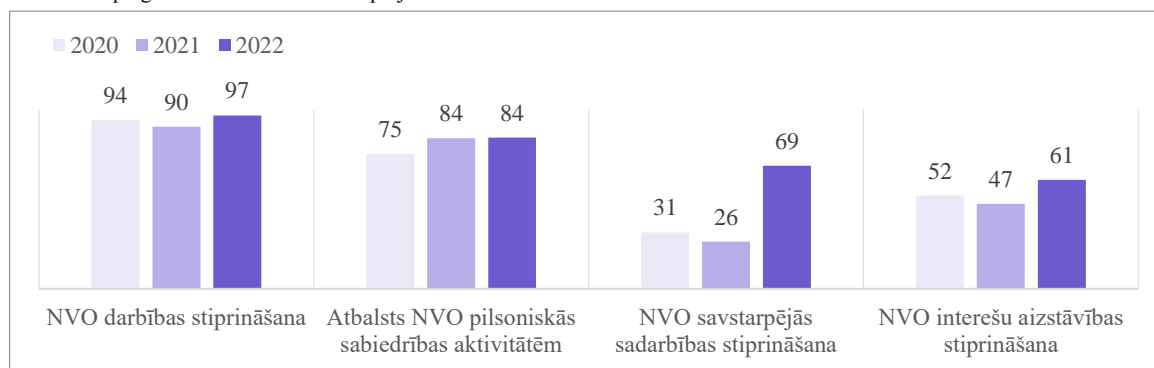
Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 97% no visiem īstenotajiem projektiem bijuši vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, 84% no visiem – uz atbalstu pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm. 85% no projektiem, kas vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, vienlaikus bijuši vērsti arī uz pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm, bet 70% – uz NVO savstarpējo sadarbību.

Grafiks 44. Projektu atbilstība darbības virzieniem 2020.-2021.g. (%)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

7. PIELIKUMI

7.1. Labās prakses piemēri

Biedrība "Ascendum"

Projekta īstenotājs	Biedrība "Ascendum" Rīgas apkaimes, visa Latvija (kampanja internetā)
Projekta nosaukums	Kultūras kā pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas metodes izmantošanas Rīgas apkaimēs un interneta žurnālā Satori.lv
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MAC/050
Projekta darbības virziens	“NVO interešu aizstāvības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta veids	MAKRO projekts
Projekta mērķis	Ar mērķauditorijai piemērotiem instrumentiem informēt par pilsoniskā aktīvisma veidiem un iedvesmot pilsonisko līdzdalību, kā arī veicināt kultūras, kā metodes pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai, efektīvu izmantošanu Rīgas apkaimēs un, veicinot sadarbību starp Rīgas apkaimju biedrībām un kultūras producentiem, stiprināt NVO kapacitāti.
Projekta aktualitāte	Pasaulē kultūra tiek uzskatīta par būtisku rīku sabiedrības saliedētībā, un nacionālās kultūras un kultūrtelpas lomu piederības sajūtas veidošanā akcentē arī Latvijas galvenie plānošanas dokumenti. Vienlaikus, Eiropas Komisijas Kultūras monitora dati uzrāda, ka Rīgas kultūras „dzīvīguma” koeficienta kontekstā ievērojami iepaliek no pārējo Baltijas valstu galvaspilsētām. Biedrības veiktajā Rīgas apkaimju izpētē, secināts, ka katrā no tām vērojami arī ļoti individuāli problemātiski aspekti, kas saistīti ar vēsturisko attīstību, lokāciju, infrastruktūru un pieejamajiem resursiem. Apkaimju biedrībām nereti trūkst finansējuma kultūras pasākumu nodrošināšanai, kā arī zināšanu un prasmju, lai šādu finansējumu piesaistītu no malas un spētu atvest kvalitatīvu kultūras saturu ārpus Rīgas centra. Kaut arī Latvijā lielu daļu no laikmetīgās kultūras piedāvājuma nodrošina kultūras NVO, tomēr sadarbība starp kultūras NVO un apkaimes biedrībām ir fragmentāra, nevis sistemātiska. Viens no risinājumiem ir tīklošanās un diskusiju platforma ar jau pieredzējušiem kultūras producentiem un projektu īstenotājiem, ar ko biedrībām potenciāli veidot sadarbību nākotnē. Tas ne tikai veicinātu kultūras pieejamību Rīgas apkaimēs, bet arī stiprinātu apkaimju biedrību izpratni par NVO sektora nozīmi kvalitatīva kultūras piedāvājuma radīšanā, kā arī kultūras kā metodes izmantošanu pilsoniskās iesaistes stiprināšanā.
Projekta mērķa grupas	31 Rīgas apkaimju biedrība; Apkaimju iedzīvotāji kā netiešā auditorija (627 487); 520 NVO ar sabiedriskā labuma organizāciju statusu. 80 000 Satori.lv lasītāji.
Projektā īstenotās aktivitātes	Forums Rīgas apkaimju biedrību pārstāvjiem ar lekcijām, diskusijām, meistarklasēm, lai stiprinātu apkaimju biedrību kapacitāti un spēju piesaistīt finansējumu kultūras pasākumu attīstīšanai Rīgas apkaimēs, t.sk. jaunu potenciālu kultūrtelpu radīšanai un vietējās kopienas stiprināšanai. Balstoties uz diskusijās veiktajiem secinājumiem par kultūras kā saliedējoša rīka izmantošanu Rīgas pašvaldībā, izstrādāti priekšlikumi un aizstāvētas Rīgas apkaimju biedrību un to pārstāvēto iedzīvotāju intereses, kā arī radīta iespēja apkaimēs dzīvojošajiem kļūt līdzdalīgiem rīcībpolitikā un lēmumu pieņemšanas procesos, kas ietekmēs kultūras pieejamību nākotnē. Forums kalpoja arī kā platforma, kurā apkaimju biedrību pārstāvjiem bija iespēja tīkloties ar potenciālajiem sadarbības partneriem un pieredzējušiem kultūras producentiem, tā stiprinot to kapacitāti un radot iespēju veidot jaunas sadarbības ar kultūras satura veidotājiem, kas, savukārt, ir ieinteresēti rast jaunus partnerus un aizsniegt plašākas mērķauditorijas. Satori esošie un potenciālie lasītāji ir aicināti piedalīties ziedošanas kampanjā, lai turpinātu žurnāla izdošanu, nodrošinot kultūras satura pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas.

Biedrība "Free Riga"

Projekta īstenotājs	Biedrība Free Riga
Projekta nosaukums	Sabiedrība veido telpu
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MIC/059
Projekta darbības virziens	“NVO interešu aizstāvības stiprināšana”
Projekta veids	MIKRO projekts
Projekta mērķis	Stiprināt pilsonisko līdzdalību un veicināt sabiedriskā labuma organizāciju iespējas iegūt lietošanā un apsaimniekot pašvaldības un valsts neizmantojamas ēkas.

Projekta aktualitāte	<p>Rīgas pašvaldības un valsts īpašumos šobrīd ir vairāk nekā 100 neizmantotu ēku. Tie ir īpašumi, kuriem vajadzētu darboties sabiedrības labā, bet bieži tie atrodas dīkstāvē; tiem nav detalizētu plānu ēku revitalizācijai un nereti pamestības rezultātā tie degradējas un ievērojami zaudē vērtību.</p> <p>Pēdējos 20 gados Eiropā arvien populārāks kļūst neizmantoto ēku sabiedriskas <i>pagaidu lietošanas modelis</i>, kas kā instruments pēdējos 7 gados tiek ieviests arī Latvijā pieejamāku telpu veidošanai pilsoniskajai sabiedrībai. Tomēr tikai privātpašumos - pašvaldības jaunus nekustamā īpašuma pārvaldības modeļus adaptē lēnāk.</p> <p>NVO sektors šobrīd ir telpas par komercenām - visai liela dažādu grantu finansējuma daļa tiek veltīta tieši telpu nomai, kas nokļūst biznesa ‘kabatā’ nevis nonāk atpakaļ apkārtnes kopienā un sabiedrībā. Turklāt tieši kultūras organizācijas un netieši arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas saskaras ar ģentrifikācijas pieaugošo ietekmi, kad kultūras un sabiedriskās aktivitātes īpašnieki izmanto, lai pamestas, iepriekš neinteresantas vietas padarītu pievilcīgākas ar mērķi celt nomas cenas, maksimāli komercializēt to saturu un mērķauditoriju mainīt uz turīgākajiem iedzīvotāju slāņiem. Pašvaldībām šos procesus ir iespējams ietekmēt, ļaujot izmantot savas neizmantotās ēkas un telpas, tādā veidā nodrošinot gan ēku revitalizāciju, gan sniedzot iespēju NVO sektoram turpināt savu darbību neatkarīgi no apkārtējo īpašumu telpu īres cenām. Biedrības aprēķini liecina, ka šāds modelis ļauj sabiedrības un kultūras iniciatīvām samazināt telpu izmaksas par vidēji 50%, salīdzinot ar apkārtējām nekustamā īpašuma tirgus cenām, un tas nodrošina, ka ēkās esošo rezidentu ieguldījumi tiek atgriezti apkārt esošajā kopienā, kā arī veicina dažādu grupu iekļaušanu apkārtējā sabiedrībā, veicina brīvprātīgo darbu un pilsonisko līdzdalību.</p>
Projekta mērķa grupas	<p>Lēmumpieņēmēji RD - 30</p> <p>Ierēdņi RD, tās institūcijās - 20</p> <p>Pilsoniskās sabiedrības organizācijas, interešu grupas - 20</p>
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Kopīgi ar Rīgas Apkaimju aliansi, Āgenskalna biedrību un citām NVO izveidota kampaņa pašvaldības neizmantoto telpu atvēršanai sabiedriskai lietošanai. Radīts piemērs un iedvesma Rīgas NVO uztvert neizmantotos pašvaldības īpašumu kā resursu sabiedriskā labuma darbībai. Piedāvāti konkrēti modeļi kā NVO var veidot partnerību un interešu aizstāvību neizmantoto īpašumu atvēršanai pagaidu lietošanai vai līdzatīstībai, un priekšlikums “konceptu konkursam”, kas procesu padarītu saprotamu un caurspīdīgu.</p> <p>Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde. Kā arī noticis diskusiju cikls, lai turpinātu aktīvu pilsoniskās sabiedrības un lēmumpieņēmēju iesaisti galvenās problēmas - sabiedrības vajadzībās pēc telpas - risināšanā: Panākta lielāka pašvaldības izpratne un atbalsts jau iecerēto un citu īpašumu atvēršanai sabiedriskai lietošanai.</p>

Nodibinājums "HOSPISS LV"

Projekta īstenotājs	Nodibinājums "HOSPISS LV"
	Rīga
Projekta nosaukums	Brīvprātīgo apmācība un brīvprātīgā darba veicināšana
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MIC/050
Projekta darbības virziens	“NVO darbības stiprināšana”
Projekta veids	MIKRO projekts
Projekta mērķis	Sabiedrības iesaiste Latvijas Hospisa un paliatīvās aprūpes sistēmā, veidojot un organizējot profesionālu brīvprātīgo apmācību un darbu ar hospisa vai paliatīvā aprūpē esošiem pacientiem.
Projekta aktualitāte	<p>Pasaules prakse liecina, ka hospisa aprūpes pakalpojuma neatņemama sastāvdaļa ir īpaši apmācīti brīvprātīgie, kuri papildina starpdisciplinārās hospisa aprūpes komandas, veltot savu laiku, rūpes un uzmanību klientam, un izpalīdzot aprūpes personālam. Tas ir liels atbalsta resurss hospisa aprūpē, kas Latvijā ir nepietiekoši attīstīts. Latvijā valsts apmaksāta uzturēšanās paliatīvās aprūpes nodaļā ir jāgaida vairākas nedēļas un tā paredz pacienā uzturēšanos slimnīcā līdz 7 dienām - pēc tam, ja pacients nespēj turpmāk maksāt par savu uzturēšanos nodaļā, viņš tiek izrakstīts. Bet tuvinieki bieži vien nespēj ne finansiāli, ne fiziski, ne emocionāli nodrošināt atbilstošu mirstoša cilvēka aprūpi. Šādās situācijās pacienta aprūpē būtu jāiesaistās brīvprātīgajiem, bet šī kārtība Latvijā nav izstrādāta. Informācijas un kvalitatīvas izglītības trūkuma dēļ sabiedrība retāk iesaistās cilvēku aprūpē dzīves beigu posmā kā brīvprātīgie. Kavē neziņa, šķietamu prasmju trūkums un psiholoģiski smagā slodze. Lai to risinātu un nodrošinātu mūsdienīgu prasībām atbilstošu mirstoša cilvēka aprūpi, nepieciešamas kompleksas apmācības un brīvprātīgo iesaistes sistēmas izveide.</p>
Projekta mērķa grupas	<p>Piesaistīti jauni brīvprātīgie - 30</p> <p>Nodibinājuma esošie brīvprātīgā darba veicēji - 60</p>
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Organizēts brīvprātīgo pirmā līmeņa apmācības kurss, licencētas neformālās izglītības programmas “Brīvprātīgo izglītības programma darbam ar paliatīvās aprūpes un hospisa pacientiem” apguvei. 34 dalībnieki saņēma apliecinājumu par programmas beigšanu un noslēdza brīvprātīgā darba līgumu. Tas nozīmē aktīvo brīvprātīgo skaita pieaugumu, kas iesaistīti nodibinājuma rīkotajās aktivitātēs un</p>

	<p>atbalsta sniegšanā paliatīvā un hospisa aprūpē esošām personām, tādējādi stiprinot nodibinājuma kapacitāti.</p> <p>Sadarbībā ar veselības un sociālās aprūpes speciālistiem izstrādāta un licencēta arī atbilstoša otrā līmeņa apmācību programma “Brīvprātīgo pilnveides programma darbā ar hospisa pacientiem”. Šīs apmācības projekta laikā pabeidza 46 dalībnieki, kā rezultātā ir nostiprināta brīvprātīgo pārliecību par savām spējām sniegt atbalstu plašākam hospisa pacientu lokam, t.sk. rakstura un veselības stāvokļa ziņā smagākiem pacientiem; ir palielinājies aktīvo brīvprātīgo skaits un radīta lielāka piederības sajūta nodibinājumam, tā mērķiem un vērtībām.</p>
--	---

Latvijas Izvērtētāju asociācija

Projekta īstenotājs	Latvijas Izvērtētāju asociācija Rīgas plānošanas reģions, Rīga un visa Latvija
Projekta nosaukums	Latvijas Izvērtētāju asociācijas darbības stiprināšana uzraudzības, izvērtēšanas un mācīšanās pieejas attīstīšanai Latvijā
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MAC/014
Projekta darbības virziens	“NVO darbības stiprināšana”
Projekta veids	MAKRO projekts
Projekta mērķis	Stiprināt biedrības kapacitāti un veikspēju izvērtēšanas kvalitātes un īstenošanas prakses pilnveidošanai Latvijā, īpašu uzmanību pievēršot uzraudzības, izvērtēšanas un mācīšanās pieejas attīstīšanai Latvijā.
Projekta aktualitāte	<p>Izvērtēšana ir neatņemama politikas veidošanas cikla sastāvdaļa, īstenošanās politikas, programmas vai konkrētas darbības prognozējamo vai faktiskā seku noteikšanai. Tikai šajā posmā var sniegt pamatotu atbildi, vai īstenojamā politika, programma vai projekts ir radījis gaidītās pārmaiņas, un sniegt uz pierādījumiem balstītus priekšlikumus padarītā pilnveidošanai.</p> <p>Tomēr Latvijā valda izpratnes trūkums par izvērtēšanas būtību pasūtītāju (pamatā valsts pārvaldes institūciju) un izvērtējumu lietotāju (t.sk. NVO) vidū. Trūkst savstarpējā dialoga par pašu izvērtējumu kvalitāti, trūkst atskaites punktu un sistemātiskas kvalitātes kontroles, līdz ar to nav iespējams konstatēt nepieciešamos uzlabojumus. Trūkst arī apmācību un tālākizglītības risinājumu, kas būtu vērsti uz izvērtējumu kvalitātes paaugstināšanu.</p> <p>Globāla salīdzinošā pētījuma “Izvērtēšanas institucionalizācija Eiropā” rezultāti uzrāda īpaši zemu izvērtēšanas izplatību pilsoniskajā sabiedrībā. NVO ne tikai neizmanto izvērtēšanu savas darbības uzlabošanai, bet arī nepieprasa lēmumu pieņēmējus veikt izvērtējumus, lai pārliecinātos par pieņemto lēmumu radītajām pārmaiņām. Šādas situācijas iemesli visbiežāk ir saistīti ar informācijas un zināšanu trūkumu par izvērtēšanas mērķiem un iespējām.</p>
Projekta mērķa grupas	Biedrības “Latvijas Izvērtētāju asociācija” biedri - 13 Nevalstiskā sektora pārstāvji - 40 Izvērtētāji, izvērtējumu pasūtītāji un izvērtējumu lietotāji - 50
Projektā īstenojamās aktivitātes	<p>Izveidota mācību programma 32 stundu apjomā NVO ar mērķi stiprināt nevalstiskā sektora zināšanas izvērtēšanas jomā, veicinātu NVO kapacitāti un veikspēju. Īpaša vērība mācību programmā pievērsta <i>uzraudzības, izvērtēšanas un mācīšanās (MEL)</i> pieejas pielietošanai projektu un programmu īstenošanā, pakalpojumu novērtēšanā vai organizāciju attīstības stratēģiju izvērtēšanā. Projekta noslēgumā izstrādātā mācību programma publicēta Moodle platformā un pieejama ikvienam interesentam.</p> <p>Projekta ievaros izvērtējumu pasūtītāji un lietotāji regulāri informēti izvērtēšanas jomas aktualitātēm. Biedrība arī līdzdarbojusies rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos.</p>

Biedrība “Jaunolaines attīstībai”

Projekta īstenotājs	Biedrība “Jaunolaines attīstībai” Rīgas plānošanas reģions, Olaines novads
Projekta nosaukums	Sarunājies, iesaisties, līdzdarbojies!
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MIC/037
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta veids	MIKRO projekts
Projekta mērķis	Stiprināt Olaines novada seniorus kā aktīvu pilsonisku sabiedrības daļu novadā, veicinot spēju izzināt un definēt savas vajadzības, apzināt risinājumu iespējas un attīstīt demokrātijas procesa praktisko izpratni sadarbības veidošanai ar pašvaldību.
Projekta aktualitāte	Lai arī Olaines novadā senioru pārstāvošās organizācijas ir īstenojušas biedru interesēs balstītas aktivitātes, tomēr aktīvāka viedokļa paušana un savu interešu pārstāvēšana pašvaldībā nav notikusi. Sadarbībā arī lielākajām NVO organizācijām: biedrībām „Liepas” un „Prlādzis”, ir definētas senioru

	<p>līdzdalības intereses, taču paši seniori nav tikuši iesaistīt pilsoniskās aktivitātēs šo savu mērķu sasniegšanai. Līdz ar to senioriem zūd pārliecība par savu ietekmi, kas var rezultēties arī vēlēšanu pasivitātē.</p> <p>Nepieciešams radīt izpratni par sabiedrības līdzdalības iespējām un demokrātijas procesu, un darīt to aizraujošā veidā ar iespēju socializēties un līdzdarboties, kas ir īpaši aktuāli vientuļo senioru mērķa grupā.</p> <p>Ierobežotas ir arī senioru digitālās prasmes un iespējas tās pielietot laikā, kad digitālos rīkus savā ikdienas komunikācijā pārņem arī pašvaldība (piem. iesniegumus pašvaldībai var iesniegt attālināti ar drošu elektronisko parakstu, balsot par projektiem – caur viedtālruni u.c.). Tas seniorus vēl vairāk attālina no aktīvās sabiedrības un liedz iespējas iesaistīties. Attiecīgi - nepieciešams seniorus iepazīstināt ar mūsdienu tehnoloģijām.</p>
Projekta mērķa grupas	<p>Olaines novada seniori - 162</p> <p>Olaines novada pašvaldības pārstāvji (netiešā mērķa grupa) - 4</p> <p>Jaunieši (netiešā mērķa grupa) - 7</p> <p>Citas biedrības (NVO) - 4</p>
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Biedrība izveidojusi praktisku, ar pašu senioru darbību īstenojamu darbnīcu un procesu kopumu "Darbnīca dzīvotpriekam". Projekta ietvaros notikušas 13 darbnīcas senioru interešu un izzināšanas veicināšanai un prasmju, t.sk. datora un sociāli mediju lietošanas, attīstībai. Darbnīcu laikā pārrunāti arī uzlabojumi, kādus seniori vēlētos redzēt savā dzīvesvietā, un par ziedojumiem, kas iegūti pārdojot darbnīcās tapušos darbus, plānota soliņa uzstādīšana saskaņā ar senioru vēlmēm. Divu darbnīcu ietvaros notikuši arī sarunu vakari ar novada domes pārstāvjiem, kultūras nama vadību, kuros pārrunātas senioru vajadzības un teritorijas attīstība nākotnē.</p> <p>Seniori un biedrības pārstāvji piedalījušies arī Domes sēdē, kur bija iespēja sekot līdzi lēmumu pieņemšanas procesiem un ietekmes iespējām.</p> <p>Vairāku novada lielo pasākumu ietvaros biedrība prezentējusi gan sevi, gan NVO sektoru kopumā un iespējas iesaistīties. Paralēlu veikta arī vietējo senioru anketēšana par viņu vēlmēm, vajadzībām brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanai un pieejamības veicināšanai Olaines novadā.</p>

Biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse"

Projekta īstenotājs	Biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse" Visa Latvija
Projekta nosaukums	Positīvas līdzdalības un līdzdarbības pieredzes veidošana
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MAC/034
Projekta darbības virziens	<p>"NVO darbības stiprināšana"</p> <p>"NVO interešu aizstāvības stiprināšana"</p> <p>"Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm"</p> <p>"NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana"</p>
Projekta veids	MAKRO projekts
Projekta mērķis	Radīt pozitīvas līdzdalības un līdzdarbības pieredzi, praktiski veicinot demokrātiskas un atvērtas līdzdalības iespējas.
Projekta aktualitāte	<p>Politikas plānošanas dokumenti atzīst, ka individuālā iniciatīva pilsoniskajā sabiedrībā un ekonomikā ir valsts attīstības resurss. Tas nozīmē ne tikai izzināšanu un emocionālo aspektu pilnveides veicināšanu sabiedrībā, bet arī motivēšanu rīcībai, kas veidojas mijiedarbībā ar apkārtni, t.sk. pārvaldes institūcijām.</p> <p>Latvijā ir ļoti zems pilsoniskās līdzdalības līmenis - visbiežākā iedzīvotāju aktivitāte ir dalība vides sakopšanas talkās un ziedošana labdarībai. LPA veiktā izpēte (2021) par sabiedrisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā parāda, ka līdzdalības mehānismos nacionālā līmenī kopumā piedalījušies tikai 4% biedrību un nodibinājumu. Ir būtiski jāveicina šo organizāciju līdzdalība un jāiespējo līdzdalības iespējas arī tiem, kas īsteno pilsonisko dialogu un pilsoniskās sabiedrības interešu pārstāvēšanu. Šobrīd organizācijas virkni līdzdalības mehānismu vērtē kā neefektīgas – tie ir formāli un nespēj ietekmēt pieņemtos lēmumus pēc būtības, un norāda, ka valsts pārvaldes pārstāvji reti ir ieinteresēti nevalstiskā sektora līdzdalībā un iesaistē. Bez tam jaunākie politikas dokumenti neparedz pārvaldes institūciju atgriezenisko saiti, kas nozīmē nepieciešamību pārskatīt komunikācijas koncepciju, paredzot atgriezeniskās saites un sabiedrības viedokļa monitoringa instrumentus. Nepietiek ar sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanā konsultāciju veidā, bez augšupvērstās informācijas analītiskas izvērtēšanas. Svarīgi ir radīt pozitīvas līdzdalības un līdzdarbības pieredzi, praktiski veicinot demokrātiskas un atvērtas līdzdalības iespējas.</p>
Projekta mērķa grupas	<p>Pilsoniskā sabiedrība/NVO – vairāk nekā 24 000 organizāciju</p> <p>Sabiedrība kopumā</p> <p>Publiskā pārvalde – 30 darbinieki</p> <p>Dažādu sektoru pārstāvji starptautiskā līmenī</p>

Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Nodrošināta LPA pārstāvja dalība 60 formālās un neformālās sanāksmēs, pārstāvot pilsoniskās sabiedrības intereses, veicinot sabiedrības līdzdalību, un sniedzot atgriezenisko saiti pēc būtības. Ar konstruktīvu, cieņpilnu un datos balstītu interešu pārstāvēniecību, uzlabota valsts pārstāvju attieksme pret nevalstisko sektoru un uzlaboti līdzdalības mehānismi, kas atzīti kā pārlietu formāli.</p> <p>Izstrādāti 23 rakstiski viedokļi par pilsoniskās sabiedrības jautājumiem – t.sk. atzinumi, viedokļa un nostājas dokumenti. Līdz ar to veicināta iekļaujoša līdzdalība, kas ikvienam nodrošina iespējas iesaistīties valsts pārvaldībā un nodrošina plašu sabiedrības pārstāvēniecību visā tās daudzveidībā; stiprinātas zināšanas par demokrātiju un līdzdalību, piederības sajūta un personības motivācija rīkoties, kā arī radīta pozitīva pieredze un sniegta atgriezeniskā saite pēc būtības, jeb LPA pārstāvji iedibinājuši labo praksi tam, kā nodrošināt atgriezenisko saiti.</p> <p>Notikušas arī vairākas citas regulāras tikšanās, veiktas izpētes un viedokļu apkopojumi, kā arī sniegta aktuāla un skaidrojoša informācija par norisēm NVO sektorā un publiskajā pārvaldē Latvijā un ārvalstīs, lai veicinātu sabiedrības informētību par sektoru; par aktivitātēm, kas tiek īstenotas individuālā, kopienu un NVO līmenī, lai risinātu dažādas sabiedrībai nozīmīgas problēmas.</p>
--------------------------------	--

Biedrība “Latvijas Mazpulki”

Projekta īstenotājs	Biedrība “Latvijas Mazpulki” Visa Latvija
Projekta nosaukums	Kopā labāk!
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MAC/068
Projekta darbības virziens	<p>“NVO darbības stiprināšana”</p> <p>“NVO interešu aizstāvības stiprināšana”</p> <p>“NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”</p>
Projekta veids	MAKRO projekts
Projekta partneri	Latvijas Jaunatnes padome (LJP) kā sadarbības partneris citu jaunatnes organizāciju informēšanā un uzaicināšanā.
Projekta mērķis	Stiprināt Latvijas Mazpulku institucionālo un cilvēkresursu kapacitāti, veicināt biedru līdzdalību un organizācijas publicitāti; attīstīt reģionālo klubu darbību un savstarpēju pieredzes apmaiņu, tādējādi veicinot pilsoniskās sabiedrības attīstību, piederības sajūtu organizācijai un Latvijai.
Projekta aktualitāte	<p>Eiropas un Latvijas jaunatnes politikas dokumenti norāda uz nepieciešamību stiprināt jauniešu līdzdalību un īpaši veicināt lauku jauniešu izaugsmes iespējas, jo joprojām pastāv būtiskas atšķirības starp to, kas ir pieejams jauniešiem laukos un pilsētā. Nepieciešams lielāks fokuss uz tādām jomām, kā interešu un neformālā izglītība, darbs ar jaunatni; iespējas iesaistīties savas kopienas un lauku attīstībā kopumā.</p> <p>Pētījumā par jauniešu labbūtnību, 37% jauniešu atzīst, ka viņiem ir iespējas piedalīties nevalstisko organizāciju darbībā, bet tikai 17% tajās piedalās. Tas nozīmē, ka ne visi jaunieši izmanto iespējas, kas tiem pieejamas. Attiecīgi svarīga ir jauniešu motivācija, nevis tikai iespēju dažādošana un te būtiska loma ir jaunatnes darbiniekiem – viņu prasmēm, vēlmēm un kapacitātei veikt šo darbu.</p> <p>Vienlaikus 1/3 jauniešu saskaras arī ar iespēju trūkumu – grūtībām nokļūt uz aktivitātēm vai pasākumiem attālumā, darba laika vai citu iemeslu dēļ. Psihologi atzīst, ka pusaudžu vecumā īpaši svarīga ir komunikācija ar vienaudžiem. Jaunatnes organizāciju kontekstā tas nozīmē plašākas sadarbības veidošanu starp jaunatnes organizācijām, kas papildus vairotu arī prestižu piederēt jaunatnes organizācijai un vairotu to popularitāti.</p>
Projekta mērķa grupas	<p>Bērni un jaunieši - tieši iesaistīti 295, netieši - vismaz 1200.</p> <p>Jaunatnes darbinieki - tieši iesaistīti 272, netieši vismaz 100</p> <p>Biroja darbinieki un mazpulku padome - 12</p> <p>Citas NVO - 12</p>
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Projektā gaitā īstenotas neformālās izglītības aktivitātes un apmācības jauniešiem, lai veicinātu jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, pilsoniskās līdzdalības prasmes, līderprasmes un komunikāciju prasmes. Notikuši vairāki semināri jaunatnes darbiniekiem gan profesionālās izaugsmes nolūkos, gan savstarpēja atbalsta un motivācijas stiprināšanai. Veikts arī regulārs interešu aizstāvības darbs.</p> <p>Projektā veicināta jaunatnes NVO sadarbība, iesaistoties kopīgu pasākumu plānošanas un īstenošanas procesos, un veicināta biedrību pieredzes apmaiņa un veiktspēja. Noticis Jaunatnes salidojums, kurā pārstāvētas 12 jauniešu NVO ar mērķi veicināt sadarbību, pieredzes apmaiņu un veiktspēju, kā arī pašos jauniešos vairojot pašapziņu par piederību jaunatnes organizācijām un celt to prestižu.</p>

Biedrība “Neklusē”

Projekta īstenotājs	Biedrība “Neklusē” Latgale, Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Rīga
Projekta nosaukums	#Neklusē un mobinga situācijā rīkojies ASAP: Atpazīsti, Saki, Aktivizē un Palīdzi!
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MIC/022
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta veids	MIKRO projekts
Projekta mērķis	Izglītot skolēnus, skolotājus un vecākus par mobinga prevenciju un to kā rīkoties, redzot pāridarījumu, vai situācijā, ja skolēns ir upura vai pāridarītāja lomā.
Projekta aktualitāte	Latvija ir 1.vietā OECD valstīs pēc mobinga rādītājiem skolās - katrs trešais skolēns Latvijā cieš no mobinga vairākas reizes mēnesī, bet puse - 54% no šiem skolēniem, nav vērsušies pēc palīdzības. Mobings vienlīdzīgi ietekmē visus iesaistītos - upuri, pāridarītāju un vērotāju, palielinot tādus riskus kā sekmju pasliktināšanās, nevēlēšanās iet uz skolu, mentālās veselības problēmas un pašnāvību risks. Tāpēc ir jābūt pieejamiem atbalsta risinājumiem gan klātienē, gan digitāli, jo skolēni ne vienmēr dodas pēc palīdzības klātienē pie skolotāja, vecākiem vai psihologa. Pētījumi liecina, ka mobinga situācijā 55% skolēnu vēlētos saņemt palīdzību no vecākiem, 37% no draugiem, 27% no skolotāja un 10% caur mobilo lietotni. Vienlaikus tikai 1/3 skolotāju un vecāku zina, kā rīkoties šajā situācijā. Starptautiskie pētījumi un citu valstu pieredze rāda, cik nozīmīga ir arī mobinga prevencija - izglītots skolas personāls, vecāki un skolēni, kā rīkoties un sadarboties, lai mobingu mazinātu. Svarīgi ir veidot ciešu sadarbību, nosakot skolas, klases vērtības, noteikumus, kā arī rīcības plānu, kas notiek, ja tie tiek pārkāpti.
Projekta mērķa grupas	Skolas personāls - 2 589 Skolēni - 20 511 Vecāki - 11 500
Projektā īstenotās aktivitātes	Veikta mācību satura izstrāde skolotāju, klases audzinātāju un atbildīgo apmācībām, lai 46 skolām Latvijā varētu nodrošināt bezmaksas risinājumu mobinga mazināšanai skolas vidē. Tai skaitā noritējušas apmācības tiešsaistē skolas personālam par mobinga atpazīšanu, rīcību, lai mobingu preventīvi novērstu un mazinātu, un palīdzības iespējām. Klases audzinātājiem nodrošināta metodoloģija klases audzināšanas stundām klātienē un tiešsaistē, kā arī ierakstīta audzināšanas stunda - saruna ar jauniešu influenceri par mobingu. Skolēni iepazīstināti ar Neklusē mobilo lietotni, kurā var uzzināt, kas ir mobings, kā rīkoties, kā arī ziņot par pāridarījumu un saņemt palīdzību no skolas psihologa, uzticības tālruņa, pusaudžu resursu centra vai Valsts policijas. Līdz projekta noslēgumam, reģistrētas 554 lejupielādes <i>Google play</i> un <i>App store</i> veikalos un uzsāktas 222 sarakstes. Reģistrēti arī vairāk nekā 20 tūkstoši skatījumi tiešsaistes psiholoģijas nodarbībām skolotājiem un vecākiem.

Biedrība “Kopienu sadarbības tīkls “Sēlijas salas””

Projekta īstenotājs	Biedrība “Kopienu sadarbības tīkls “Sēlijas salas””
Projekta nosaukums	“Sēlijas salas” - informācijas un sabiedroto tīkls
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MIC/035
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta veids	MIKRO projekts
Projekta mērķis	Aktivizēt Sēlijas sabiedrību un stiprināt Sēlijas kopienu sadarbības tīklu, veicinot pilsoniskās sabiedrības vērtības un demokrātijas kultūras kvalitāti un ceļot Sēlijas kultūrvēsturiskās telpas prestižu un atpazīstamību.
Projekta aktualitāte	Līdz ar 2021. gada jūlijā pieņemto “Latviešu vēsturisko zemju likumu”, kurā pirmo reizi likumdošanas dokumentācijā atzīmēta Sēlijas kultūrvēsturiskā zeme, vērojamas pozitīvas tendences pilsoniskās sabiedrības aktivizēšanās jomā. Liela loma te ir aktīvajai NVO sektora darbībai, kas veicinājusi plašāku sabiedrības iesaisti Sēlijas ģerboņa izveidē un Sēlijas identitātes apzināšanās projektos. Lai nodrošinātu aizsākto procesu nepārtrauktību, nepieciešama aktīva iesaistīšanās interešu pārstāvniecībā Sēlijas kopienu tūrisma jautājumu risināšanai, informācijas aprites nodrošināšanai un kopienu sadarbības tīkla stiprināšanai, tādējādi vairojot uzticēšanos gan nevalstiskajam sektoram, gan valstij. Būtiska ir arī sadarbība un pieredzes apmaiņa ar NVO citos reģionos.
Projekta mērķa grupas	Biedrības “Kopienu sadarbības tīkls “Sēlijas salas”” kopienu pārstāvji - 60 Netiešā mērķa grupa - Sēlijas vēsturiskās zemes iedzīvotāji - 25000

Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Izstrādāti kopienu tūrisma darbības noteikumi, kas nodrošinās kvalitātes standartus jaunu biedru piesaistīšanā un tīkla attīstīšanā, stiprinot Sēlijas kopienu sadarbības tīklu un veicinot kopienas interešu pārstāvēšanu reģionālā, valstiskā un starptautiskā līmenī.</p> <p>Parakstīts nodomu protokols starpnovadu sadarbības stiprināšanai ar Dienvidlatgales NVO atbalsta centru, kas ir viena no lielākajām NVO sektora jumta organizācijām Latgalē. Tās saimē ir arī daļa no Sēlijas austrumos izvietotām biedrībām, līdz ar to ir daudz saskarsmes punktu un kopīgu mērķu, ko sasniegt kopā sadarbojoties.</p> <p>Veikts regulārs darbs ar kopienu tūrisma tīkla sociālajiem medijiem un mājaslapas pilnveidošana, piedāvājot kvalitatīvu un jēgpilnu saturu, sabiedrības informēšanai un Sēlijas kultūrvēsturiskās telpas atpazīstamības vairošanai.</p> <p>Sarīkota “Ziemas noņemne” – divu dienu apmācību cikls, kopienu tūrisma tīkla dalībnieku kompetenču paaugstināšanai telpiskās plānošanas, pilsoniskās līdzdalības, politiskās līdzdalības, finanšu prasmes, tūrisma servisa, mārketinga, PR un grāmatvedības jomā. Noticis arī pieredzes apmaiņas brauciens uz Kurzemi.</p>
--------------------------------	--

Biedrība “Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “ZELDA””

Projekta īstenotājs	Biedrība “Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “ZELDA””
Projekta nosaukums	Būt sadzirdētam!
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MAC/057
Projekta darbības virziens	“NVO darbības stiprināšana” “NVO interešu aizstāvības stiprināšana”
Projekta veids	MAKRO projekts
Projekta mērķis	Īstenot personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvību, attīstot un stiprinot personu ar GRT paš aizstāvības spējas un veicot izpēti par personu ar GRT tiesību un interešu aizstāvības problēmām praksē.
Projekta aktualitāte	<p>Kopš ANO <i>Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām</i> ratificēšanas 2010. gadā, Latvija ir uzsākusi un īstenojusi vairākas nozīmīgas iniciatīvas, lai ieviestu uzņemtas saistības dzīvē, tomēr vairāku pantu pilnīga īstenošana ir liels izaicinājums gan izpratnes un finanšu resursu, gan atbalstošas sabiedrības attieksmes trūkuma dēļ.</p> <p>Kopš 2017. gada Latvijā ir uzsākts darbs pie pakalpojuma “Atbalsta persona lēmumu pieņemšanā” izveides. Biedrība ir izstrādājusi šī pakalpojuma aprakstu, organizēšanas un finansēšanas kārtību, tomēr vēl arvien personām ar GRT var ierobežot rīcības spēju un nereti tiesu noteiktie rīcības spējas ierobežojumi līdzinās pilnai rīcības spējas atņemšanai. Civillikuma grozījumos ir saglabāti diskriminējoši nosacījumi. Tas nozīmē, ka tuvākajos gados ir jāturpina darbs pie risinājumu meklēšanas un normatīvo aktu grozījumiem, lai pilnībā atteiktos no rīcības spējas ierobežošanas, aizvietojo to ar alternatīviem atbalsta mehānismiem (t.sk. atbalstīto lēmumu pieņemšanu).</p> <p>Ņemot vērā, ka valsts ziņojumu sagatavošanā NVO iesaiste ir visai formāla un lielākā daļa izteikto kritisko vērtējumu vai problēmjautājumu ziņojumā iekļauti netiek, ir svarīgi, ka NVO sagatavo alternatīvus ziņojumus, kurus nepastarpināti var iesniegt ANO Komitejai. Trūkst arī atbalsta grupas personām ar GRT, kuras vada ne tikai profesionāļi, bet arī pašas personas ar GRT. Šādas grupas, ne tikai palīdz attīstīt nepieciešamās sociālās prasmes, tostarp lēmumu pieņemšanas prasmes, paš aizstāvību un pašnoteikšanos, bet palīdzētu arī personu ar GRT mobilizēšanas ziņā.</p>
Projekta mērķa grupas	<p>Biedrības RC ZELDA biedri, padomes locekļi un darbinieki - 10</p> <p>Personas ar garīga rakstura traucējumiem - 17</p> <p>Politikas veidotāji un likumdevēji – 8 institūcijas</p> <p>Valsts un pašvaldību iestādes, tiesas, sabiedriskās organizācijas, kuru darbības joma vai sniegtie pakalpojumi saistīti ar personām ar GRT - 38</p>
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Organizācijas līmenī sagatavota biedrības nākamā perioda darbības stratēģija. Nacionālās politikas līmenī īstenota iesaistīšanās lēmumu pieņemšanas un rīcīpolitikas procesā, sagatavojot četrus atzinumus tiesībsargam un Ministru kabinetam par dažādiem, cilvēkiem ar GTR aktuāliem jautājumiem un piedaloties vairāku konsultatīvo padomju darbā. Veikta izpēte par rīcības spējas ierobežošanas praksi un sagatavots Tematisks ziņojums, kas analizē ANO <i>Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām</i> īstenošanas gaitu Latvijā. Ziņojums un pētījuma rezultāti prezentēti arī tiešsaistes diskusijā, kurā bija plaši pārstāvētas dažādas valsts un pašvaldību iestādes un NVO.</p> <p>Vietējās kopienu līmenī ir stiprināta personu ar garīga rakstura traucējumiem paš aizstāvība un pašnoteikšanās, izveidojot un testējot darbībā divas atbalsta grupas Rīgā un Jelgavā, kuru darbā iesaistītas 17 personas ar garīga rakstura traucējumiem.</p>

7.2. NVO sektoram pieejamie finanšu instrumenti

Latvijā nevalstiskajām organizācijām ir pieejami vairāki finanšu avoti – gan publiskie avoti, ko piedāvā Latvijas valsts pārvaldes institūcijas, pašvaldības, dažādi starptautiskie fondi vai atbalsta programmas, kā arī privātie fondi. Pamatā starptautiskie fondi vai atbalsta programmas sniedz atbalstu projektiem, kas balstās uz partnerībām starp institūcijām un organizācijām, kas darbojas dažādās valstīs.

Lielākā daļa nevalstisko organizāciju darbība atbilst kādai konkrētai nozarei, piemēram, kultūras, vides, izglītības, u.c. nozarei. Ir arī tādas nevalstiskās organizācijas, kuras grūti attiecināt uz konkrētu nozari – organizācijas, kuras nodrošina pilsonisko līdzdalību, cilvēktiesību aizsardzību, kā arī risina citus problēmjautājumus pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanai. Tālāk pieejamais finansējums nevalstiskajām organizācijām ir iedalīts nozaru griezumā, atsevišķi izdalot finansējuma avotus, kas pieejami pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanas mērķiem.

Šajā nodaļā apkopota informācija par finansējuma avotiem, kas nevalstiskajam sektoram būs pieejami nākamajos gados.

Finansējums, kas pieejams pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanai

Latvijas valsts budžeta finansētā programma „Līdzfinansējuma programma”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir veicināt Latvijas biedrību un nodibinājumu līdzdalību ārvalstu fondu finansētu projektu, kas vērsti uz saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstību, īstenošanu.

Pieejamais finansējums:

Programmā pieejamais finansējums 2022.gadam bija 98 700 EUR, un vienam līdzfinansējuma saņēmējam minimāli pieejamais finansējums bija 2 000 EUR un maksimālais finansējums programmas ietvaros bija 10 000 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/lidzfinansejuma-programma>

Latvijas valsts budžeta finansētā programma “Mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programma”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir veicināt sabiedrības saliedētību, savstarpējo sadarbību un mazināt aizspriedumus pret un starp etniskajām grupām.

Atbalsta nosacījumi:

Konkursā tiek atbalstīti projekti, kuros paredzētās aktivitātes ir vērstas uz programmas mērķa sasniegšanu un kuru ietvaros notiek:

- iedzīvotāju izpratnes veicināšana par sabiedrības daudzveidību, mazinot negatīvos stereotipus balstītu attieksmi pret un starp dažādām etniskajām grupām;
- pasākumi, kas veicina piederības sajūtu Latvijai;
- dažādu etnisko grupu līdzdalība pilsoniskās sabiedrības veidošanā;
- sociāli jūtīgu jautājumu risināšana dažādos aspektos.

Pieejamais finansējums:

Programmas 2022.gada konkursā pieejamais finansējums bija 86 000 EUR un vienam projektu iesniedzējam pieejamais minimālais finansējums bija 2 500 EUR, maksimālais finansējums bija 10 000 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/mazakumtautibu-un-sabiedribas-saliedetibas-programma>

Latvijas valsts budžeta finansētā programma “Atbalsts diasporas un Latvijas bērnu kopējām nometnēm”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir saglabāt diasporas saikni ar Latviju un stiprināt tās nacionālo identitāti.

Atbalsta nosacījumi:

Programma konkursā tiek atbalstīti projekti, kuros paredzētās aktivitātes ir vērstas uz programmas mērķa sasniegšanu un kuru ietvaros notiek:

- izglītojošas aktivitātes, kas sekmē latviešu kultūras, vēstures un valodas zināšanu apguvi;
- radošās darbnīcas;

- zinātniski pētnieciskās aktivitātes (t.sk. bērnu iesaistīšana iedzīvotāju atmiņu pierakstīšanā, ekspedīcijas, novadpētniecība u.c.);
- diskusijas, forumi, debašu klubi;
- konkursi, viktorīnas, akcijas;
- kultūras un sporta aktivitātes;
- pārgājieni un ekskursijas;
- citas aktivitātes, kuras atbilst programmas mērķim.

Pieejamais finansējums:

Konkursā pieejamais finansējums ir 140 865 EUR, tai skaitā:

- 70432,50 EUR diasporas nometnēm, kas tiek rīkotas diasporas mītnes zemēs,
- 70432,50 EUR diasporas nometnēm, kas tiek rīkotas Latvijas Republikā;
- vienam projektam pieejamais maksimālais finansējums ir 14 000 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/atbalsts-diasporas-un-latvijas-bernu-kopejam-nometnem>

Latvijas valsts budžeta finansētā programma “Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt diasporas pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē.

Atbalsta nosacījumi:

Konkursā tiek atbalstīti projekti, kuros paredzētās aktivitātes ir vērstas uz programmas mērķa sasniegšanu un veicinās:

- diasporas organizāciju darbības spēju stiprināšanu, t.sk. administratīvo atbalstu pamatdarbības nodrošināšanai;
- atbalstu pilsoniskās un politiskās līdzdalības, pilsoniskās izglītības un informētības aktivitātēm ar skatu uz vēlēšanām;
- jaunu biedru piesaisti un to iesaisti organizācijas darbā, jaunu struktūrvienību vai organizāciju izveidi;
- diasporas jauniešu organizāciju darbību, izveidi vai pastāvošas diasporas organizācijas jauniešu nodaļas izveidi un darbības stiprināšanu;
- diasporas kopienu un organizāciju savstarpējo sadarbību un sadarbību ar radniecīgām starptautiskām organizācijām pilsoniskas sabiedrības stiprināšanai un interešu pārstāvībai;
- atbalstu remigrāciju veicinošu aktivitāšu un pakalpojumu izstrādei un īstenošanai;
- diasporas kopienu un organizāciju iniciatīvas diasporas saiknes ar Latviju (t.sk. ar Latvijas pilsonisko sabiedrību, tautsaimniecību, izglītības un zinātnes jomu, valsts pārvaldi) stiprināšanā;
- diasporas organizācijas ilgtspēju diasporai svarīgu jautājumu risināšanā un interešu pārstāvībā ;
- diasporas organizācijas un tās darbības atpazīstamību, pozitīva tēla veidošanu un iniciatīvas informācijas pieejamībai;
- diasporas organizāciju plašāku iesaisti diasporas saiknes ar Latviju stiprināšanā, t.sk. profesionālo pieredzes apmaiņu, zināšanu pārnesi un sadarbības iniciatīvas starp Latvijas un diasporas profesionāļiem un sabiedrību;
- pasākumus atbalstam diasporas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un tā izpētei,
- tiešsaistes risinājumu izstrādi un to pielāgošanu, komunikāciju platformu izveidi un attīstību, t.sk. interneta vietnes, portāli, interneta platformas.

Pieejamais finansējums:

Programmā pieejamais finansējums ir 179 120 EUR, un vienam projektam pieejamais maksimālais finansējums ir 15 000 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/pilsoniskas-lidzdalibas-veicinasanas-programma-diasporas-nvo-darbibas-atbalstam>

Latvijas valsts budžeta finansētā programma “Nevalstisko organizāciju darbība Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir atbalstīt NVO darbības nepārtrauktību, tai skaitā koordinējot un nodrošinot brīvprātīgo darbu Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam.

Atbalsta nosacījumi:

Konkursā tiek atbalstīti projekti, kuros paredzētās aktivitātes ir vērstas uz programmas mērķa sasniegšanu un kuru ietvaros notiek vismaz viena no minētajām darbībām, kas nodrošina atbalsta sniegšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem:

- NVO darbības nodrošināšana pakalpojumu un atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem, brīvprātīgā darba veicēju piesaiste un informācijas apmaiņa;
- brīvprātīgo tīkla uzturēšana (datu bāzes, informācijas apmaiņa starp brīvprātīgajiem, organizācijām un tml.);
- brīvprātīgā darba koordinēšana;
- informatīvo resursu uzturēšana un attīstība (tīmekļvietnes u.c. rīki);
- ziedojumu piesaiste;
- pasākumu, brīvprātīgā darba, ziedojumu un pakalpojumu koordinācija Latvijas reģionos;
- speciālistu un ekspertu piesaiste pakalpojumu nodrošināšanai;
- darbinieku un brīvprātīgo mācības, motivācija, psiholoģiskā palīdzība;
- humānās palīdzības komplektēšana un izdale palīdzības sniegšanas punktos;
- telpu nodrošināšana palīdzības sniegšanai.

Pieejamais finansējums:

Konkursā pieejamais finansējums ir 300 000 EUR un vienam projekta iesniedzējam pieejamais maksimālais finansējums ir 30 000 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/nevalstisko-organizaciju-darbiba-ukrainas-civiliedzivotaju-atbalstam>

Latvijas valsts budžeta finansētā programma “Atbalsts brīvprātīgo darbam”**Atbalsta mērķis:**

Programmas mērķis ir stiprināt nevaldības organizācijas īstenot brīvprātīgā darba aktivitātes.

Atbalsta nosacījumi:

Konkursā tiek atbalstīti projekti, kuros paredzētās aktivitātes ir vērstas uz programmas mērķa sasniegšanu un kuru ietvaros notiek vismaz viena no minētajām darbībām:

- apmācības par brīvprātīgā darba veikšanu;
- brīvprātīgā darba koordinēšanas un popularizēšanas pasākumi;
- sadarbības veicināšana starp brīvprātīgā darba veicējiem, atbalsts citām NVO brīvprātīgā darba veikšanā;
- citas aktivitātes.

Pieejamais finansējums:

Konkursā pieejamais finansējums ir 60 000 EUR un vienam projektu iesniedzējam pieejamais maksimālais finansējums ir 10 000 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/atbalsts-brivprati-go-darbam>

Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Ģimenei draudzīga pašvaldība” atklāts projektu pieteikumu konkurss nevaldības organizācijām “Pasākumi un aktivitātes Latvijas un Ukrainas ģimenēm ar bērniem”**Atbalsta mērķis:**

Programmas mērķis ir nodrošināt atbalstu ģimeņu nevaldības organizāciju iniciatīvām Latvijas un Ukrainas ģimeņu ar bērniem atbalsta pasākumiem un aktivitātēm.

Pieejamais finansējums:

2022.gada konkursā pieejamais finansējums ir 200 000 EUR un vienam projektu iesniedzējam pieejamais minimālais finansējums ir 2 500 EUR, maksimālais finansējums ir 12 500 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/pasakumi-un-aktivitates-latvijas-un-ukrainas-gimenem-ar-berniem>

Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Ģimenei draudzīga pašvaldība” atklāts projektu pieteikumu konkurss nevaldības organizācijām “Atbalsts ģimeņu interešu pārstāvošo NVO pamatdarbības nodrošināšanai”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir nodrošināt atbalstu nevaldības organizāciju iniciatīvām ģimenēm draudzīgas vides veidošanā un sabiedrības līdzdalības veicināšanā, sekmējot ģimeņu atbalsta politikas jautājumu risināšanu Latvijā. Programmas konkursa mērķis ir sniegt atbalstu pamatdarbības nodrošināšanai NVO, kuras piedalās ģimeņu atbalsta politikas jautājumu risināšanā valsts līmenī.

Atbalsta nosacījumi:

Konkursā finansējums tiks piešķirts NVO projektu pieteikumiem, kuri atbilst programmas un Konkursa mērķim un tiek īstenoti vismaz divās no šādām jomām:

- pilsoniskās līdzdalības popularizēšanas un veicināšanas aktivitātes NVO līdzdalībai valsts pārvaldes lēmumu pieņemšanas procesā un/ vai līdzdarbībai valsts pārvaldes rīcībpolitikas plānošanā, ieviešanā un uzraudzībā;
- informatīva, izglītojoša, konsultatīva un materiāltehniska atbalsta sniegšana NVO – to darbībai un mērķu sasniegšanai;
- Konkursa mērķa grupu vajadzību apzināšana, izpēte un rezultātu izplatīšana (pētījumi, diskusijas, konferences, darba grupas, raksti, videoblogi u.c.) ar mērķi stiprināt ģimeņu institūtu un ar to saistītu problēmu apzināšanu un piedāvājumu;
- NVO administratīvais atbalsts pamatdarbības nodrošināšanai, t.sk. darbam ar esošiem biedriem un jaunu biedru piesaistei;
- NVO interešu pārstāvības stratēģiju aktivitāšu īstenošanas atbalsts (rezolūcijas, memorandi, sadarbības grupas utt.);
- brīvprātīgā darba aktivitāšu un labdarības iniciatīvu veicināšana;
- savstarpēju NVO vai NVO un pašvaldību sadarbības stiprināšana ģimeņu politikas veidošanā un īstenošanā;
- esošās valsts un pašvaldību atbalsta sistēmas ģimenēm problēmjautājumu izpēte un risinājumu piedāvāšana.

Pieejamais finansējums:

Programmā pieejamais finansējums ir 220 000 EUR. Vienam projektu pieteikumam pieejamais finansējums ir līdz 30 000,00 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/atbalsts-gimenu-interesu-parstavoso-nvo-pamatdarbibas-nodrosinasanai>

Latvijas valsts budžeta finansētā programmas “Ģimenei draudzīga pašvaldība” atklāts projektu pieteikumu konkurss nevaldības organizācijām “Ģimenei draudzīgas vides veidošana”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir nodrošināt atbalstu nevaldības organizāciju iniciatīvām ģimenēm draudzīgas vides veidošanā un sabiedrības līdzdalības veicināšanā, sekmējot pozitīvu attieksmi uz ģimeni kā vērtību.

Pieejamais finansējums:

Konkursā pieejamais finansējums ir 200 000,00 EUR.

Administrators:

Sabiedrības integrācijas fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.sif.gov.lv/lv/gimenei-draudzigas-vides-veidosana>

Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu programma “Aktīvo iedzīvotāju fonds”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir pilsoniskās sabiedrības un iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana un mazaizsargāto iedzīvotāju grupu spēju vairošana.

Administrators:

NVO apvienība – Latvijas Pilsoniskā alianse, Latvijas Lauku forums, Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, Kurzemes NVO centrs, Valmieras novada fonds un Zemgales NVO atbalsta centrs

Pieejamais finansējums:

No 2020. līdz 2024. gadam fonda finansējums, kas pieejams pilsoniskās sabiedrības organizācijām 4 programmās:

1. “Demokrātijas kultūra” ar mērķi stiprināt demokrātijas kultūru un pilsoniskuma apziņu Latvijā. Kopējais finansējums – 4 405 000 EUR.
2. “Cilvēktiesības” ar mērķi vairogt izpratni Latvijas sabiedrībā par cilvēktiesībām. Kopējais finansējums –

- 630 000 EUR.
3. "Ilgspēja un kapacitāte" ar mērķi uzlabot Latvijas pilsoniskās sabiedrības ilgtspēju un kapacitāti. Kopējais finansējums – 2 020 000 EUR.
 4. "Divpusējā un reģionālā sadarbība" ar mērķi veicināt Latvijas pilsoniskās sabiedrības pārrobežu sadarbību EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu darbības valstīs. Kopējais finansējums – 345 000 EUR.

Atbalsta nosacījumi:

Visiem atbalstītajiem projektiem jāatbilst vismaz vienai no šīm tematiskajām jomām:

- Demokrātija, iedzīvotāju līdzdalība, laba pārvaldība un atklātība;
- Cilvēktiesības un vienlīdzīga attieksme, novēršot jebkādu diskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, dzimuma, invaliditātes, vecuma, seksuālās orientācijas vai dzimuma identitātes dēļ;
- Sociālais taisnīgums un mazaizsargāto grupu iekļaušana.

Vairāk informācijas:

<https://www.activecitizensfund.lv/lv/par-fondu/aktivo-iedzivotaju-fonds.html>

ES struktūrfondi

Plānošanas perioda 2021-2027 plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā, līdz ar to detalizēta informācija par atbalsta nosacījumiem nav pieejama.

Atbalsta mērķis:

NAP2027 uzdevums – sabiedrības pašorganizēšanās, sadarbības un līdzdarbības prasmju un iespēju paplašināšana, jo īpaši attīstot jauniešu pilsonisko izglītību, iedzīvotāju līdzdarbību nevalstiskajās organizācijās, arodbiedrībās un brīvprātīgajā darbā, valsts NVO fondu

Specifiskā atbalsta mērķis Nr.4.3.4. – Sekmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbināmību, jo īpaši attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošām grupām

Pieejamais finansējums:

4 744 700 EUR (Eiropas Sociālais fonds, valsts budžets)

Pasākumu apraksts:

Mērķauditorija: NVO, Latvijas iedzīvotāji, it īpaši, sabiedrības grupas ar zemu līdzdalības īpatsvaru

Veicamās darbības:

- atbalsts Latvijas nevalstisko organizāciju fondam, t.sk., atbalsts NVO darbībai (t.sk. atbalsts reģionālajiem NVO atbalsta centriem, mazākumtautību līdzdalībai, atbalsts diasporas organizācijām u.c.), kapacitātes un interešu pārstāvības spēju celšanai;
- līdzfinansējums NVO ES projektu īstenošanai;
- atbalsts sabiedrības līdzdalības pasākumiem un aktivitātēm saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības veicināšanai, īpaši sabiedrības grupās ar zemu līdzdalības īpatsvaru.

Vairāk informācijas:

<https://www.esfondi.lv/es-fondi-2021---2027>

ES programma "Pilsoņi, Tiesības, Līdztiesība un Vērtības"

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir veidot un uzturēt atvērtu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību, kuras attiecību pamatā ir tiesiskums. Tā ir orientēta uz dinamisku un spēkpilnu pilsonisko sabiedrību, sociālo līdzdalību un daudzveidību, kas balstās Eiropas kopīgā vēsturē un vērtībās.

Programmai ir četri virzieni:

- Līdztiesība, tiesiskums un dzimumu līdztiesība — visa veida tiesību, nediskriminācijas principa un līdztiesības (tostarp dzimumu līdztiesības) veicināšana; visu sabiedrības grupu integrācijas veicināšana;
- Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība — veicināt pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību ES demokrātisko attiecību veidošanā; veicināt zināšanu un pieredzes apmaiņu starp ES dalībvalstu pilsoņiem un veidot izpratni par kopējo Eiropas vēsturi;
- Dafne — apkarot vardarbību, tostarp ar dzimuma saistītu varmācību;
- Savienības vērtības — aizsargāt un veicināt Eiropas Savienības vērtības. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu "Savienība ir dibināta uz tādām vērtībām kā respekts pret cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesībām, tostarp minoritāšu tiesību ievērošana. Šīs vērtības ir kopīgas dalībvalstīm sabiedrībā, kur dominē pluralisms, nediskriminācijas princips, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.

Administrators:

Eiropas Komisija, Kultūras ministrija – Informācijas punkts Latvijā

Pieejamais finansējums:

1,56 miljardi eiro

Vairāk informācijas:

https://www.km.gov.lv/lv/es-programma-pilsoni-vienlidziba-tiesibas-un-vertibas-cerv-2021-2027?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/justice-and-consumers/justice-and-consumers-funding-tenders/funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_lv

Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma”**Atbalsta mērķis:**

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programmas mērķis ir sadarbības veicināšana starp Ziemeļvalstu un Baltijas valstu nevalstiskām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un jaunu ilgtspējīgu iniciatīvu atbalstīšana.

Atbalsta jomas:

Lai īstenotu Vīziju 2030, Ziemeļu Ministru padome ir noteikusi stratēģisku prioritāšu kopumu. Tas nozīmē, ka visiem projektiem ir jāizpilda vismaz viena no šīm prioritātēm:

- Zaļš reģions — veicināt mūsu sabiedrības zaļo pāreju un strādāt pie oglekļa neitralitātes, un ilgtspējīgas aprites un bioekonomikas;
- Konkurētspējīgs reģions – veicināt zaļo izaugsmi Ziemeļvalstu reģionā, pamatojoties uz zināšanām, inovācijām, mobilitāti un digitālo integrāciju;
- Sociāli ilgtspējīgs reģions – veicināt iekļaujošu, vienlīdzīgu un savstarpēji saistītu reģionu ar kopīgām vērtībām un stiprinātu kultūras apmaiņu un labklājību

Administrators:

Ziemeļvalstu Ministru padome

Pieejamais finansējums:

Programmai kopumā ir pieejami 60 000 EUR gadā. Vienam projektam pieejamais finansējums ir no 2 700 EUR līdz 13 500 EUR (ja tiek pamatots, maksimālā finansējuma summa var būt 20 000 EUR).

Atbalstāmās darbības:

- Tīklošanās aktivitātes, piemēram, semināri, kuru mērķis ir stiprināt sadarbību programmas prioritārajās jomās
- Mācību vizītes pieredzes apmaiņai
- Apmācības, sociālās izglītības projekti
- Pētniecības projekti

Vairāk informācijas:

<https://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/ziemelvalstu-un-baltijas-valstu-nvo-programma/>

<https://www.ncmgrants.org/>

Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “NVO programmas Baltijas jūras reģionam “Prosperous Future””**Atbalsta mērķis:**

"Prosperous Future" ir atbalsta programma Ziemeļvalstu organizācijām sadarbībai ar Lietuvas, Latvijas, Igaunijas, Polijas pilsonisko sabiedrību un neatkarīgiem partneriem, kas saistīti ar Ukrainu, Baltkrieviju un Krieviju, lai izveidotu zaļāku, demokrātisku un ilgtspējīgāku reģionu. Ziemeļvalstu Ministru padomes programmas "Prosperous Future" mērķis ir turpināt veicināt NVO sadarbību reģionā, atbalstīt pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas attīstību, kā to paredz Ziemeļvalstu Ministru padomes stratēģiskās prioritātes. Ziemeļvalstu vīzija ir līdz 2030. gadam kļūt par ilgtspējīgāku un integrētāku reģionu pasaulē.

Administrators:

Ziemeļvalstu Ministru padome

Pieejamais finansējums:

Vienam projektam pieejamais finansējums ir 500 000 DKK (aptuveni 67 000 EUR).

Vairāk informācijas:

<https://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/nvo-programmas-baltijas-juras-regionam/>

https://www.norden.org/en/funding-opportunities/prosperous-future-new-application-programme-civil-society-cooperation-region?fbclid=IwAR2jaAP2R7q-Pa4V8VhZ5lwi_4uL5ZmKg5awKctFYF7YaTwgeaWkWZwy0

ES fondu programma "LEADER"

Atbalsta mērķis:

Programmas "LEADER" ietvaros atbalsts tiek sniegts mērķtiecīgu un savstarpēji koordinētu aktivitāšu īstenošanai lauku attīstības veicināšanai. Viens no LEADER pieejas pamatprincipiem ir pieeja no "apakšas uz augšu", kad iniciatīva nāk no vietējiem iedzīvotājiem, iesaistoties savas teritorijas problēmu identificēšanā un risināšanā.

Vairāk informācijas:

<https://www.lad.gov.lv/lv/katalogs/atbalsts-leader-vietejai-attistibai-un-sabiedribas-virzitas-vietejas-attistibas-strategiju-istenosana-strategijas>

<http://www.laukutikls.lv/nozares/lauku-telpa/leader>

<https://laukuforums.lv/lv/archives/4376>

ES Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds

Atbalsta mērķis:

Fonda mērķis ir sniegt atbalstu –

- stiprināt un attīstīt visus kopējās Eiropas patvēruma sistēmas aspektus, tostarp tās ārējo dimensiju;
- stiprināt un attīstīt likumīgu migrāciju uz dalībvalstīm saskaņā ar to ekonomiskajām un sociālajām vajadzībām un dot ieguldījumu efektīvā trešo valstu valstspiederīgo integrācijā un sociālajā iekļaušanā un sekmēt to;
- palīdzēt apkarot neatbilstīgu migrāciju, uzlabot efektīvu, drošu un cieņpilnu atgriešanu un atpakaļuzņemšanu, un veicināt un dot ieguldījumu efektīvā sākotnējā reintegrācijā trešās valstīs;
- uzlabot solidaritāti un taisnīgu atbildības sadali starp dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz tām, kuras visvairāk ir skārušas migrācijas un patvēruma problēmas, tostarp ar praktisku sadarbību.

Administrators:

Kultūras ministrija, Eiropas Komisija

Vairāk informācijas:

<https://www.km.gov.lv/lv/patveruma-migracijas-un-integracijas-fonds-2021-2027>

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/asylum-migration-and-integration-fund_en

Eiropas Sociālais fonds Plus, Nodarbinātības un sociālās inovācijas sadaļa

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir atbalstīt augsta līmeņa kvalitatīvu un ilgtspējīgu nodarbinātību, atbilstošu un pienācīgu sociālo aizsardzību, cīņu pret sociālo atstumtību un nabadzību un darba apstākļu uzlabošanu.

Administrators:

Eiropas Komisija

Vairāk informācijas:

<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en>

<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/esf-direct-easi>

ASV vēstniecības Mazo grantu programma

Atbalsta mērķis:

ASV vēstniecības Mazo grantu programmas uzdevums ir veicināt noturīgu sadarbību starp ASV un Latviju. Mazo grantu programmas atbalstītam projektam ir jāatbilst vismaz vienam no šiem programmas mērķiem Latvijā:

- Stiprākas demokrātijas institūcijas, tai skaitā stiprināta pilsoniskā sabiedrība, piekļuve uzticamiem un neatkarīgiem ziņu avotiem, spēja pretoties dezinformācijai, sociālā iekļautība un likuma vara;
- Noturīgas kultūras saites starp ASV un Latviju, tai skaitā projekti, kas izceļ ASV un Latvijas partnerības plašumu un dziļumu vai parāda ASV kultūras aspektu, kas ir unikāls, nav plaši zināms un ir jēgpilns Latvijas auditorijai;
- Uzlabota Eiropas un transatlantiskā drošība, tai skaitā atbalsts NATO, kibernetiskā drošība un citas kopīgās drošības problēmas;
- Ilgtspējīga, iekļaujoša ekonomikas izaugsme, tai skaitā atbalsts STEAM izglītībai, vides problēmu risināšanai, uzņēmējdarbībai un mazpārstāvētu kopienu ekonomiskajai attīstībai.

Administrators:

ASV vēstniecība

Pieejamais finansējums:

Viena granta maksimālais piešķirums ir 15 000 ASV dolāru

Atbalsta nosacījumi:

Projektiem jāatspoguļo tieša saikne ar ASV vai tiešā veidā jāveicina ASV un Latvijas sadarbība.

Vairāk informācijas:

<https://lv.usembassy.gov/lv/education-culture-lv/grants-lv/>

British Council pārstāvniecības Latvijā “People to People Cultural Engagement Programme Phase II” programma

Programmas “People to People Cultural Engagement Programme Phase II” mērķis ir visai sabiedrībai 1) veicināt sociālo kohēziju starp kopienām, 2) veicināt sabiedrības piekļuvi kultūrai, pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm un izglītībai, kā arī 3) uzlabot 21. gadsimta prasmes, īpaši saistībā ar kritisko domāšanu un digitalizāciju.

Atbalsta nosacījumi:

Projektu jāīsteno līdz 2023.gada 17.martam.

Administrators:

British Council pārstāvniecība Latvijā

Vairāk informācijas:

<https://www.britishcouncil.lv/programmas/people-people-cultural-engagement-programme-phase-ii>

Kopienu filantropijas attīstības programma, Kopienu fondi

Atbalsta mērķis:

Kopienu filantropijas attīstības programmas mērķis ir nostiprināt un attīstīt kopienu filantropijas konceptu Latvijā, sniedzot atbalstu esošo kopienu fondu attīstībai un jaunām kopienu fondu izveides iniciatīvām lauku reģionos. Kopienu fondi ir labdarības organizācijas, kas savā apkaimē izzina sabiedrības vajadzības, piesaista ziedojumus un citus resursus sava novada iedzīvotāju svarīgām iecerēm un gādā par šo ieceru īstenošanu. Latvijā šobrīd ir izveidoti kopienu fondi Talsos, Lielvārdē, Valmierā, Alūksnē un Apē, Kandavā, Limbažos, Viduslatgalē, Ķekavā un Liepājā.

Administrators:

Borisa un Ināras Teterevu fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.teterevufonds.lv/musu-darbi/kopienu-filantropija>

Talsu novadu fonds – <http://www.tnf.lv/>

Lielvārdes attīstības fonds –

https://www.ogresnovads.lv/lv/strukturvieniba/lielvardes-attistibas-fonds?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Valmieras novada fonds – <http://www.vnf.lv/>

Alūksnes un Apes novada fonds – <https://www.aanf.lv/>

Kandavas novada iespēju fonds – <https://www.knif.lv/>

Limbažu fonds – <https://www.limbazufonds.lv/>

Viduslatgales pārnovadu fonds – <https://www.vlpf.lv/>

Ķekavas novada fonds – <https://www.knf.lv/>

Liepājas novada fonds – <https://lnf.lv/>

Valsts budžeta programma “Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs”

Informācija par 2022. gada piešķirto finansiālo atbalstu.

Atbalsta mērķis:

2022. gada granta projektu konkursa tematiskās prioritātes ir balstītas valsts interesēs saņemt atbalstu tādās jomās kā publiskās pārvaldes attīstības un spēju stiprināšana, uzņēmējdarbības attīstība, dzimumu līdztiesība, klimata pārmaiņu mazināšana un cīņa pret dezinformāciju. Prioritātes visām valstīm ir digitalizācijas veicināšana un ar Covid-19 pandēmiju saistītu jautājumu risināšana.

Administrators:

Ārlietu ministrija

Pieejamais finansējums:

2022.gada konkursa ietvaros kopējais pieejamais ir 924 410 EUR. Viens attīstības sadarbības granta projekts var saņemt no 20 000 līdz 60 000 EUR.

Vairāk informācijas:

<https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/arlietu-ministrija-izsludina-attistibas-sadarbibas-granta-projektu-konkursu>

Finansējums nozaru griezumā

Apkopojumā minētas nevalstisko organizāciju vidū visbiežāk izmantotas nozaru atbalsta programmas Latvijā.

KULTŪRA

Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsta programmas

Lai veicinātu līdzsvarotu visu kultūras nozaru attīstību, Valsts kultūrkapitāla fonds organizē kultūras projektu konkursus literatūras, mūzikas un dejas, teātra mākslas, filmu mākslas, vizuālās mākslas, kultūras mantojuma, tradicionālās kultūras, dizaina un arhitektūras nozarēs, iespējams iesniegt arī starpdisciplinārus projektus.

Vairāk informācijas:

<http://www.kkf.lv/>

EEZ un Norvēģijas granta programma “Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība”

Programmas mērķis ir veicināt uzņēmējdarbības attīstību un mākslas un kultūras pieejamību reģionos, kā arī stiprināt reģionālā un vietējā līmeņa iestāžu sadarbību un kapacitāti.

Lai uzlabotu pieejamību profesionālajai laikmetīgajai mākslai un kultūrai visos Latvijas reģionos, veicinot iekļaujošu sabiedrību, kā arī uzlabojot indivīdu un sabiedrības dzīves kvalitāti, paredzēts atbalsts profesionālās laikmetīgās mākslas un kultūras pieejamības uzlabošanai skolas vecuma bērnu un jauniešu auditorijai.

Vairāk informācijas:

<https://eeagrants.lv/regionala-attistiba-un-kultura/par-programmu/>

<https://www.varam.gov.lv/lv/eez-fi-programma-vieteja-attistiba-nabadzibas-mazinasana-un-kulturas-sadarbiba>

<https://www.km.gov.lv/lv/fondi-un-es-politika/eez-finansu-instruments-un-norvegijas-finansu-instruments/eez-finansu-instruments/2014-2021-programma>

ES programma “Radošā Eiropa”

Lai atbalstītu Eiropas kultūras un radošo nozaru attīstību, tiek organizēti ES mēroga projektu konkursi. Programmas mērķi ir (1) uzlabot māksliniecisko un kultūras sadarbību Eiropas līmenī; atbalstīt Eiropas darbu radīšanu; stiprināt Eiropas kultūras un radošo nozaru ekonomisko, sociālo un ārējo dimensiju; veicināt inovāciju un mobilitāti; (2) iedrošināt sadarbību inovācijas, ilgtspējas un konkurētspējas jomā; (3) veicināt starpnozaru inovatīvas un sadarbīgas politisko sadarbību un inovatīvas darbības, kā arī daudzveidīgu, neatkarīgu un plurālistisku plašsaziņas līdzekļu vidi/plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi mediju vidi un medijpratību tādējādi atbalstot mākslinieciskās izpausmes brīvību, starpkultūru dialogu un sociālo iekļaušanu.

Kultūras ministrija sniedz līdzfinansējumu projektu īstenošanai konkursa kārtībā.

Vairāk informācijas:

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/node_en

<https://www.km.gov.lv/lv/es-programma-radosa-eiropa-2021-2027>

Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma”

Programmas mērķis ir sniegt atbalstu novatoriskiem, augstvērtīgiem mākslas un kultūras projektiem, kas veicina Ziemeļvalstu reģiona daudzveidību un ilgtspēju. Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma atbalsta Ziemeļvalstu sadarbības projektus visās mākslas un kultūras jomās, to sagatavošanas, producēšanas, prezentācijas un izplatīšanas posmos.

Vairāk informācijas:

<https://norden.lv/lv/grantu-programmas/ziemeļvalstu-kulturas-un-makslas-programma/>

<https://www.nordiskkulturkontakt.org/en/grants/about-the-grant-programmes/culture-and-art-programme/>

VIDE

Latvijas vides aizsardzības fonda programmas

Latvijas vides aizsardzības fonda mērķis ir veicināt ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību, integrējot vides aizsardzības prasības visās tautsaimniecības nozarēs, lai nodrošinātu iedzīvotāju tiesības dzīvot kvalitatīvā vidē saskaņā ar valsts vides politikas pamatnostādņem, kā arī pietiekamus pasākumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai.

Vairāk informācijas:

<https://www.vraa.gov.lv/lv/latvijas-vides-aizsardzibas-fonds>

<https://lvafa.vraa.gov.lv/>

EEZ un Norvēģijas granta programma “Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide”

Klimata pārmaiņas ietekmē sabiedrības ilgtspējību, ekonomiskās izaugsmes potenciālu, ekosistēmu stāvokli, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Lai risinātu šīs problēmas, programmas mērķis ir samazināt klimata pārmaiņas un neaizsargātību pret tām.

Vairāk informācijas:

<https://eeagrants.lv/klimats-un-vide/par-programmu/>

<https://www.varam.gov.lv/lv/nfi-programma-klimata-parmainu-mazinasana-pielagosanas-tam-un-vide>

EK finanšu instruments LIFE programma

LIFE programmas mērķis ir veicināt, aktualizēt, attīstīt un īstenot ES vides un klimata politiku, līdzfinansējot projektus ar Eiropas pievienoto vērtību.

Vairāk informācijas:

<https://www.lifeprogramma.lv/lv/sakums>

Eiropas teritoriālās sadarbības programmas “Interreg”

Interreg programmu darbība ir vērsta uz vairāku dalībvalstu kopēju problēmu risināšanu un reģionu potenciāla izmantošanu noteiktā jomā, piemēram, vides aizsardzības un ilgtspējas, pilsētvides attīstības jomās, u.c. Kopīgu investīciju rezultātā tiek radīta kopīga infrastruktūra un nodrošināts kopīgs aprīkojums, kuru izmanto vairāku dalībvalstu iestādes, operatīvie dienesti un iedzīvotāji.

Vairāk informācijas:

<https://www.interreg.lv/lv/>

IZGLĪTĪBA, SPORTS

ES programma “Erasmus+”

Programmas "Erasmus+" galvenais mērķis ir atbalstīt personu izglītību, profesionālo un personīgo attīstību izglītībā, apmācībā, jaunatnē un sportā Eiropā un ārpus tās, tādējādi veicinot ilgtspējīgu izaugsmi, nodarbinātību un sociālo vienprātību, un stiprināt Eiropas identitāti.

Programmas prioritātes:

- iekļaušana un dažādība;
- digitālā transformācija;
- vide un cīņa pret klimata pārmaiņām;
- dalība demokrātiskajā dzīvē.

Vairāk informācijas:

<http://www.erasmusplus.lv/lat/>

https://www.eacea.ec.europa.eu/grants/2021-2027/erasmus_en

Ziemeļu Ministru padomes programma “Nordplus”

Nordplus programmā uzlabo un ievieš jauninājumus Ziemeļvalstu un Baltijas valstu izglītības sistēmās. Programma atbalsta projektus, kas veicina zināšanu ieguvu, apmaiņu un sadarbības tīklu veidošanu.

Vairāk informācijas:

<https://www.viaa.gov.lv/lv/par-nordplus>

<https://www.nordplusonline.org/>

JAUNATNE

Jaunatnes politikas valsts programmas

Jaunatnes politikas valsts programma ir vērsta uz valsts, pašvaldību, jaunatnes organizāciju un biedrību, kas veic darbu ar jaunatni, mērķtiecīgu sadarbību, lai radītu labvēlīgu vidi jauniešu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai.

Valsts programmas mērķis ir ar informatīvu, metodisku un finansiālu valsts atbalstu nodrošināt darbu ar jaunatni Latvijā koordināciju un attīstību, lai radītu labvēlīgu vidi jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai un palīdzētu katram jauniešim uzsākt patstāvīgu dzīvi kā atbildīgam sabiedrības loceklim.

Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādņēs 2022. - 2027. gadam definēti šādi rīcības virzieni:

- Darba ar jaunatni kvalitatīvas un ilgtspējīgas sistēmas izveide un attīstība.
- Plašākas un aktīvākas jauniešu līdzdalības veicināšana.
- Darba tirgum un patstāvīgai dzīvei nepieciešamo prasmju un iemaņu apguves veicināšana.

- Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanas veicināšana.

Vairāk informācijas:

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunatnes-politikas-valsts-programma>

<https://jaunatne.gov.lv/par-agenturu/programmas-projekti/valsts-programma/>

ES programma “Erasmus+”

Programmas "Erasmus+" galvenais mērķis ir atbalstīt personu izglītību, profesionālo un personīgo attīstību izglītībā, apmācībā, jaunatnē un sportā Eiropā un ārpus tās, tādējādi veicinot ilgtspējīgu izaugsmi, nodarbinātību un sociālo vienprātību, un stiprināt Eiropas identitāti.

Programmas prioritātes:

- iekļaušana un dažādība;
- digitālā transformācija;
- vide un cīņa pret klimata pārmaiņām;
- dalība demokrātiskajā dzīvē.

Vairāk informācijas:

<https://jaunatne.gov.lv/par-agenturu/programmas-projekti/erasmus/>

<http://www.erasmusplus.lv/lat/>

https://www.eacea.ec.europa.eu/grants/2021-2027/erasmus_en

ES programma “Eiropas Solidaritātes korpuss”

Programmas “Eiropas Solidaritātes korpuss”:

- galvenais mērķis ir veicināt jauniešu un organizāciju iesaistīšanos pieejamos un kvalitatīvos solidaritātes pasākumos, stiprināt solidaritāti un demokrātiju Eiropā un ārpus tās, risināt sociālās un humānās palīdzības izaicinājumus, īpaši sekmējot sociālo iekļaušanu;
- īpašais mērķis ir nodrošināt jauniešiem, tostarp jauniešiem ar ierobežotām iespējām, iespēju iesaistīties solidaritātes aktivitātēs Eiropā un ārvalstīs, vienlaikus uzlabojot un apstiprinot iegūtās kompetences, kā arī veicinot viņu nodarbinātību un pāreju uz darba tirgu.

Programmas “Eiropas Solidaritātes korpuss” prioritātes:

- iekļaušana un dažādība;
- digitālā transformācija;
- vides ilgtspējība un klimata pārmaiņu novēršana;
- līdzdalība demokrātiskajā dzīvē.

Vairāk informācijas:

<https://jaunatne.gov.lv/par-agenturu/programmas-projekti/eiropas-solidaritates-korpuss/>

Citi finanšu avoti

Pašvaldību sniegtais atbalsts

Pašvaldību atbalsts nevalstiskajām organizācijām ir tiesiski noregulēts dažādos normatīvajos aktos – (1) ar mērķi stiprināt pilsonisko sabiedrību vai (2) ar mērķi nodrošināt pašvaldību funkciju īstenošanu.

Pašvaldībām saskaņā ar Likumu par pašvaldībām ir tiesības atbalstīt pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, lai veicinātu vietējās kopienas attīstību un ir iedzīvotāju interesēs. Pašvaldības to var darīt:

- rīkojot atklātus projektu konkursus nevalstisko organizāciju iniciatīvu atbalstam, kapacitātes celšanai un/vai administratīvo izmaksu segšanai (konkursu nosacījumi un prioritārie virzieni var dažādoties ik gadu);
- iepirkumu procedūru ietvaros iegādājoties pakalpojumus no nevalstiskajām organizācijām (nevalstiskās organizācijas šajā procesā ir tāds pats tirgus dalībnieks kā jebkura cita juridiska vai privātpersona);
- sniedzot cita veida materiālo un nemateriālo atbalstu (pašvaldības telpu piešķiršana vai iznomāšana, grāmatvedības, juridiskās konsultācijas u.c.);
- piemērojot nodokļu vai nodevu atvieglojumus;
- piešķirot dotāciju – budžeta līdzekļus, kurus piešķir, lai nodrošinātu valsts vai pašvaldību funkciju izpildi. Praksē tas nozīmē, ka pašvaldība budžetā iekļauj finansējumu (dotāciju) konkrētas funkcijas īstenošanai, piemēram, krīzes centra darbībai, un vēlāk par paredzēto summu tiek noslēgts līdzdarbības līgums ar nevalstisko organizāciju.

Nevalstiskās organizācijas kā līdzeklis autonomo vai deleģēto funkciju veikšanai

Likums par budžetu un finanšu vadību paredz, ka biedrība un nodibinājums, saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto apropriāciju no budžeta izpildītāja var saņemt dotāciju vai mērķdotāciju uz līguma pamata vai tiesību akta deleģējuma kārtībā kā līdzekļu nodrošinājumu konkrēta valsts pārvaldes uzdevuma izpildei vai noteikta mērķa (projekta vai pasākuma) īstenošanai.

Valsts pārvaldes iekārtas likums pilnvarojumu privātpersonai veikt valsts pārvaldes uzdevumus definē kā vienu no sabiedrības līdzdalības veidiem. Likums arī norāda, ka pilnvarojumu veikt pārvaldes uzdevumu ar ārēju normatīvo aktu vai līdzdarbības līgumu var slēgts, ja to veic sabiedriskā labuma nolūkos – tas ir lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē, un to var veikt vismaz tikpat efektīvi.

Savukārt pašvaldības saskaņā ar Likumu par pašvaldībām, lai nodrošinātu funkciju īstenošanu un iedzīvotāju vajadzību un vēlmi apmierināšanu, var deleģēt nevalstiskajām organizācijām veikt no autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu.

Deleģējums tiek noteikts un juridiski atrunāts deleģēšanas vai līdzdarbības līgumā, kas tiek noslēgts starp valsts pārvaldes institūciju vai pašvaldību un nevalstisko organizāciju.

Procedūra līdzdarbības un deleģēšanas līgumu slēgšanai:

- tiek konceptuāli pieņemts lēmums, par kāda uzdevuma deleģēšanu;
- tiek noteikta procedūra pretendenta atlasei;
- tiek pieņemts lēmums par uzdevuma deleģēšanu konkrētajai juridiskai personai;
- tiek slēgts publisko tiesību līgums (deleģēšanas vai līdzdarbības līgums).

Privātie fondi un sponsorēšanas iespējas

Apkopojumā minēti visbiežāk pieminēti privātie fondi, kas sniedz atbalstu, ziedojumus vai sponsorē nevalstisko organizāciju iniciatīvas/ projektus.

Fonda/ Sponsora nosaukums	Informācijas avots
Borisa un Ināras Teterevu fonds	http://www.teterevufonds.lv/
Nākotnes atbalsta fonds	http://www.naf.lv/
SEB banka	http://www.seb.lv/par-seb/seb-sabiedriba/sponsoresana-un-investicijas-sabiedriba#sports-un-kultura
Rietumu bankas labdarības fonds, Nākotnes atbalsta fonds	https://www.naf.lv/
AS "Latvijas Valsts meži"	http://www.lvm.lv/par-mums/sociala-atbildiba/ziedojumi/ziedojumu-politika
AS "Valmieras stikla šķiedra"	http://www.valmiera-glass.com/lv/group-1/sponsoresana
SIA "Neste Latvija"	https://www.neste.lv/lv/content/sponsor%C4%93%C5%A1ana-0
Latviešu fonds (ASV izveidots)	https://latviesufonds.org/lv/piesaki-projektu
Pasaules Brīvo latviešu apvienība (Kanādā izveidots)	http://www.pbla.lv/kulturas-fonds/

7.3. Pētījuma anotācija

Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti	Pētījuma mērķis: noteikt Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības rezultātus un to ieguldījumu programmas mērķa – stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā – sasniegšanā. Secināts, ka Programmas ietvaros īstenotie projekti ar katru gadu kļūst arvien vairāk vērsti uz tiešu ietekmi uz pilsonisko līdzdalību, iekļaujot iedzīvotājus aktivitātēs vai īstenojot aktivitātes, kas netieši veicina iedzīvotāju līdzdalību. Būtiski, ka projekti kļūst iesaistošāki, praktiskāki. Pirmajos fonda darbības gados bija vairāk projektu, kas aktivitātes veic organizāciju iekšienē, nesasniedzot tik plašu ārējo ietekmi. Ar katru gadu palielinās projektu skaits, kas nodrošina praktisku iedzīvotāju iesaisti – caur iedzīvotāju līdzdalības aktivizēšanu NVO fondam ir tieša ietekme uz pilsoniskās sabiedrības veicināšanu.
Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas	Latvijas iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība. NVO sektora attīstība. Programmas “NVO fonds” darbības rezultāti (īstenoto projektu tēmas, aktivitātes, mērķgrupas, īstenošanas vietas, sadarbība projektu ietvaros). Programmas darbības ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā. Labās prakses piemēri.
Pētījuma pasūtītājs	Sabiedrības integrācijas fonds
Pētījuma īstenotājs	Latvijas Kultūras akadēmija
Pētījuma īstenošanas gads	2022
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	7897,50 EUR
Pētījuma klasifikācija	Padziļināts ekspertīzes pētījums
Politikas joma, nozare	9.3. Pilsoniskās sabiedrības attīstība.
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums	Visa Latvija
Pētījuma mērķa grupa/-as	Programmas “NVO fonds” projektu pieteicēji un īstenotāji. NVO sektors.
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:	
1) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	Jā
2) statistikas datu analīze	Jā
3) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	Jā
4) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	Nē
5) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	Nē
6) gadījumu izpēte	Jā
7) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	Jā
8) citas metodes (norādīt, kādas)	
Kvantitatīvās pētījuma metodes:	
1) aptaujas izlases metode	Pašatlase
2) aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	365
Kvalitatīvās pētījuma metodes:	
1) padziļināto/ekspertu interviju skaits	
2) fokusa grupu diskusiju skaits	
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija	Reinis Lasmanis, tālr. 26114443, e-pasts: reinis.lasmanis@sif.gov.lv
Pētījuma autori (autortiesību subjekti)	Gints Klāsons, Baiba Tjarve, Anda Laķe